

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลาม
ประจำมัสยิด (ตาดิกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา
Relationships Between States of Work Operation and Teachers' Satisfaction
in Gold Medal Award Mosques based Islamic Education
Center (*Tadika*) in Songkhla Province

อัสลีนา มาสา
Aslina Masa

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองใน จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน สาขาวิชา	นางสาวอัสลีนา มาสา การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

.....กรรมการ
(ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....กรรมการ
(ดร.ซ่มซู สาอุ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดสกรี มั่นยูนู)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการ
จัดการการศึกษาอิสลาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟาร์รุ่งสา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวอัสลีนา มาสา)
นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวอัสนีนา มาสา)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ในจังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวอัสลีนา มาสา
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู 5) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

เป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ที่บริหารศูนย์ฯ ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลเหรียญทอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยครูผู้สอนศูนย์ฯ ละ 2 คน จาก 60 ศูนย์ฯ รวมครูผู้สอนศูนย์ฯ ทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย นอกจากนี้ยังมีการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 7 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู พบว่า การดำเนินงานด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู ส่วนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู

5. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า อาคารสถานที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน การจัดห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน และตัวอาคารเก่ามีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ด้านบุคลากร พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิครูและวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการสับเปลี่ยนครูบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ด้านวิชาการ พบว่าขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา ด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับการบริหารของศูนย์ฯ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ผู้ปกครองบางท่านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ เท่าที่ควรและไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนแนวทางในการแก้ไขในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ศูนย์ควรให้มีการจัดงานเลี้ยงเพื่อระดมงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำงบประมาณไปซ่อมแซมหรือสร้างอาคารใหม่ ด้านบุคลากร พบว่า ศูนย์ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมครูอย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการ พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านงบประมาณ พบว่า ศูนย์ฯ ควรหางบประมาณเพิ่มจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และด้านชุมชน พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยศูนย์ฯ

Thesis Title	Relationships Between States of Work Operation and Teachers' Satisfaction in Gold Medal Award Mosques Based Islamic Education Center (<i>Tadika</i>) in Songkhla Province
Author Mrs.	Aslina Masa
Major	Program Islamic educational Administration and Management
Academic	Year 2017

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study states of work operating in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province, 2) study teachers' satisfaction in medal gold award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province, 3) study the relationships between states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) and teachers' satisfaction, 4) study the impact of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) on teachers' satisfaction, 5) study state of problems and guides to problems solving in relation to work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*). Two teachers from each of 60 gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province were randomly selected to be a sample of the study and thus making a total number of 120 teachers. The instruments used to collect data comprised a questionnaire on states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province and a questionnaire on teachers' satisfaction. Statistical analysis used in this study includes percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and regression coefficient. In addition, interview was conducted on 7 interviewees to collect data on state of problems and guides to problem solving in relation to work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*).

The research findings as below:

1. Overall level of states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province in aspect of building and environment, personnel, academic, budgeting and community relations was high.

2. Overall level of teachers' satisfaction in work performance in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province was high.

3. Overall level of relationships between states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) and teachers' satisfaction was positively high with statistical significance at 0.1

4. The results of multiple regression analysis on the effect of work operation of award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) on teacher' satisfaction showed that work operation in aspect of personnel and community only have statistically significant influence on teachers' satisfaction. While, work operation in aspect of building and environment, academic and budgeting have insignificant influence on teachers' satisfaction.

5. The results of study on state of problems and guides to problem solving in relation to work operation of award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) showed that problems related to work operation in aspect of building and environment were as follows; the quantity of building is not sufficient for students, the classrooms are not properly arranged and the building is old which can cause danger to students. In aspect of personnel, the majority of teachers have no teaching profession certificate and their level of education was lower than bachelor degree, and the rearrangement of teachers has continuously been made affected by teachers' leaving the center for other job and hence, new recruitment of teachers has to be made and this cause discontinuity in teaching-learning activities that were being conducted. In aspect of academic, there is a lack of teaching-learning media and teachers' lack of understanding of school curriculum. In aspect of budget, the budget received was not enough to be used for administration of the centre. In aspect of community, the results showed that some of students' guardians are not

serious in participating with the activities conducted by the centre and they were not giving serious concern with education of their children. With regard to guides to problem solving in aspect of building and environment, the results showed that the centre should organize party to collect budget from community and other organizations in order to have budget allocation for renovation and new building construction. In aspect of personnel, the centre should promote organizing teacher training with continuity. In aspect of academic, the centre should create and use teaching-learning media with effective and efficient manner. In aspect of budget, the centre should seek a budget from both government and private sectors. In aspect of community, the center should organize relationship building activity or recreation activity to help create their understanding and aware of the importance of participating in school activities.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

موضوع البحث	العلاقة بين حالة العملية وجودة الرضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة سونغخلا
الباحث	اسلينا ماسا
التخصص	الإدارة والإقتصاد في التربية الإسلامية
العام الجامعي	1439 هجرية

مستخلص البحث

هذه الدراسة تهدف إلى ما يلي: - (1) التعرف حالة العملية في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة سونغخلا (2) التعرف الرضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة سونغخلا (3) التعرف العلاقات بين حالة العملية وجودة الرضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) (4) التعرف أن تأثير حالة العملية على رضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) (5) تحديد المشاكل ودراسة طريقة إيجاد الحلول للمشاكل الذي يتعلق بحالة العمل في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا)

وقام الباحث بالدراسة الميدانية في جمع المعلومات واستخدم أداة الاستبانة والمقابلة الشخصية، وكان عدد مجموع العينات 120 عينة لإجراء الدراسة. واختيارا 2 عينة من 60 عن مركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة سونغخلا، وللمقابلة الشخصية 7 عينات. واستخدام الباحث أسلوب القيم الإحصائية بالنسب المئوية، والتكرار، والانحراف المعياري، ومعامل الارتباط، ومعامل الانحدار. وتوصل الباحث إلى النتائج التالية:-

- (1) مستوى بالحالة العملية في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة سونغخلا يتعلق بالبناء، والبيئة، والموظفين، والعلاقات الأكاديمية، والميزنة، والعلاقات المجتمعية على وجه العموم المستوى العالي.
- (2) مستوى بالرضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) التي حصل على الميدالية الذهبية بمحافظة على وجه العموم المستوى العالي.
- (3) مستوى بالعلاقات بين حالة العملية وجودة الرضا من المعلمين في المركز التربية الإسلامية بالمسجد (تاديكا) على وجه العموم المستوى العالي، وعلاقة بينهما إيجابية دالة إحصائية عند مستوى 0.01
- (4) مستوي بالانحدار المتعدد حالة العملية وجودة الرضا من المعلمين يحصل على حالة عملية بالموظفين، والعلاقات المجتمعية فقط
- (5) مستوى آراء المعلمين عن المشكلات وطرق حلها يتعلق بالبناء لا يكفي أماكن للطلاب، والفصول الدراسية ليست متناسبة، والمباني القديمة معرضة لخطر سلامة الطلاب، ويتعلق بالموظفين ليس لديهم شهادة مهنة التدريس، وكان مستوى تعليمهم أقل من درجة الجامعية، وتأثير بتغيير المعلمين سبب التعلم المتقطع. ويتعلق بالأكاديمية نقص مواد التدريس ويفتقر المعلمون إلى الفهم مناهج الدراسية. ويتعلق بالميزانية لا يكفي لإدارة المركز ويتعلق بالعلاقات المجتمعية من بعض الآباء ما تتعاون مع المركز. وطرق حلها وكيفية يتعلق بالبناء والبيئة تمويل لجمع الأموال من المجتمع والوكالات لإصلاح أو بناء مبنى جديد، ويتعلق بالموظفين ينبغي أن يشجع المركز تدريب المعلمين، ويتعلق بالأكاديمية يجب أن إعداد واستخدام مواد التدريس، ويتعلق بالميزانية يجب أن تسعى للحصول على مزيد من الميزانية من كل من الوكالات والحكومية والخاصة، ويتعلق بالعلاقات المجتمعية أن ينبغي تنظيم الأنشطة المجتمعية بحيث يمكن للمجتمع المحلي أن يفهم ويقدر أهمية المشاركة في الأنشطة التي ينظمها المركز.

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก และความสันติสุขจงประสบแด่ท่านศาสดามูฮัมหมัด ﷺ ผู้นำแนวทางที่เที่ยงตรงมาสู่มวลมนุษยชาติ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ต้องขอขอบคุณ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าตลอดจนตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ดร.วาทิต มีสนุ่น รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ดร.ชูลิน วรเดช รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา และ ดร.มูฮัมหมัดรุษานี บากา ผู้อำนวยการอิสลามศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณครูผู้สอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อมาฮามะนาวี มาสา คุณแม่รอเกียะ เจ๊ะอูเซ็ง พี่ ๆ น้อง ๆ ในครอบครัว และ เหล่ามิตรสหาย ที่คอยเป็นกำลังใจเป็นอย่างดี ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น และสามารถเผชิญอุปสรรคและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอพรจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดประทานความรัก ความสำเร็จและความบารอกะฮ์แก่ทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อามีน

อัสลีนา มาสา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABBSTRACT.....	(7)
مستخلص البحث.....	(10)
กิตติกรรมประกาศ.....	(12)
สารบัญ.....	(13)
รายการตาราง.....	(16)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย.....	(18)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษ.....	(20)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	5
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตการดำเนินการวิจัย.....	5
1.5 สมมติฐานในการวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
1.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาอิสลาม.....	8
2.2 ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา).....	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา.....	26
2.4 การบริหารการศึกษา.....	27
2.5 ความสำเร็จในการจัดการศึกษา.....	34
2.6 สภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา).....	35
2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	50
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
3.1 ประชากร.....	69
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	72
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิจัย.....	76
ตอนที่ 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน.....	78
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา.....	84
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู.....	85
ตอนที่ 5 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู.....	86
ตอนที่ 6 สภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา).....	88
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	95
5.2 อภิปรายผล.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	119
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ค รายชื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับ การประเมินคุณภาพเหรียญทอง ปี 2559 ในจังหวัดสงขลา.....	136
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	139
ภาคผนวก จ แบบประเมินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา).....	141
ภาคผนวก ฉ นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript).....	168
ประวัติผู้เขียน.....	191

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปพัฒนาพัฒนาการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา).....15
2	แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามอำเภอที่ตั้งศูนย์ฯ ที่ได้รับเหรียญทอง.....69
3	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของแต่ละด้านของการดำเนินงาน ในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา.....73
4	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....76
5	แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงาน ของครูผู้สอนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....77
6	แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับระดับการศึกษาสามัญและผู้ตอบแบบสอบถาม.....77
7	แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับระดับการศึกษาศาสนาอิสลาม และผู้ตอบแบบสอบถาม.....78
8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้าน.....78
9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์ การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....79
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านบุคลากร.....80
11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านวิชาการ.....81
12	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านงบประมาณ.....82
13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านความสัมพันธ์ชุมชน.....83
14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์ การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้าน.....84

รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้าน.....85
16	แสดงค่าความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ในการพยากรณ์ สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู (ANOVA).....86
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์ สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับตัวแปรเกณฑ์ (ความพึงพอใจของครู).....87

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บ่า	บ
ء	ฮัมซะฮฺ	อ (อในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย)
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	हाँ	ห มีข้อยกเว้น เช่น มุฮัมมัด รอฮีม
خ	คอฮ์	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	รอฮ์	ร
ز	ซาย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอฮ์	ฏ
ظ	ซอฮ์	ซ
ع	อัยน	อ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟาฮ์	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
م	มีม	ม

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ن	นูน	น
هـ	ฮาอ	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาว	ว
ي	ยาร์	ย
(الفتحة)		ั (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ฯ) ะ , -าะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระ ในบางกรณี เช่น อลี บนี ฯ
(الكسرة)		ิ
(الضمة)		ึ
(الفتحة الممدودة)		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบ ฯ)
(الكسرة الممدودة)		ึ
(الضمة الممدودة)		ึ
ال-الشمسية		อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัตติน อัฏฏีน ฯ
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮ อัลอิสลาม ฯ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ๊า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต๊า	t
ث	ซ๊า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ๊า	h
خ	ค็อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร็อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ซีน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอฮ์	t
ظ	ซอฮ์	z
ع	ฮัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟ๊า	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
هـ	ฮ่าฮ์	h
و	วาว	w
ي	ย่าฮ์	y
ة، ة	ตาฮ์	h,t
(الفتحة)	اَ , اِ , اِو	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	اَ	ā
(الكسرة)	اِ	i
(الكسرة الممدودة)	اِ	ī
(الضمة)	اِو	u
(الضمة الممدودة)	اِو	ū
ال-شمسية		al-_ (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al-_ (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะการอยู่รอดของมนุษย์จะต้องอาศัยการศึกษา และเรียนรู้สิ่งรอบข้าง การพัฒนาความรู้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อมนุษย์ เพราะอดีตการศึกษาอยู่ในที่แคบ ๆ ซึ่งในปัจจุบันการศึกษามีหลายช่องทาง และมีหลายภาคส่วนที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษา เช่น สถาบันการศึกษาต่างๆ และอิสลามก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา ดังอายะฮ์แรกที่อัลลอฮ์ทรงประทานให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงได้ประทานให้เกี่ยวกับการศึกษาวิชาความรู้ ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿ اِفْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴾

ความว่า: “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด” (อัลอะลัก 96 : 1)

ซึ่งอายะฮ์แรกที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงประทานนั้นก็เพื่อให้มนุษย์มีความตื่นตัว ในเรื่องของการศึกษาหาความรู้ ซึ่งการศึกษาหาความรู้ในทัศนะของอิสลามมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. การศึกษาเป็นข้อบังคับที่ทุกคนต้องเรียนรู้ (ฟิรฎอัยน) การศึกษาที่เกี่ยวกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ

2. การศึกษาที่ไม่บังคับสำหรับมุสลิมทุกคน แต่เพียงพอถ้ามุสลิมคนหนึ่งได้ศึกษา (ฟิรฎุกิฟายะห์) ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางโลกและทางธรรม อิบนุมะฮฺดี มีฟตาฮ์ลุลูม (2560) การศึกษาหาความรู้เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพราะยิ่งศึกษาหาความรู้มากก็จะมีอีมานมากขึ้นทำให้ใกล้ชิดอัลลอฮ์ ﷻ มากขึ้น ทำให้รู้ถึงบทบัญญัติ คำสั่งใช้และคำสั่งห้ามต่าง ๆ และผู้ที่มีความรู้นั้นย่อมเป็นคนที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงยกย่องพวกเขา เนื่องจากการศึกษาหาความรู้ของเขาทำให้เขาเป็นผู้ภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเป็นผู้ที่ยำเกรง เกรงกลัวต่อพระองค์ ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿ وَمِنَ النَّاسِ وَالذَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴾

ความว่า: “แท้จริงบรรดาผู้มีความรู้จากปวงบ่าวของพระองค์เท่านั้นที่มีความเกรงกลัวต่ออัลลอฮ์” (อัลฟาฏีร 35: 28)

การบริหารจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ นิพล แสงศรี (2560) การปกครองในยุคของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จุดเริ่มต้นของรูปแบบการปกครองแบบอิสลาม จนถูกเรียกว่า กิยาม อัลดาละฮ์ (การสถาปนารัฐอิสลาม) อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการของท่าน เช่นเดียวกับความเจริญรุ่งเรืองและการขยายตัวในงานด้านต่าง ๆ ยุค 4 เคาะลีฟะฮ์ ราชวงศ์อุมัยยะฮ์ และราชวงศ์อับบาซียะฮ์ล้วนได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบการ

บริหารและจัดการของท่านนบี ﷺ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและโลกอิสลามให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ก้าวหน้า และยืนยงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿ لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ مِنِّ وَّالٍ ﴾

ความว่า: “แท้จริงอัลลอฮ์จะมีทรงเปลี่ยนแปลงสภาพของชนกลุ่มใด จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขา และเมื่ออัลลอฮ์ทรงปรารถนาความทุกข์แก่ชนกลุ่มใดแล้ว ก็จะไม่มีการโต้ตอบได้พระองค์” (อัลเราะฮอตุ 13: 11)

จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการมีความสำคัญมากในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารการศึกษา เพื่อการพัฒนาสังคม และมนุษย์เป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องช่วยกัน ดังเช่นการดำเนินงานในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งเป็นการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทุกคนทุกฝ่ายที่อยู่ในศูนย์จะต้องร่วมมือกัน ครอบคลุมด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อตอบสนองกับความต้องการของชุมชน สังคม ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกล่าวคือ มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีชีวิต ที่สงบสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยส่วนใหญ่แล้วจะเรียนในลักษณะการศึกษาที่เป็นข้อบังคับและทุกคนต้องเรียนรู้ (ฟัรฎูฮ์) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้การอบรมเกี่ยวกับหลักพื้นฐานของศาสนาและจริยธรรมแก่เยาวชนในชุมชนซึ่งได้มีการดำเนินการร่วมกับชุมชนโดยใช้มัสยิดเป็นฐาน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมุ่งมั่นเพื่อการอบรมและขัดเกลาเยาวชนให้อยู่ในครรลองของอิสลามที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูฮ์ ประจำมัสยิด(ตาดีกา) พุทธศักราช 2548 คือ เพื่อให้การจัดการศึกษาศาสนาอิสลามของมัสยิดมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรม จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษา ฟัรฎูฮ์ ประจำมัสยิด ไว้เป็นบรรทัดฐาน การจัดการหลักสูตรการเรียนรู้อิสลามศึกษาสำหรับเยาวชนมุสลิม ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ เช่น ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของศูนย์ฯ จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคลากรในศูนย์ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลผู้ปฏิบัติและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินของศูนย์ในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษาของมัสยิดที่ต้องการให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ มีจริยธรรม และปฏิบัติตามหลักการตามศาสนาอิสลาม โดยใช้อาคารบริหารมัสยิดเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ (สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน: 1) ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จะกระจายทั่วทุกพื้นที่เพื่อจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาฟัรฎูฮ์ ทั้งนี้มีศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ในจังหวัดสงขลา ที่จดทะเบียนทั้งหมด 196 ศูนย์ จากการรายงานผลการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ (4 อำเภอ จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) จังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 โดยสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา การประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) 5 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ จำนวน 14 ข้อ ด้านการ บริหารจัดการ จำนวน 19 ข้อ ด้านวิชาการ จำนวน 12 ข้อ ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน จำนวน 4 ข้อ โดยจัดระดับคุณภาพให้พิจารณาตาม เกณฑ์ดังนี้ คือ โรงเรียนที่ได้คะแนนดีเยี่ยม (80 – 100) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญทอง คะแนน ที่ได้ (65 – 79) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญเงิน คะแนนพอใช้ (50 – 64) โรงเรียนที่ได้รับเหรียญ ทองแดง และคะแนนในระดับปรับปรุง (1 – 49) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชมเชย สรุปผลการ ประเมินศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) 196 ศูนย์ ที่ได้รับประเมินเหรียญทองจำนวน 60 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 30.61 (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, 2559) จากการประเมินผล ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ยังไม่ผ่านการประเมินระดับ เหรียญทอง ยังมีอีกประมาณ ร้อยละ 70 อาจจะมีประสบปัญหาในปัจจุบันหลาย ๆ ด้าน ที่ผู้บริหารและ ครูผู้สอนขาดการทำงานร่วมกัน ไม่ปรึกษาหารือกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาศูนย์ฯ ต่อไป

การทำงานให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืน โรงเรียนจะต้องสร้าง องค์กรของตนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดการความรู้ พัฒนาความรู้ พัฒนา ความคิด และพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงโรงเรียนได้จัดการศึกษา ได้บรรลุวัตถุประสงค์ และไม่ใช่ว่าแค่เพียงพัฒนาการศึกษาเท่านั้น แต่จะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร ในโรงเรียน ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานต้องมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และจากการที่บุคคลจะเกิดความ พึงพอใจและเต็มใจให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ ก็ต่อเมื่องานนั้น สามารถตอบสนองความต้องการของ เขาได้ เพราะงานเป็นส่วนสำคัญและเขาก็พึงพอใจในงาน จึงเป็นส่วนหนึ่งของความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ อัศยาพร สุวรรณภูฏ (2541: 16) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ภาพความรู้สึกความพึงพอใจที่มีต่องาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงานเกิดจากการได้รับการ สนองตอบความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรใดก็ตามหากบุคคลในองค์กร ไม่มีความพึงพอใจในการทำงานก็ จะเป็นมูลเหตุหนึ่งทำให้ผลงานและทำงานต่ำ คุณภาพของงานลดลง ก่อให้เกิดการขาดงาน ลาออก จากงานหรือก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และปัญหาทางวินัยอีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม หาก องค์กรมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูงจะมีผลบวกต่อการทำงาน นอกจากนี้ความพึงพอใจ ยังแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย ซึ่งสิ่งที่ตามมาก็คือการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลเหรียญทอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทุกคนได้พัฒนาด้วยกัน พอใจในงานที่ ตัวเองปฏิบัติอยู่ ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จะเห็นได้ว่าสภาพ การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครูผู้สอนใน ศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กัน สองอย่างนี้จะต้องพัฒนาไปด้วยกัน ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาของ อภิลิทธิ์ คำชูโช๊ะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล” พบว่า ในงานด้านบุคลากรศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลเหรียญทองมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พิมพร ไชยตา และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จของการบริหารมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมรองลงมาเป็นปัจจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร ตามลำดับ บุญมี เวียงนนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านลักษณะของ งานที่ปฏิบัติด้านสภาพการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในงานด้านการได้รับการยอมรับนับถืออยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ

จากผลการประเมินสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา โดยสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ผลการประเมินระดับคุณภาพการประเมินนั้นอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้มีศูนย์ฯที่ได้รับเหรียญทองมากกว่าระดับอื่น ๆ และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีปัจจัยหลายด้านที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) นำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เพื่อจะได้นำผลการศึกษาเสนอต่อสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการดำเนินการทำวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้นมีผู้เกี่ยวข้องบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่ช่วยในการพัฒนา และผลักดันการศึกษา และถ้าหากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความสุขในงานที่ทำ ผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ก็จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

1.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู

1.2.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

1.2.5 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับใด และนำไปกำหนดกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาปรับปรุงสภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับต่ำให้สูงขึ้น

1.3.2 ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับศูนย์ฯ ในการนำมาใช้เป็นปัจจัยเชิงจิตวิทยาในการขับเคลื่อนศูนย์ฯ ให้เกิดการพัฒนายั่งยืน

1.3.3 ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจของครู ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการทำนายปัจจัยเชิงเหตุผลและผลระหว่างสองตัวแปรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ ต่อไป

1.4 ขอบเขตการดำเนินการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตของพื้นที่

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่ได้รับเหรียญทอง จำนวน 60 ศูนย์

1.4.2 ขอบเขตประชากรศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลาที่ได้รับเหรียญทองจำนวน 60 ศูนย์ ปี 2559

1.5 สมมติฐานในการวิจัย

สภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ และความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กัน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) หมายถึง แหล่งเรียนรู้ ที่ให้การศึกษ และอบรมจริยธรรมอิสลามเบื้องต้นแก่เยาวชนโดยใช้อาคารมัสยิด ตามระเบียบ

1.6.2 ประธานศูนย์ หมายถึง บุคลากรของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีตำแหน่งอิหม่ามประจำมัสยิด มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของศูนย์และเป็นผู้ควบคุมปกครองครูและนักเรียนของศูนย์ฯ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานแทน

1.6.3 สภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ หมายถึง การทำงานโดยการเอาทรัพยากรที่มีอยู่รวมทั้งความรู้ ความสามารถประสบการณ์มาใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) 5 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และความความสัมพันธ์ชุมชน

1.6.4 เจาะหรือครูตาดีกา หมายถึง ผู้มีความรู้ด้านจริยธรรม และคุณธรรมตามหลักอิสลาม แล้วนำความรู้นั้นมาถ่ายทอดให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรที่จบการศึกษาทางด้านศาสนาหรือกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาด้านศาสนา

1.6.5 นักเรียน หมายถึง เด็กที่เรียนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) หรือโรงเรียนสอนวิชาสามัญและมาเข้าเรียนศาสนาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ตามวิถีมุสลิมควบคู่ไป มีอายุอยู่ระหว่าง 6 – 12 ปี

1.6.6 ความสำเร็จ หมายถึง ได้รับรางวัลเหรียญทอง ในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานกิจการของศูนย์ ประจำปี 2559

1.6.7 ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก ความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความสุข ความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและมีกำลังใจ มีความผูกพันกับหน่วยงาน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำ และสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์การอีกด้วย

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.7.1 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ประสบความสำเร็จได้รับเหรียญทองโดยยึดเกณฑ์ที่สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

1.7.2 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลเหรียญทอง ปี 2559 จำนวน 60 ศูนย์

1.7.3 เกณฑ์การประเมินศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เพื่อจัดระดับคุณภาพประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ด้านวิชาการ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

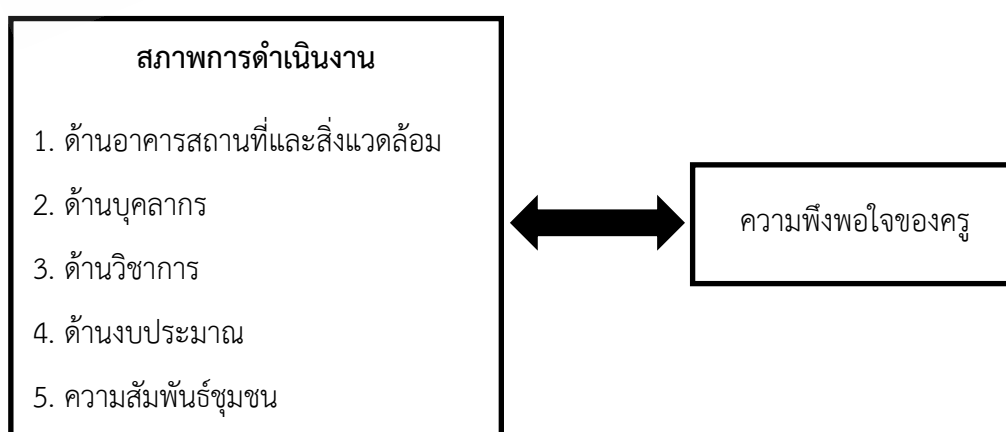
1.7.4 ความหมายภาษาไทยของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานใช้ความหมายอัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทย ของสมาคมนักเรียนเก่าภาษาอาหรับแห่งประเทศไทย ผู้แปลและเรียบเรียง พ.ศ.2541

1.7.5 การอ้างอิงอัลกุรอาน เป็นการอ้างอิงตัวบทพร้อมคำแปล โดยอ้างอิงตัวบทก่อนแล้วตามด้วยคำแปลของอัลกุรอาน พร้อมจะระบุชูเราะฮ์ตามมา

1.7.6 การอ้างอิงตัวบทอัลหะดีษ เป็นการอ้างอิงตัวบทอัลหะดีษตามด้วยคำแปลและจะระบุเจ้าของสำนวนที่อ้างตามมาด้วย

1.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สภาพการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองนั้น มีสภาพการดำเนินงานหลายด้าน ที่สนับสนุนส่งเสริม ซึ่งทำให้การดำเนินงานในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ได้รับเหรียญทองในระดับอำเภอ และจังหวัด ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาอิสลาม
- 2.2 ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา
- 2.4 การบริหารการศึกษา
- 2.5 ความสำเร็จในการจัดการศึกษา
- 2.6 สภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
- 2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาอิสลาม

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคล ทัศนคติหรือมุมมองเกี่ยวกับการศึกษาในแต่ละศาสนาและกลุ่มแนวคิดจะมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานแนวคิดทางปรัชญาหรือความเชื่อทางศาสนาหรือแนวคิดนั้นๆ อิสลามเป็นศาสนาที่ทำให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาความรู้ถือเป็นกุญแจดอกสำคัญในการนำพาปัจเจกบุคคลสู่การศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามที่สอดคล้องกับค่านิยมอิสลามที่วางอยู่บนพื้นฐานอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ (ซอลิสะห์ หะยีสะมะแอ, 2551: 1)

2.1.1 ความหมายการศึกษาอิสลาม

การศึกษาอิสลามเป็นการเรียนรู้กระบวนการในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังขัดเกลา ค่านิยมอิสลามของผู้เรียน เพื่อสร้างมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และศรัทธาต่ออัลลอฮ์ เป็นการศึกษาหาความรู้ทั้งโลกนี้ และโลกหน้า การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นในบริบทการศึกษาอิสลาม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับค่านิยมอิสลามที่วางอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการอิสลาม ให้ความหมายคำว่า การศึกษาอิสลาม ไว้ดังนี้

Abd al-Rahman Al-Nihlawi (2003) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “อัลตัรบียะฮ์” คือ การเพิ่มพูนการเจริญงอกงาม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมอิสลามที่อยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ โดยมาจากรากศัพท์ภาษาอาหรับสามคำด้วยกันดังนี้

(1) มาจากคำว่า *ربو* (รอบา ยรรบู) ซึ่งมีความหมายว่า เพิ่มพูนและเจริญงอกงาม ในความหมายดังกล่าวนี้พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رَبِّا لَّيْرُؤُوْ فِيْ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرُوْ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُوْنَ ﴾

ความว่า: “และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายออกไปจากทรัพย์สิน (ดอกเบี้ย) เพื่อให้มันเพิ่มพูนในทรัพย์สินของมนุษย์ มันจะไม่เพิ่มพูนขึ้น ที่อัลลอฮ์และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายไปจากชะกาต โดยพวกเจ้าปรารถนาพระพักตร์ของอัลลอฮ์ คนเหล่านั้นแหละพวกเขาคือผู้ได้รับการตอบแทนอย่างทวีคูณ” (อฺรฺูม 30: 39)

(2) มาจากคำว่า رَبِّي (รอเบีย ยัรบา) ซึ่งมีความหมายว่า การกำเนิดและการเติบโต

فَمَنْ يَكُ سَائِلًا عَنِّي فَاِنِّي بِمَكَّةَ مَتْرَبِيْ وَبَهَارِيْبِيْ

ความว่า: “ถ้าผู้ใดถามถึงฉัน แท้จริงฉันอยู่ที่มักกะฮ์ คือ บ้านของฉันและที่นั่นที่ฉันได้เติบโตมา”

(3) มาจากคำว่า رَبِّ يَر (เรอบยะ ยะรฺูบ) หมายถึง การปรับปรุงแก้ไข ให้ดีขึ้น การสั่งสอน การปกครองดูแล

Imam Al-baidhowy (1306, อ้างถึงใน ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551: 4) ได้ให้ความหมาย ตรีปิยะฮฺว่า การกระทำหรือการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่สมบูรณ์ โดยมีกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปตามที่ละขั้นตอน

Mohd, Yusuf Ahmad (2002: 17, อ้างถึงใน ฮอซาลี บินล่าเต๊ะ, 2552: 14) การศึกษา คือ ความพยายามหนึ่งที่จะให้ได้รับความรู้ ความชำนาญและการใช้ชีวิตในอิสลามที่มีรากฐานของอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ เพื่อที่จะก่อให้เกิดกริยา ความชำนาญ ความเป็นปัจเจกชน และมุมมองชีวิตในฐานะเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ ที่มีความรับผิดชอบเพื่อที่จะนำไปพัฒนาตัวเอง สังคม สิ่งแวดล้อมรอบข้าง และประเทศชาติเพื่อจะได้รับความดีในโลกนี้และความสงบสุขที่ยั่งยืนโลกหน้า

Hasan al-Sharqawy, (1996: 13, อ้างถึงใน ฮาซัน ปือราเฮง 2553: 34) กล่าวว่า การศึกษาอิสลามหมายถึง “กระบวนการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากที่ไม่มีความรู้ให้มีความรู้ ความสามารถ จากพฤติกรรมที่ไม่ดีให้ดีขึ้น กล่าวคือ กระบวนการพัฒนาความฉลาดทางปัญญา ความแข็งแรงทางร่างกาย ความสะอาดทางจิตใจ และเป็นกระบวนการเรียนที่มีความสมดุลระหว่างความสามารถทางร่างกายกับความสัมพันธ์กับอัลลอฮ์ และกับธรรมชาติทั้งหลายที่อัลลอฮ์สร้างมา” ส่วนการศึกษาในความหมายที่กว้างนั้นหมายถึง “กระบวนการเชิญชวนมนุษยชาติให้มีความสัมพันธ์กับพระผู้อภิบาลของเขา ตามแนวการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการศรัทธาอิสลาม ซึ่งจะรวมถึงความหมายของความรู้ไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษาหรือแม้แต่ที่บ้านก็ตาม

อัล ญูมาลีย (ม.ป.ป, อ้างถึงในนิเลาะ แวอุเซ็ง, 2551: 39) ได้นิยามการศึกษาในอิสลามว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาและเสริมสร้างความเป็นอัจฉริยภาพของมนุษย์ที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ การศึกษาในอิสลามจะเกี่ยวข้องกับมิติศรัทธา ศาสตร์ จริยธรรม การปฏิบัติธรรมที่มี

ระบบอย่างมีแก่นสาร ซึ่งศาสตร์ในที่นี้หมายถึง ะริอะฮฺและศาสตร์อื่นๆ ที่ได้จากการศึกษาหรือ แสวงหา

สรุปได้ว่าการศึกษาในอิสลาม ไม่ใช่เป็นเพียงความรู้ที่ส่งจากรุ่นสู่รุ่นเท่านั้น แต่ การศึกษาอิสลามนั้นมีความหมายกว้างครอบคลุมในทุกๆด้าน การศึกษาเป็นการเอาใจใส่ฝึกฝนคน หนึ่งคนใดเพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้แก่เขา และเป็นการหาความรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อให้มนุษย์ มีความจงรักภักดีต่ออัลลอฮฺ และไปสู่จุดมุ่งหมายหรือสู่ความสมบูรณ์ในการศรัทธาต่ออัลลอฮฺต่อไป

2.1.2 ความสำคัญของการศึกษาอิสลาม

ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ (2551: 18) อิสลามเป็นศาสนาแห่งระบอบการดำเนินชีวิตที่ สมบูรณ์แบบและครอบคลุมในทุกด้านที่พระเจ้าทรงประทานมาเพื่อเป็นทางนำแก่มวลมนุษยชาติ โดย ผ่านบรรดาศาสนทูตท่านต่างๆ ในการทำหน้าที่นำสาส์นหรือหลักคำสอนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของมาเผยแผ่ แก่ประชาชาติในแต่ละยุคสมัยให้ถือปฏิบัติ และได้ทรงแต่งตั้งท่านนบีมุฮัมมัดให้เป็นศาสนทูตท่าน สุดท้ายเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและสมบูรณ์แบบในทุกๆด้านของชีวิต ดังพระบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน ความว่า “โดยแน่นอนร่อซูลของอัลลอฮฺมีแบบฉบับอันดีงามสำหรับเจ้า” และพระองค์ได้ทรงประทาน คัมภีร์อัลกุรอานมาเป็นธรรมนูญที่มุสลิมต้องยึดเป็นแนวทางหรือครรลองในการดำเนินชีวิต ซึ่ง หลักการและคำสอนต่างๆนั้น ได้ถูกบัญญัติไว้สำหรับมุสลิมให้ถือปฏิบัติและได้ให้ความสำคัญยิ่งต่อ การศึกษาหรือการแสวงหาความรู้

การศึกษาและความรู้ นับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน โดยเฉพาะความรู้ที่เป็น ศาสตร์ทางด้านการศึกษา (วะฮฺยู) อย่างเช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักการศรัทธา การปฏิบัติศาสนาและ จริยธรรมการดำเนินชีวิต คำว่า “ความรู้” หรือ “การเรียนรู้” และคำที่เกี่ยวข้องได้ถูกบัญญัติไว้ในอัล กุรอานมากกว่า 800 ครั้ง และท่านศาสนทูตมุฮัมมัดเองได้ยืนยันหรือกล่าวกำชับถึงความสำคัญของ ความรู้การเรียนรู้ไว้มากมายและที่สำคัญยิ่งอัลกุรอานได้ถูกประทานลงมาแก่ท่านศาสนทูตในครั้งแรก ได้กล่าวถึงการอ่านอัลกุรอานและการเรียนรู้โดยเฉพาะดังนี้

﴿۱﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿۲﴾ ﴿۳﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿۴﴾ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿۵﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿۶﴾

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์ จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอน มนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (อัลอะลัก 96: 1-5)

บรรจง บินกาซัน (2544: 32) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริม และกระตุ้นเตือนให้มุสลิมศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา ซึ่งการศึกษานั้นมิได้จำกัดให้ศึกษาเฉพาะแต่ เรื่องอิสลามเท่านั้น แต่ให้ศึกษาวิชาการทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป คำว่า “ตฺริบียะฮฺ” (Tarbiyah) (การศึกษาหรือคำสั่งสอน) มาจาก “รอบา” “ยฺรฺบู” ซึ่งหมายถึง การพัฒนาและการ ขยายตัว

บัณชิตยฺ สะมะฮฺอนและคณะ (2549: 20-21, อ้างถึงใน ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ 2553: 14- 15) การศึกษาในทัศนะอิสลามไม่ได้แบ่งแยกว่า จะต้องศึกษาเฉพาะวิชาการด้านศาสนาเพียงด้านเดียว

ซึ่งหากพิจารณาจากเนื้อหาคำสอนข้างต้นแล้ว จะเห็นว่า ศาสนาอิสลามต้องการให้มุสลิมมีความเข้าใจ และมีความรู้ทั้งทางโลกและทางศาสนาควบคู่กันไป ซึ่งตรงกับหลักการของอิสลามว่า “ศาสนาอิสลาม ไม่ได้แบ่งแยกศาสนจักรออกจากอาณาจักร” แต่ไม่ได้ดำรงชีวิตด้วยความสมดุลระหว่างชีวิตทางโลก และชีวิตทางศาสนา

สรุปได้ว่า การศึกษาหาวิชาความรู้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ เพราะการอยู่รอดของมนุษย์ไม่ว่ายุคใดก็ตามต้องอาศัยการเรียนรู้ต่อสิ่งที่อยู่รอบข้าง เพราะการศึกษาในอิสลาม ไม่ได้แบ่งแยกระหว่างความรู้ในโลกนี้และโลกหน้า แต่การศึกษาอิสลามให้ความสำคัญทั้งสองอย่าง การแสวงหาความรู้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ในอดีตการจัดการศึกษาของมนุษย์ถูกจำกัดในวงแคบ ๆ ซึ่งต่างกับยุคปัจจุบันที่การศึกษาของมนุษย์ถูกจัดไว้ในหลากหลายรูปแบบ มีโรงเรียน และสถาบันที่ให้ความรู้กับผู้คนมากมาย มีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ และเอกชน

2.1.3 อิสลามกับระบบการศึกษา

อิสลามเป็นศาสนาแห่งการเรียนรู้ ทั้งในเรื่องการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต สังคม ธรรมความดีงามทั้งหลาย อันก่อให้เกิดความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า หากจะศึกษาถึงประวัติศาสตร์อิสลามด้านการศึกษาจะเห็นว่า มีมาพร้อมกับการสร้างมนุษย์คนแรก คือ ท่านศาสดาอาดัม ที่ได้รับการสอนจากพระเจ้าให้มีความสามารถในนามของสิ่งต่างๆ ซึ่งพระเจ้าได้ทรงตรัสเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

ความว่า “และพระองค์ได้ทรงสอนบรรดานามของทั้งปวงให้แก่อาดัม ภายหลังได้ทรงแสดงสิ่งเหล่านั้นแก่มะลาอิกะฮ์ แล้วตรัสว่า จงบอกบรรดาชื่อของสิ่งเหล่านั้นแก่ข้า หากพวกเจ้าเป็นผู้พูดจริง” (อัลบาคอเราะฮ์ 2: 31)

มีสลัน มาหะมะ (2560) ได้กล่าวว่าการศึกษาในอิสลามไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์หรือทักษะจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่ง แต่ในอิสลามการศึกษามีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกายและจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ การศึกษาในอิสลามจะมีความหมายที่ครอบคลุมดังต่อไปนี้

1. ตัรบียะฮ์ หมายถึง การอบรม การขัดเกลาจิตใจ
2. ตะฮ์ลีม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความรู้ทางศาสนาและความรู้ทางโลก
3. ตะฮ์ดีบ หมายถึง การอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีระเบียบวินัย

จากคำนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาในอิสลามเป็นการศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะป็นด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม ล้วนเป็นการศึกษาทั้งสิ้น โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อเป็นบ่าวที่ดีของอัลลอฮ์ และเป็นตัวแทนของพระองค์ บนผืนแผ่นดิน เพื่อให้สมาชิกในสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเจริญรุ่งเรือง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของศาสนาอิสลาม แต่เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาอิสลาม ไม่ใช่เป็นการเพื่ออื่นใด แต่คือการสร้างมนุษย์เพื่อการเคารพ ภัคดี (อิบาดะฮ์) และการเป็นผู้แทน(เคาะลีฟะฮ์) ของพระองค์บนผืนแผ่นดิน การที่มนุษย์จะเป็นป่าว ที่เคารพภัคดีต่ออัลลอฮ์ และเป็นเคาะลีฟะฮ์ได้ ต้องเป็นมนุษย์ที่ศอลิห และสิ่งสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ เป็นป่าวที่ดีของพระองค์นั้นคืออิสลาม การที่จะรู้จักและเข้าใจอิสลามต้องอาศัยการศึกษาเท่านั้น

2.2 ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด มีตั้งแต่อดีต แต่สมัยก่อนจะ เรียกชื่อเกาะละฮุมลาฮู โดยจัดการเรียนการสอนที่มัสยิด โดยจัดการเรียนในวันเสาร์และอาทิตย์ นิเลาะ แวอูเซ็ง และคณะ (2550) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิดหรือตาดีกา ประกอบด้วยแนวคิดและพัฒนาการการจัดการศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดว่าด้วยศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอดีตรู้จักกันในนามว่า “สื่อ กเกาะละฮุมลาฮู” ได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการจัดการเรียนสอนสำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชนมาเป็น เวลาช้านาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องข้อบังคับพื้นฐานของศาสนา ตลอดจนอบรม ในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจที่จำเป็นสำหรับคนมุสลิม ความหมายและบทบาทของศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) นั้น มีนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

นืออาเรฟ ระเด่นอาหมัด (2548: 5) กล่าวว่า “ตาดีกา” (TADIKA) เป็นคำภาษามลายู ซึ่งย่อมาจากคำต่อไปนี้

TA ย่อมาจากคำว่า TAMAN แปลว่า สวนหรือศูนย์

DI ย่อมาจากคำว่า DIDIKAN แปลว่า สอนหรือฝึกอบรม

KA ย่อมาจากคำว่า KANAK – KANAK แปลว่า เด็กหรือเยาวชน

เมื่อรวมคำทั้งสามนี้แล้วจึงมีความหมายว่า ตาดีกา คือสถานสอนหรือฝึกอบรมจริย ศึกษาสำหรับเด็ก นูรุดดีน สารีมิง (2549, อ้างถึงใน นิเลาะ แวอูเซ็ง และคณะ, 2550) ได้ให้ทัศนะว่า “ตาดี กา” (TADIKA) เป็นคำย่อของคำว่า TAMAN DIDIKAN KANAK-KANAK แปลว่า สวนหรือสถานที่ อบรมเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การดูแลของมัสยิด อย่างไรก็ตาม ตาดีกาในความเป็น จริงไม่เพียงแต่จัดฝึกอบรมเด็ก ๆ เท่านั้น แต่ยังสามารถจัดการสอนศาสนาอิสลามสำหรับเด็ก ประถมวัยด้วย ความหมายของตาดีกาในบริบทของสามจังหวัดในชายแดนภาคใต้โดยส่วนใหญ่ นั้น เป็นสถานศึกษารูปแบบหนึ่งที่ได้รับการจดทะเบียนจากภาครัฐเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการ สอนศาสนาภาคบังคับให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภูมิภาคนี้ที่ตั้งของตาดีกานั้น ๆ อาคารเรียนได้สร้างขึ้นในพื้นที่ที่เป็น บริเวณของมัสยิด มีโต๊ะอิหม่ามทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือมุฎีร์โดยตำแหน่ง มีสัปบุรุษของมัสยิดและผู้ ที่มีความรู้ในชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้สอน เป็นการสอนในลักษณะจิตอาสาและบริการวิชาการให้แก่ ชุมชนโดยอาจได้รับค่าตอบแทนบ้าง มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่แน่นอน เมื่อสำเร็จการศึกษาจาก

ตาดีกาสามารถศึกษาต่อในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีเตาะฮฺ) ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่กับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาได้

อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต, สุกรีหลังหลังปุเตะ แลกาเดร์ สะอะ (2551: 6 – 7) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนตาดีกาว่า ตาดีกาเป็นแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษาและสถาบันการศึกษาสำหรับยุวมุสลิมที่เก่าแก่ที่สุดสถาบันหนึ่ง ที่กำเนิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เดิมทีสถาบันศึกษาแห่งนี้ถูกเรียกว่าฟิรฎูฮ์ยัน มัตราสะฮมลาฮฺหรือบาหลีเคาะที่มาจากบาหลีเคาะลาฮฺ ที่มีจะเรียกลูกสถาบันศึกษาแห่งนี้ สถาบันการศึกษาแห่งนี้มุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่จะเรียนว่าศูนย์อบรมหรือเรียกว่า “โรงเรียน” แต่นักวิชาการจะไม่ค่อยเรียกว่าโรงเรียน บางท่านเรียกว่าศูนย์อบรมหรือเรียกว่าตาดีกาอย่างเดียว การเรียกตาดีกาว่าศูนย์อบรมหรือ เรียกว่าโรงเรียนตาดีกานั้น จะมีสองคำหมายถึงสถาบัน กล่าวคือ โรงเรียนและสวนในที่นี้หมายถึงศูนย์ หากแปลตรง ๆ คำว่าโรงเรียนตาดีกา จะมีความหมายถึงโรงเรียนศูนย์อบรมเด็กเล็ก คำว่าโรงเรียนศูนย์เด็กเล็ก คำว่าโรงเรียนศูนย์เด็กเล็กจะดูเป็นคำแปลตามความเห็นของผู้วิจัย คำว่า ตาดีกาอย่างเดียวน่าจะเป็นคำที่เหมาะสมที่เรียกลูกสถาบันแห่งนี้ อย่างไรก็ตามเมื่ออนาคตรัฐได้นำตาดีกาบางโรงเรียนเข้ามาในระบบ ตาดีกาชนิดนี้ก็อาจกลายเป็นโรงเรียนไม่ใช่สถาบันศึกษาหรือศูนย์อบรมอีกต่อไป ความจริงว่า ตาดีกาไม่ใช่ชื่อที่เหมาะสมที่เรียกลูกสถาบันนี้ เพราะช่วงอายุของผู้เข้ารับการอบรมหรือผู้เรียนนั้นจะค้ำกับคำย่อคำสุดท้ายของสถาบันนี้ กล่าวคือคำว่า KA จากคำว่า TADIKHA หมายถึงเด็กเล็กๆ ที่อยู่ในช่วงอายุระดับอนุบาล อย่างไรก็ตามความนิยมของชุมชนที่เรียกลูกสถาบันศึกษาแห่งนี้ว่าตาดีกาก็เป็นสิ่งที่น่าเสียดายมากนัก เพียงแต่คำนี้ตามความหมายที่จริงอาจจะขาดความเหมาะสมเท่านั้น

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 (2550: 15) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนตาดีกาว่า ตาดีกามาจากคำภาษามลายูที่ล้อมาจากระบบการเลี้ยงดูเด็กเล็กในมาเลเซียที่เขียนว่า TADIKHA เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า Taman Didikan Kanak Kanak ซึ่งสามารถแยกคำเพื่อให้ความหมายในภาษาไทยได้ดังนี้ ตา TA มาจากคำว่า ตามัน Taman แปลว่าสวน ดี DI มาจากคำว่า ดีดิก Didikan แปลว่าการเลี้ยงดู/ดูแล กา KA มาจากคำว่า กานะฮะ กานะฮะ Kanak kanak แปลว่าเด็กเล็ก ๆ หรือในบางพื้นที่เรียกเป็น ตามันบิมบิงังกานะฮะกานะฮะ Taman Bimbingan kanak kanak ซึ่งมีคำที่ต่างกันคือ บิมบิงัง Bimbingan มีความหมายคือ การชักนำ นำทาง ประดับประคองดูแล ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี (2548: 18) ได้อธิบายความหมายของตาดีกาว่า “ตาดีกา” (TADIKHA) เป็นคำมาจากภาษามลายู ที่ล้อมาจากการเลี้ยงดูเด็กเล็กในประเทศมาเลเซีย มาจากคำเต็มว่า TAMAN DIDIKAN KANAK KANAK หมายถึง ศูนย์หรือสถานที่ดูแล นำทาง สอนสั่ง ฝึกอบรมให้ความรู้เด็กเล็กๆ หรืออาจหมายถึง ศูนย์พัฒนาเยาวชนประถมศึกษา (6-12 ปี) ในชุมชนชาวมุสลิมจะมี “มัซยิด” ซึ่งนอกจากจะเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจประจำวันแล้ว ยังเป็นศูนย์รวมในการพัฒนาองค์ความรู้ทางศาสนาแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกในชุมชน ทั้งด้านศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชนครูผู้สอนจะเป็นโต๊ะอิหม่าม หรือครูที่เป็นอาสาสมัครจากในชุมชนเอง หรือนักเรียนที่เรียนอยู่ในสถาบันศึกษาปอเนาะในบริเวณใกล้เคียงมาสอน โดยจะมีค่าตอบแทนจากการสอนให้บ้างเล็กน้อย ครูส่วนใหญ่จะมีสอนให้ด้วยใจ ไม่มีเงินเดือนตายตัว แต่ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐได้มีการสนับสนุนเงินเดือนแก่ครูตาดีกาคนละ 2,000 บาท

เรียนตาดีกาจะเป็นการเรียนเพื่อให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้จะเน้นให้เด็กได้รับรู้ถึงมารยาท การปฏิบัติตัวของมุสลิม การสอนการละหมาด การอ่านอัลกุรอาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนจะต้องรู้และปฏิบัติได้ถูกต้อง

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ตาดีกาหรือศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่เรียกในปัจจุบันนั้น เป็นสถานอบรมให้ความรู้วิชาด้านศาสนาให้กับเด็กอายุประมาณ 6 – 12 ปี โดยมีอาคารเรียนอยู่ในบริเวณมัสยิด ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ช่วยกันพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ โดยมีครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ และทำงานด้วยใจที่บริสุทธิ์

2.2.2 พัฒนาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดตาดีกา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งช่วงของการพัฒนาออกเป็น 3 ระยะดังนี้ (นิเลาะ แวอเซ็ง, ม.ป.ป)

ระยะที่ 1 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (อดีต – ปี 2509)

การศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสมัยอดีตจนถึง ปี 2509 จะเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย จะมีครูผู้สอนโดยผู้ให้ความรู้ ส่วนใหญ่เป็นในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยผู้ที่สอนไม่ได้คิดค่าตอบแทนใด ๆ สอนโดยหวังผลบุญจากพระเจ้าเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนในสมัยนั้นอาจจะไม่เป็นระบบ จะสอนแบบลักษณะง่าย ๆ เช่น สอนอัลกุรอานให้กับเด็ก ๆ การถ่ายทอดความรู้ให้แก่สังคม และในสมัยนั้นจะสอนที่บาลัยเคาะหรือมัสยิด โดยจะมีการสอนอัลกุรอานในภาคกลางคืน และสอนฟิรฎูฮ์ยันในวันเสาร์ และอาทิตย์

ระยะที่ 2 การมีส่วนร่วมจากองค์กรเอกชน (ปี พ.ศ. 2510-2539)

การจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลานี้ ปี พ.ศ. 2510-2539 โดยการจัดการเรียนการสอนโดยผ่านรูปแบบตาดีกาให้แก่ชาวมุสลิม ปัตตานี นราธิวาส และยะลา ที่ได้ดำเนินการมาช้านาน ตามความพร้อมของแต่ละชุมชนและพื้นที่นั้น โดยในระยะนี้มีโรงเรียนเอกชน/โรงเรียนราษฎร์ส่งนักเรียนของตนเองมาช่วยสอนในตาดีกา โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ แต่มีชุมชนคอยช่วยเหลือสนับสนุนในด้านสวัสดิการต่าง ๆ ต่อมาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้จัดตั้งชมรมตาดีกา เพื่อการประสานงานที่สะดวกขึ้น และได้พัฒนามาเป็นมูลนิธิของแต่ละจังหวัด โดยมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารชมรมตาดีกา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับสามจังหวัด ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับมัสยิด เพื่ออำนวยความสะดวก หรือมีกิจกรรมต่าง ๆ และที่สำคัญชมรมตาดีกาทุกระดับให้ความร่วมมือ

ระยะที่ 3 การมีส่วนร่วมจากภาครัฐเพื่อการพัฒนา (ปี พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน)

การจัดการศึกษาในระยะที่ 3 นี้ ถือว่าตาดีกาได้พัฒนาได้ไกลมาก โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาตาดีกา โดยมีหลายหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อมากรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ได้เข้ามาดำเนินการพัฒนาศูนย์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2547 โดยมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในสถานสอนจริยศึกษา โดยมีการยึดหลักว่า จะสนับสนุนมัสยิดที่จดทะเบียนตาม พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 โดยแต่ละมัสยิดจะมีตาดีกาไม่เกิน 1 แห่ง โดยมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับครูผู้สอนอัตรา 2,000 บาท/คน/เดือน โดยอัตราผู้เรียนไม่เกิน 80 คน มีครูผู้สอนไม่เกิน 3 คน ถ้ามี

ผู้เรียนเกิน 120 คน มีครูผู้สอนไม่เกิน 4 คน รวมทั้งได้จัดสรรค่าบริหารจัดการมัธยม 1,000 บาท/แห่ง/เดือน

โดยในปีการศึกษา 2548 กรมการปกครองได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในตาดีกา และมีการนิเทศ ติดตามผล โดยมีคณะกรรมการนิเทศในสถานศึกษาที่สอนจริยศึกษาตาดีกา และได้มีการมอบรางวัลสำหรับตาดีกาที่อยู่ในการปฏิบัติงานระดับดีเด่น

ในปัจจุบันศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ได้อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดและสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ ที่ช่วยดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภายในศูนย์ฯ เป็นที่ปรึกษา ตลอดจนการนิเทศ ติดตามการดำเนินการต่างๆภายในศูนย์ฯ การบรรจุแต่งตั้งครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบดูแลช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษา และยังมีหน่วยงานทางภาครัฐ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้เข้ามาสนับสนุนโครงการต่างๆ และงบประมาณทางด้านกายภาพให้กับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จากอดีตจนถึงปัจจุบันสามารถสรุปได้ดังตาราง (นิเลาะ แวอูเซ็งและคณะ 2551 : 20-22)

ตารางที่ 1 ตารางสรุปพัฒนาพัฒนาการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ปี พ.ศ.	ลำดับเหตุการณ์
ก่อน พ.ศ. 2510	จัดการศึกษาตามอัยยาศัย ไม่มีระบบที่แน่นอน
ปี พ.ศ. 2510-2539	- โรงเรียนเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดส่งนักเรียนไปเป็นครูผู้สอนในตาดีกาในเครือข่าย - มีการจัดตั้งองค์กรตาดีกาในรูปแบบตาดีกาในแต่ละจังหวัดและชมรมตาดีกาของทั้งสามจังหวัดเพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการประสานแผนและการกำกับดูแลการพัฒนากิจการของตาดีกา
ปี พ.ศ. 2547	- ตาดีกาได้รับการโอนให้อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย - มีการจัดสรรค่าตอบแทนผู้สอน และค่าบริหารจัดการมัธยม - มีมัสยิดได้รับการจัดสรรทั้งสิ้น 1605 แห่ง ผู้สอน 4616 คน - จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและหลักสูตรกลาง “หลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูฮัยน ประจำมัสยิด พ.ศ. 2548 ซึ่งมี 8 สาระการเรียนรู้ออกเป็น 2 ช่วงชั้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ลำดับเหตุการณ์
ปี พ.ศ. 2548	<p>กรมการปกครองได้ดำเนินโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรค่าตอบแทนแก่ผู้สอนและตาดีกา - การนิเทศติดตามแผนงาน - การจัดประชุมบุคลากรสร้างความเข้าใจโครงการ - การขยายผลโครงการ <p>มีการออกระเบียบและประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พ.ศ. 2548 - ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดสรร เงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าตอบแทนผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ -
ปี พ.ศ. 2549	<p>สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 ได้ดำเนินโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาเอกสารการสอน - การพัฒนาบุคลากรและธุรการ - การพัฒนาอาคารสถานที่และศูนย์ - การพัฒนาศักยภาพของศูนย์และความร่วมมือ
ปี พ.ศ. 2548 ปัจจุบัน	<p>ดำเนินการสอนโดยใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูฮ์ยูน ประจำมัสยิด พ.ศ. 2548</p>

2.2.3 รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เดิมที่การบริหารแล้วแต่บริบทของชุมชน อาจบริหารโดยอิหม่าม คณะกรรมการบริหารการศึกษาขึ้นมาเป็นการเฉพาะ แต่เมื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อยู่ในความดูแลของภาครัฐจึงกำหนดคณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 13 คน ประกอบด้วย

1.1 อิหม่ามประจำมัสยิดเป็นประธาน

1.2 กรรมการอื่นจำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน แต่ไม่เกิน 12 คน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมัสยิด

1.3 ผู้สอนตาดีกาที่อิหม่ามแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ อยู่ในตำแหน่ง 4 ปี หากพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

2) หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
 2.1 ดำเนินการบริหารศูนย์ให้สอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการบริหาร
 ศูนย์ในทุกระดับ

2.2 จัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้เรียนตามหลักสูตร

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งถอดถอนผู้สอน

2.5 รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6 ดำเนินการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3) งบประมาณในการนำมาจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ
 มัสยิด (ตาดีกา)

ในช่วงแรกของการก่อตั้งศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีการเรียไร
 เงินจากสมาชิกในชุมชนเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนหรือจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อหาเงินมาดำเนินการ โดยการ
 เชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคเงินสมทบในการก่อสร้างอาคารและวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการ
 เรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เมื่อมีการเรียนการสอนเกิดขึ้นศูนย์จะเก็บเงินบำรุงการศึกษาจาก
 ผู้ปกครองและเป็นไปในรูปแบบอะลุ่มอล่วย เงินที่ได้จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการและค่าตอบแทน
 ครูผู้สอน

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ
 และเงื่อนไขการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าตอบแทนผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด
 (ตาดีกา) และค่าบริหารจัดการมัสยิด พ.ศ.2555 แบ่งได้ดังนี้

1. ผู้เรียนจำนวนต่ำกว่า 60 คน ได้รับการบรรจุจากสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน จำนวนผู้สอน 4 คน ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 3,000 บาทต่อคน และค่าบริหาร
 จัดการมัสยิดเดือนละ 2,000 บาท

2. ผู้เรียนจำนวนมากกว่า 60 คน ได้รับการบรรจุจากสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน จำนวนผู้สอน 6 คน ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 3,000 บาทต่อคน และค่าบริหาร
 จัดการมัสยิดเดือนละ 2,000 บาท

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้มาช่วยเหลือศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
 ค่าตอบแทนครูผู้สอนและค่าบริหารจัดการมัสยิด โดยที่ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากรัฐ ต่อเดือนไม่
 น้อยกว่า 14,000 บาท

2.2.4 หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูฮัยน ประจำมัสยิด พ.ศ. 2548

การจัดการเรียนการสอนในตาดีกาปัจจุบันได้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูฮัยน
 ประจำมัสยิด พ.ศ. 2548/ ฮ.ศ. 1426 (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวนี้ได้กำหนดกรอบ
 สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียน เวลา
 เรียน การจัดหลักสูตร การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียน การจัดการเรียนรู้ การจัดการ
 เรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น สื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความนำ

อิสลามให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และอิสลามบังคับให้มุสลิมทุกคนศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ดังที่อัลลอฮ์ ได้ตรัสในคัมภีร์อัลกุรอาน ซูเราะห์ อัล-อะลักอายะฮ์ที่ 4-5 ความว่า “ผู้สอนความรู้ด้วยปากกา และผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” และท่านนบีมุฮัมมัด ได้กล่าวในประเด็นการศึกษาเช่นเดียวกันความว่า “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง” (รายงานโดยอะหมัดและอิบนุมาญะฮ์)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติในมาตรา 38 ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนาบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพ ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองให้มีการกระทำใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนาบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อ แตกต่างจากบุคคลอื่น มาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนนอกจากนี้ก็มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติการบริบาลองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มาตราที่ 4 กำหนดให้มัสยิดเป็นสถานที่ที่มุสลิมใช้ประกอบศาสนกิจ โดยจะต้องมีละหมาดวันศุกร์เป็นปกติ และเป็นสถานที่สอนศาสนาอิสลาม และให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีหน้าที่ตามมาตรา 35(4) ให้สนับสนุนสัปบุรุษในการปฏิบัติศาสนกิจส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางที่ขอบตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามและได้กำหนดให้อิหม่ามมีหน้าที่ตามมาตรา 37 (3) (4) (5) ให้อิหม่ามมีหน้าที่

1.1 แนะนำให้สัปบุรุษประจำมัสยิดปฏิบัติให้ถูกต้องตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามและกฎหมาย

1.2 อำนวยความสะดวกแก่มุสลิมในการปฏิบัติศาสนกิจ

1.3 สั่งสอนและอบรมหลักธรรมศาสนาอิสลามแก่บรรดาสัปบุรุษประจำมัสยิด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ตามมาตรา 6 ให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

มาตรา 8 (2) ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากสิ่งที่กล่าวอ้างข้างต้น นับว่าเป็นข้อมูลที่เอื้ออำนวย และให้โอกาสต่อการสอนศาสนาอิสลามภาคบังคับประจำมัสยิดขึ้น เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นบ่าวที่ได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ พร้อมทั้งเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม

2. หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาศาสนาอิสลามของมัสยิดมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรมจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูฮัยนุ ประจำมัสยิดไว้เป็นบรรทัดฐานดังนี้

การจัดการหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับเยาวชนมุสลิมและการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูฮัยนุ ในจังหวัดปัตตานี นราธิวาสและยะลามีหลักการสำคัญ คือ

- 2.1 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ และความเข้าใจในหลักการภาคบังคับ (ฟิรฎูฮัยนุ) ของศาสนาอิสลาม
- 2.2 เป็นการศึกษาเพื่อปฏิบัติศาสนกิจ และยึดมั่นในหลักการภาคบังคับ (ฟิรฎูฮัยนุ) ของศาสนาในการประกอบศาสนกิจ และการดำรงชีวิตประจำวัน
- 2.3 เป็นการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของท้องถิ่น
- 2.4 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นมุสลิมที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ
- 2.5 เป็นการศึกษาพื้นฐานที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- 2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้

3. จุดหมาย

เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความตระหนักในหลักการศรัทธา และปฏิบัติศาสนกิจตามที่ศาสนากำหนด ดังต่อไปนี้

- 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจหลักการขั้นพื้นฐานของศาสนาอิสลาม
- 3.2 มีความสามารถในการอ่านและการเขียน
- 3.3 มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
- 3.4 เป็นมุสลิมที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และประเทศชาติ
- 3.5 สามารถนำหลักคำสอนของศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. โครงสร้าง

กำหนดหลักสูตรเป็น 2 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาของผู้เรียน คือ ช่วงชั้นที่ 1 ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 2 ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 4-6 มีสาระการเรียนรู้ด้านองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ประกอบด้วย 8 รายวิชา คือ 1) อัล-กรุอาน 2) อัล-ฮะดีษ 3) หลักศรัทธา 4) ศาสนาบัญญัติ 5) ศาสนาประวัติ 6) จริยธรรม 7) ภาษาอาหรับ และ 8) ภาษามลายู

5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ 8 สาระ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตัวเอง ตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็น

แนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัย และคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งผู้ดำเนินการจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

6. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎุฮัยนุ ประจําสมัยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมของแต่ละสาระการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาอิสลามศึกษาฟิรฎุฮัยนุประจําสมัย เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาอิสลามศึกษาฟิรฎุฮัยนุ ประจําสมัย สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

6.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ อิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 3 และอิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 6 และถือเป็นการจบหลักสูตรระดับอิสลามศึกษาตอนต้น

7. เวลาเรียน

หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎุฮัยนุ ประจําสมัยกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ คือ ช่วงชั้นที่ 1 อิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 3 และอิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 400-480 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-6 ชั่วโมงคือ แต่ละช่วงชั้น เปิดสอนสัปดาห์ละ 2 วันๆละ 5-6 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ชั่วโมง สาระการเรียนรู้ต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา และกิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ 8 สาระ สามารถจัดกิจกรรมการพัฒนาตนตามศักยภาพ

8. การจัดหลักสูตร

หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎุฮัยนุ ประจําสมัยเป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น สำหรับนักเรียนทุกคนที่เป็นสัปปุรุษประจําสมัย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาในระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดการเรียนการสอนนั้นกำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้าง ๆ ผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 6 ปี โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ให้มีสัปปุรุษได้จัดทำรายละเอียดรายวิชาในแต่ละสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดหลักสูตรต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 สาระ ในทุกช่วงชั้นเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียนโดยจัดหลักสูตรเป็นรายปี

การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกเริ่มของการศึกษาศาสนาอิสลาม หลักสูตรที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐาน ด้านการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม

9. การจัดเวลาเรียน

ให้ผู้จัดการหลักสูตรจัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละชั้น ปีแต่ละท้องถิ่น ทั้งการจัดเวลาเรียนสาระการเรียนรู้ 8 สาระ และรายวิชาที่จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งต้องจัดให้มีเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนตามความเหมาะสม

การจัดเวลาเรียนสำหรับช่วงชั้นที่ 1 คือ อิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 1-31 และช่วงชั้นที่ 2 คือ อิสลามศึกษาตอนต้น ปีที่ 4-6 ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ 5-6 ชั่วโมง ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อช่วยให้สามารถเรียนวิชาอื่นได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ภาษามลายู และภาษาอาหรับ ด้านการอ่านและการเขียน ดังนั้น การฝึกทักษะด้านการอ่าน และการเขียน จึงควรกำหนดเวลาประมาณร้อยละ 50 ของเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละสัปดาห์ ส่วนเวลาที่เหลือก็ใช้สอนให้ครบทุกวิชา ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย

10. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรอิสลามศึกษาพหุอัยนุ ประจําสมัยยึดกำหนดสาระการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อเรียนจบหลักสูตรซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระตามที่ศาสนาบังคับ ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ผู้จัดการหลักสูตรสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระการเรียนรู้อิสลามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 อัล-กรอาน

1. เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักการอ่านอัล-กรอาน สามารถ ท่องจำ และอธิบายเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. ยึดมั่นในหลักคำสอนอัล-กรอาน และนำมาปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 อัล-ฮะดีษ

1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญ สามารถท่องจำอัล-ฮะดีษ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. ยึดมั่นหลักคำสอนอัล-ฮะดีษ และนำไปปฏิบัติตามในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 หลักศรัทธา

1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักฐานของหลักศรัทธา และโทษของการ ตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ การสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม เพื่อเป็นป่าวที่ย่าเกรง และภักดีต่ออัลลอฮ์
2. ยึดมั่นในหลักศาสนา นำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และสามารถแก้ปัญหาสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สาระที่ 4 ศาสนบัญญัติ

1. เข้าใจกฎ หลักการ และบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอิสลามเกี่ยวกับอบิดาอะฮ์ย และอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจ และดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุข

2. เห็นคุณค่า ปฏิบัติตามบทบัญญัติอิสลาม และสามารถนำมาวิเคราะห์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของเหตุและผล

สาระที่ 5 ศาสนประวัติ

1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญของประวัติศาสตร์อิสลามในแต่ละยุค สมัยนี้ และคอลลีฟะฮ์รอซีดีน
2. มีความภาคภูมิใจในการมีวิถีชีวิตตามแนวทางของศาสนา

สาระที่ 6 จริยธรรม

1. เข้าใจจริยธรรมอิสลาม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. ยึดมั่นและปฏิบัติตามจริยธรรมอิสลามในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ

เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่า และมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับ เพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความ บทบัญญัติอิสลาม และสื่อความหมาย

สาระที่ 8 ภาษามลายู

เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูดอ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษามลายู เพื่อการเรียนรู้ สื่อความหมาย และค้นคว้าความรู้จากแหล่งวิทยาการเกี่ยวกับศาสนาอิสลามอย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ

11. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

สถานศึกษาประจำมัสยิดในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดผล และการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมิน ทั้งใช้ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับจังหวัด ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การวัดและการประเมินผลระดับชั้นเรียน จุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน คือมุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้น การวัด และประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ตัวผู้เรียนครู ผู้สอน และพ่อ แม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย

12. เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตร

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรอิสลามฟิรฎูฮัยน ประจำมัสยิด ซึ่งใช้เวลาประมาณ 6 ปี ผู้เรียนจะสามารถจบการศึกษาระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น โดยผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ตามที่สถานศึกษา

กำหนด และผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้การอบรมเกี่ยวกับหลักพื้นฐานของศาสนาและจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนในชุมชนซึ่งได้มีการดำเนินการร่วมกับชุมชนโดยใช้มัสยิดเป็นฐาน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมุ่งมั่นเพื่อการอบรมและขัดเกลาเยาวชนให้อยู่ในครรลองของอิสลามที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ทำให้ทางราชการโดยกรมศาสนาเห็นถึงความสำคัญ จึงได้ออกระเบียบว่าด้วยศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด พ.ศ. 2540 พร้อมกับสนับสนุนค่าตอบแทนครูผู้สอน การดำเนินงานของศูนย์ตาดีกาในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พ.ศ. 2548 โดยในระเบียบได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงโครงสร้างการบริหารและคณะกรรมการบริหารศูนย์ และรายละเอียดของสาระสำคัญอื่นๆไว้อย่างชัดเจน พัฒนาการตาดีกาจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันได้ผ่านช่วงของการจัดการศึกษาตามอัยยาศ์มาสู่การจัดการศึกษาที่เป็นระบบ มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนด และมีการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณและความไม่เป็นเอกภาพของหลักสูตรการสอน

ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้น จัดเป็นหัวข้อที่สำคัญในหลักสูตรอิสลามฟิรฎูฮัยน ประจำมัสยิด พ.ศ. 2548 ซึ่งผู้บริหารศูนย์และผู้สอน จะต้องศึกษารายละเอียดในตัวหลักสูตร ให้รอบคอบก่อนที่จะมีการจัดการเรียนการสอนภายในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

2.2.5 ความเป็นมาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล สงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภเทพา อำเภอบะนัง)

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) เป็นแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษาของมัสยิดที่ต้องการให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ มีจริยธรรม และปฏิบัติตามหลักการตามศาสนาอิสลาม โดยใช้อาคารบริหารมัสยิดเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ หลักสูตรแต่ละจังหวัดจะไม่เหมือนกัน ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนตอนเย็นของวันจันทร์ถึงวันศุกร์ หรือวันเสาร์ – อาทิตย์ ตามความพร้อมของชุมชน ผู้สอนเป็นผู้นำศาสนาอาสาสมัครในชุมชน ผู้เรียนเป็นนักเรียนระดับประถมในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548 เฉพาะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ตั้งอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2550 ให้โอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภเทพา และอำเภอบะนัง ของจังหวัดสงขลา เนื่องจากต้องการให้การจัดการศึกษาอิสลามไม่ซ้ำซ้อน และให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่องในหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นสูงขึ้น ขณะที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบได้ร่วมกับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และนักวิชาการ อิสลามศึกษาสถาบันต่าง ๆ ได้จัดทำ

หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูอีนประจำมัธยม พ.ศ. 2548 พร้อมทั้งจัดเอกสารประกอบหลักสูตร 4 รายการ ทั้งฉบับไทยและมาลายู

1. แนวทางการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูอีนประจำมัธยม พ.ศ. 2548
2. มาตรฐานและสาระการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูอีนประจำมัธยม พ.ศ. 2548

3. แผนการจัดการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 1 ปีที่ 1
4. แผนการจัดการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 4

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล สงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอกะทิง อำเภอบันนังสวย) ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัธยม (ตาดีกา) สามารถจัดการเรียนรู้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกแห่ง ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีแผนการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัธยม (ตาดีกา) ให้ดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ

2.2.6 การประเมินคัดเลือกศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัธยม (ตาดีกา) ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย) จังหวัดสงขลา ประจำปีงบประมาณ 2559

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา (2559) ดำเนินการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัธยม (ตาดีกา) จังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 โดยมีแบบประเมินที่จัดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด หมวดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 46 ข้อ

1. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ จำนวน 14 ข้อ
2. ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 19 ข้อ
3. ด้านวิชาการ จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน จำนวน 4 ข้อ

โดยจัดระดับคุณภาพให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ

ได้คะแนนดีเยี่ยม (80 – 100) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญทอง

คะแนนที่ได้ (65 – 79) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญเงิน

คะแนนพอใช้ (50 – 64) โรงเรียนที่ได้รับเหรียญทองแดง

คะแนนในระดับปรับปรุง (1 – 49) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชมเชย

ในการคัดเลือก ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย) เพื่อรับรางวัลตาดีกาดีเด่นมี 2 ระดับ

1. คณะกรรมการระดับอำเภอ (สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ)

ดำเนินการคัดเลือกศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ดีเด่น ในระดับอำเภอเพื่อแจ้งผลการประเมินในการคัดเลือกให้ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ตามคู่มือประกอบการนิเทศ ติดตาม ประเมินการดำเนินงานกิจการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

2. คณะกรรมการระดับจังหวัด (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา)

คณะกรรมการระดับจังหวัดดำเนินการคัดเลือกเพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ดีเด่น ในระดับจังหวัดแล้วแจ้งผลตามคู่มือประกอบการนิเทศ ติดตาม ประเมินการดำเนินงานกิจการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ได้กำหนด

3. ขนาดของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ขนาดของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) แบ่งออกเป็น 3 ขนาด

3.1 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีนักเรียน มากกว่า 121 คน ขึ้นไป

3.2 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.3 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีนักเรียน น้อยกว่า 80 คน

4. การประเมิน คัดเลือกศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยมีเครื่องมือ เป็นแบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จังหวัดสงขลา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย) ซึ่งได้จากคู่มือประกอบการนิเทศของสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ส่วน (รายละเอียดในภาคผนวก จ)

สรุปผลการประเมินศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) จังหวัดสงขลา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย) ประจำปี 2559 ทั้งหมดจำนวน 196 ศูนย์ ที่ได้รับประเมินเหรียญทองจำนวน 60 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 30.61

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2.3.1 ความหมายด้านการบริหาร

ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ การบริหารจัดการนับเป็นขั้นตอนสำคัญยิ่งที่จะนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหาร ความสำคัญของการบริหาร และกระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540: 3) กล่าวว่า มีศัพท์สองคำที่ใช้กันอยู่ คือ “การบริหาร” (Administration) ใช้เป็นคำกลางในการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณประโยชน์ หรือการบริหารการศึกษา (Educational administration)

“การจัดการ” (Management) มักจะใช้ในการบริหารธุรกิจของเอกชน ดังนั้น คำว่า “ผู้บริหาร” หรือ “ผู้จัดการ” จึงใช้เรียกผู้ดำรงตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ของกิจการที่เป็นของรัฐและเอกชน เมื่อการบริหารมีลักษณะที่อาจพิจารณาได้ 2 นัยดังกล่าว การนิยามความหมายของการบริหารจึงมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละทัศนคติและแนวคิด ดังต่อไปนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526: 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสนาะ ดิยาวี (2543: 1-2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานกับคนโดยอาศัยคน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแยกสาระสำคัญของการบริหารออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1. การบริหารเป็นการทำงานกับคนโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมคืออาศัยกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของผู้อื่น การทำงานกับคนโดยอาศัยคนอื่นนั้นต้องอาศัยคุณสมบัติของผู้นำอย่างหนึ่ง คือ ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ หรือเป็นผู้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

2. การบริหารงานทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกคนจึงจะสำเร็จได้ โดยเป้าหมายนั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก เป้าหมายต้องสูง และสามารถทำได้สำเร็จสูงเกินไปก็ทำไม่สำเร็จต่ำเกินไปก็ไม่ทำทายนี่ไม่มีคุณค่า ประการที่สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดี มีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้าย จะต้องระบุวันเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

3. การบริหารเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผล และประสิทธิภาพ หมายความว่าทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด

4. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. การบริหารจะต่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเน การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น

สรุปได้ว่า การบริหาร คือ การทำงานที่มีขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีผู้นำและผู้ตามที่ทำงานเป็นทีม ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.3.2 ความสำคัญของการบริหารและการจัดการ

นิพล แสงศรี (2560) ตำราอิสลามหลายเล่มระบุว่า ยุคของท่านนบี ได้กำหนดตัวบุคคลที่จะรับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว ตลอดจนเน้นเลือกเฟ้นคนดีและมีความสามารถเข้ามารับผิดชอบงานได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้านการเผยแพร่ สัจคม เศรษฐกิจ การทหาร การปกครอง และการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการอพยพมาสู่นครมาดีนะฮ์ท่านได้นำกฎหมายอิสลามมาใช้ วิธีการดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่และเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบการปกครองแบบอิสลาม จนถูกเรียกว่า กิยาม อัลดะละฮฺ (การสถาปนารัฐอิสลาม) อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการของท่าน เช่นเดียวกับความเจริญรุ่งเรืองและการขยายตัวในงานด้านต่างๆยุค 4 เคาะลีฟะฮฺ ราชวงศ์อุมัยยะฮฺ และราชวงศ์อับบาซียะฮฺล้วนได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบการบริหารและการจัดการของท่านนะบี ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและโลกอิสลามให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ก้าวหน้า และยืนยงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿ لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّن يَبِينِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُعْزِزُ مَا يَقُومُ حَتَّىٰ يُعْزِرُوا مَا بَأْنَفْسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِّن دُونِهِ مِن وَالٍ ﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์จะมีทรงเปลี่ยนแปลงสภาพของชนกลุ่มใด จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขา และเมื่ออัลลอฮ์ทรงปรารถนาความทุกข์แก่ชนกลุ่มใดแล้ว ก็จะไม่ มีผู้ตอบโต้พระองค์” (อิรเราะฮุด 13: 11)

จากอายะฮ์ อัลกุรอานข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการนั้นเกิดขึ้นในสมัยของท่านนบี โดยที่ท่านนบีจะรับผิดชอบงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากอัลลอฮ์ มาบริหารจัดการเผยแผ่ศาสนาอิสลามให้กับมนุษย์บนโลก เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่และเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบการปกครองแบบอิสลาม

2.4 การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่ง ๆ ที่บริหารภายในหน่วยงานการศึกษา หรือโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อนักเรียน ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ภาวิตา ธาธาศรีสุทธิ (2542 : 6) ได้กล่าวว่า กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ธีรวุฒิ ประทุมพนพรัตน์ (2529: 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมการจัดการศึกษาทุกอย่าง ที่ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาร่วมมือกระทำเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทุก ๆ ด้าน และในกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีการใช้ทรัพยากร การบริหาร คือ เงิน วัสดุ และวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา เป็นกิจกรรมหนึ่งของการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการทั่วไป ภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่จะต้องทำร่วมกัน

2.4.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน

การศึกษาเป็นการลงทุนมหาศาล เมื่อลงทุนไปแล้ว ควรต้องจัดอย่างมีประสิทธิภาพ ในการควบคุมคุณภาพ ต้องอาศัยหลายฝ่ายเข้าร่วมรับผิดชอบ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 12) ได้ให้ความสำคัญของทรัพยากรหรือปัจจัย ดังนี้

- 1) การบริหารอาศัยปัจจัยด้านบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
 - 2) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
 - 3) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
 - 4) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล จึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มให้เกิดพลังร่วมกับกลุ่มในอันที่จะให้การกิจบรรลุวัตถุประสงค์
 - 5) การบริหารที่มีลักษณะเป็นการร่วมมือกันดำเนินไปตามเหตุผลในการบริหาร
- นอกจากจะใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือกันแล้ว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้าน ทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วยการจัดการ บุคลากร การเงินและวัสดุอุปกรณ์

รุ่งเรือง สุขารมย์ (2544: 8 - 14) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษากับประสบการณ์จากนานาประเทศว่า ปัจจัยที่ส่งผลมีดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยลำดับต้นที่จะช่วยให้การปฏิรูป ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะในการจัดการสูง มีประสบการณ์ด้านการบริหารมานาน และจะต้องมีผลงานที่แสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณชน

2. คุณภาพของครู กล่าวคือ จะต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 2.1 มีผลงานที่เป็นเลิศ โดยดูจากผลงานจากตัวนักเรียน
- 2.2 มีความเป็นเลิศในวิชาที่สอนหรือมีความรู้ในสาขาพิเศษ
- 2.3 มีความสามารถในการวางแผนเป็นอย่างดี

2.4 มีความสามารถเป็นเลิศในการสอน การจัดการนักเรียนและการรักษาวินัยในห้องเรียน

2.5 มีความเป็นเลิศในการประเมินโดยใช้ผลการประเมินปรับปรุงความก้าวหน้าของผู้เรียน

2.6 มีความเป็นเลิศในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครู

3. ความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับบ้าน มีผลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ ยังช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ดีด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

4. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาผลจากการบริหารโรงเรียนและการจัดการศึกษาในรูปแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) โดยองค์การคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นฐานดังกล่าว พบว่า ผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ครู - อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจดีขึ้น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

5. การมีระบบการประเมินผลภายในเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ นั่นก็คือ การมีระบบประเมินผลภายใน ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าตนเองมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด และเป็นการรองรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษาอีกด้วย

สรุปได้ว่าปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารจะต้องประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เข้าสังคมได้ดี พร้อมทั้งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน ตลอดจนสร้างความศรัทธาค่านิยมที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเปลี่ยนแปลงพัฒนาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้ร่วมงาน ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ร่วมกันวางไว้อย่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยด้านบุคลากรภายใน บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จขึ้นในกระบวนการบริหารโรงเรียนแก่นำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

2.4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ มีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลกับโรงเรียน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ และบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543: 88) ได้สรุปผลการศึกษาว่าโรงเรียนดีมีคุณภาพนั้น ควร มีคุณลักษณะดังนี้

1) การเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student - centered) โรงเรียนดีมีคุณภาพพยายามบริการนักเรียน พยายามสร้างระบบสนับสนุนอย่างเป็นเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้มีความสำคัญในการจัดสวัสดิการให้นักเรียน โรงเรียนจะระดมอาสาสมัคร ผู้ปกครอง ผู้ช่วยครู และเพื่อตีความรู้ เพื่อทำหน้าที่ช่วยการเรียนรู้ของ

นักเรียน ความต้องการของนักเรียนจะได้รับตอบสนองก่อนสิ่งอื่น โรงเรียนพยายามสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ และความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2) เสนอโปรแกรมเรียนที่หลากหลายโรงเรียนจะเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นคนรู้รอบหรือพหุสูตเป็นอันดับแรก ดังนั้นโรงเรียนจึงจัดโปรแกรมการเรียนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกความต้องการและความสนใจ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจ เน้นการศึกษาเนื้อหาเชิงลึก มีการติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนได้รับทราบเพื่อปรับปรุงพัฒนาตนเอง จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนจัดโครงการสร้างการบริหารที่มุ่งสนับสนุนการเรียนการสอน โรงเรียนออกแบบโปรแกรมเรียนเพื่อประกันความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน ครู และผู้บริหารมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนได้ ครูแจ้งความมุ่งหวังในตัวนักเรียนให้นักเรียนทราบ จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนปรับปรุงการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ใช้ยุทธศาสตร์ในการสอนหลากหลายวิธี

3) สร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียน โรงเรียนดีมีคุณภาพ กำหนดการจัดการในสถาบันอย่างชัดเจนโดยประกาศภารกิจ เป้าหมาย ค่านิยม และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยกำหนดขั้นตอน เป้าหมายและทิศทางของครูอาจารย์อย่างคงเส้นคงวา นักเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้วยการให้คำชม และมอบรางวัล มีบรรยากาศที่เน้นการทำงาน มีความเชื่อมั่นและมีความคาดหวังในความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน ครูและผู้บริหารเปิดรับความร่วมมือจากชุมชน และพยายามสร้างภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่เปิดเพื่อรับข้อเสนอแนะวิชาการใหม่ ๆ โรงเรียนออบวลด้วยมิตรภาพ และเน้นกิจกรรมด้านวัฒนธรรม นำทรัพยากรทางการศึกษาในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน สร้างวินัยนักเรียนด้วยการให้กำลังใจ และสร้างวินัยเชิงบวก ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมเป็นตัวอย่างด้วยการแสดงออกเพื่อสนองนโยบายที่โรงเรียนประกาศว่าสำคัญ

4) ส่งเสริมและปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โรงเรียนมีคุณภาพพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานที่มีมาตรฐานสูงใหม่ครูอาจารย์ บุคลากร ครูได้เกียรติให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่องานของครู มีเสรีภาพในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความสมัคสมานในหมู่ครูอาจารย์ สร้างบรรยากาศที่ยกย่องให้เกียรติกันและกัน ครูอาจารย์ร่วมมือส่งเสริมและพัฒนาความสามารถวิชาชีพแก่กัน

5) เน้นการพัฒนาบุคลากร ใช้ระบบประเมินผลครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครู จัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนา ตามความจำเป็นและความต้องการของบุคลากรครู โรงเรียนพยายามเน้นกิจกรรมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเทคนิคต่าง ๆ ในการสอน สร้างบรรยากาศพัฒนาบุคลากรที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานที่อาศัยความร่วมมือที่พึ่งพาอาศัยกันของบุคลากร จัดโอกาสต่างให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างเพียงพอ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารได้มีโอกาสทบทวนและวิพากษ์วิจารณ์ที่ทุกคนได้ทำในโรงเรียน

6) จัดบุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำตามโอกาสอันควร การบริหารโรงเรียนมิได้ขึ้นอยู่กับครูใหญ่ทั้งหมด ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรครูได้มีโอกาสในการร่วมบริหารโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นตั้งเป็นทีมงาน อาศัยการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ยกย่องบุคลากรและนักเรียนผู้มีผลงานด้านด้วยการให้รางวัล

7) ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โรงเรียนส่งเสริมการแก้ปัญหาที่นำมาซึ่งความสำเร็จที่บุคลากรทุกคนเป็นผู้ชนะ ทุกคนได้รับผลประโยชน์เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้ทำงานอย่างทุ่มเท มุ่งมั่น สร้างสรรค์และทำงานได้มาตรฐานสูง งานทุกงานในโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอย่างดีที่สุดจากโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

8) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามีส่วนร่วม โรงเรียนเปิดให้มีภาคีการจัดการศึกษาร่วมกันชุมชน โรงเรียนสรรหาวิธีการที่ดีต่าง ๆ ในการสื่อสารและร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน เชื้อเชิญชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมหรือเชิญเป็นวิทยากรของโรงเรียน รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์จากชุมชนเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงบทบาทในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีบทบาทในการร่วมให้การศึกษาแก่นักเรียนทุกรูปแบบ ดังนั้น โรงเรียนดีมีคุณภาพจึงเป็นโรงเรียนที่สร้างพันธมิตรเพื่อบริการชุมชนร่วมกับโรงเรียน โรงเรียนแจ้งให้นักเรียนทุกคนได้ทราบว่าพวกเขามีความสำคัญต่อความเจริญและความอยู่เย็นเป็นสุขของชุมชน โรงเรียนยกย่องและต้อนรับความร่วมมือทุกประการจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและในชุมชน

กรมวิชาการ (2544: 15) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมีคุณลักษณะ 8 ประการ คือ

1. วิสัยทัศน์และคุณค่า พื้นฐานทางคุณค่าที่มั่นคง เป็นข้อกำหนดที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่ครุมีคุณภาพสูง

2. ระบบการเรียนการสอน โรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพครูได้พัฒนาวิธีจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การทดลองและปรับระบบการเรียนการสอนอย่างไตร่ตรอง และมีจิตสำนึกเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีลักษณะเด่นด้วยครูที่มีก “คุณภาพ”

3. การบริหารจัดการ โรงเรียนที่ครุมีคุณภาพอยู่ในระดับสูงได้ปรับเปลี่ยนระบบภายในเพื่อสนับสนุนแรงบันดาลใจนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีทีมงานและการจัดระบบการทำงานร่วมกันในโรงเรียน การบริหารการจัดการในโรงเรียนเช่นนี้ได้รวมถึงโครงสร้างการจัดเรื่องเวลาและทรัพยากรบุคลากร และการสรรหาครู

4. กระบวนการกำหนดนโยบาย หมายถึง กระบวนการของโรงเรียนในการแยกแยะความจำเป็นเร่งด่วน การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งเป็นวิวัฒนาการอันเกิดจากประสบการณ์มากกว่าเกิดจากกระบวนการตามระบบราชการ

5. ความเป็นผู้นำ หมายถึง บทบาทของ “คณะผู้บริหารอาวุโส” ในโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรทุกระดับในโรงเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นผู้นำในการพัฒนางานเฉพาะกิจต่าง ๆ การส่งเสริมและกระจายความเป็นผู้นำทั่วทั้งโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์แบบเดิมของครูใหญ่อย่างสิ้นเชิง สิ่งนี้ต้องอาศัยการอบรมโดยเฉพาะ

6. การพัฒนาบุคลากร โรงเรียนหลายแห่งพัฒนา “โครงสร้างพื้นฐาน” เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความเป็นวิชาชีพของบุคลากร มีความเชื่อมโยงนโยบายเฉพาะหลายนโยบายเพื่อคุณภาพครู เช่น การประเมินครู รวมทั้งการเชื่อมโยงการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ เช่น การวางแผนและการจัดการทรัพยากร

7. ความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้สร้างความเชื่อมโยงที่มีพลังและมีการตอบสนองต่อชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้คุณค่าหลักความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก เป็นสิ่งสำคัญที่จะรักษาคุณภาพครูไว้

8. วัฒนธรรมของโรงเรียน วัฒนธรรมจิตวิญญาณ และจริยธรรมของโรงเรียนเป็นเรื่องที่อธิบายได้ยาก ส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมของโรงเรียน ที่แสดงถึงคุณภาพสูงของครู คือ การกระตุ้นให้เสี่ยงและการทดลอง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2544: 22 - 29) ได้รวบรวม องค์ประกอบในการประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนดังนี้ คือ 1) ความมีภาวะผู้นำที่ดี ทั้งผู้บริหาร และคณะครู 2) โรงเรียนมีจุดหมายชัดเจน เชื่อมโยงถึงวัตถุประสงค์ในชั้นเรียน การปฏิบัติและการติดตามผล 3) เน้นมาตรฐานด้านด้านวิชาการสูง 4) บรรยากาศห้องเรียนมีชีวิตชีวาแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย 5) ครูมีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี กระตุ้นการแสดงออก เข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียน 6) มีการวางแผนและการนำหลักสูตรไปปฏิบัติโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน 7) คำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนทั้งด้านสังคมและอารมณ์ 8) มีคณะครูที่มีคุณภาพ มีประสบการณ์และความชำนาญ 9) มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม 10) มีการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ 11) มีความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครอง และผู้นำ และ 12) มีศักยภาพในการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งยังกล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญ 12 ตัวที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมของหัวหน้าฝ่าย 3) การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนการพัฒนาและการตัดสินใจ 4) ความสามัคคีของคณะครู 5) เน้นการเรียนรู้ 6) การสอนที่ท้าทาย 7) สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน 8) เน้นการเรียนการสอน 9) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 10) การบันทึกข้อมูลเพื่อการวางแผนและการประเมินผล 11) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับวิถีชีวิตในโรงเรียน 12) มีบรรยากาศทางบวก

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, และเฉลิมชัย หาญกล้า (2546: 30) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จ ในวารสารวิชาการ ผู้บริหารจะต้องอาศัยยุทธศาสตร์บางประการในทางบริหาร ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีความตระหนักเห็นความสำเร็จเข้ามาบริหารจัดการและมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น และยังต้องตอบ ติดตาม กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์การสร้าง ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ นับเป็นการเริ่มต้นที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการประชุมชี้แจง ฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญในเรื่องนั้นๆอย่างจริงจัง

3. ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แข็งขัน และมีการเชื่อมโยงระหว่างภารกิจต่าง ๆ ของสถานการศึกษา จะทำให้บุคลากรรู้สึก อบอุ่นและเต็มใจ ทำให้เกิดการพัฒนากิจการที่ยั่งยืน

4. ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ จะต้องมีการรับผิดชอบในการประสาน กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาจแต่งตั้งในลักษณะของคณะกรรมการคณะทำงาน หรือ กำหนดให้เป็นงานภายใน

5. ยุทธศาสตร์การวางแผนและกำกับดูแล ต้องมีการวางแผนและจัดระบบการดำเนินงาน การกำกับดูแล จัดให้มีการประชุม การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ

6. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากการร่วมมือกันทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายแล้ว ควรมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือกับสถานศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน หรือใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นับเป็นการช่วยให้สถานศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวทันสถานศึกษาแห่งอื่นอีกด้วย

ประนอม ทวีกาญจน์ (2560) กล่าวไว้ ดังนี้

1. ควรมีความพร้อมด้านปัจจัยในการผลิตอย่างเพียงพอ (readiness of essence) ทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร สื่ออุปกรณ์ตลอดจนงบประมาณในการลงทุน

2. มีการกระจายงาน กระจายอำนาจ (decentralization) โดยมีการกระจายงานกระจายอำนาจในแนวราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ

3. เน้นระบบในการทำงาน (system approach) แบบครบวงจร (Plan-Do-Check-Action/PDCA) โดยคำนึงถึงปัจจัย (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (product)

4. การทำงานแบบมีส่วนร่วม (participation) เน้นระบบทีมงาน (team planning) โดยมีการทำงานเป็นกลุ่ม (working group) เพื่อให้เกิดความสามัคคีและรักองค์กร

5. โรงเรียนต้องมีเอกภาพในการบริหารงาน (unity) โดยมีเป้าหมายชัดเจนร่วมกัน และดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตรงกัน

6. ต้องจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (education for all) และพัฒนาไปสู่การเป็นโรงเรียนของชุมชนและสังคม (community school) โดยให้โอกาสและความเสมอภาคแก่ทุกคน

7. การจัดการศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญที่สุด (the very important person are student V.I.P.) คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตน มีการใช้วิธีการสอนหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน

8. ระบบการประกันคุณภาพที่เป็นมาตรฐานอย่างชัดเจน (insurance and standard) โดยการสร้างระบบการประกันคุณภาพและความเป็นมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น เลื่อมใสศรัทธาแก่สังคมและชุมชน

9. มีผู้นำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง (leadership of social) โดยมีกาประสานความร่วมมือ พึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาเพื่อให้ก้าวให้ทันสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยปฏิบัติทั้งโรงเรียน อันที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญให้สมกับ เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (เพิ่มเติม พ.ศ. 2545)

อ่ารุง จันทวานิช (2547: 13-14) ได้กำหนดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามกรอบแนวคิดในมิติองค์ประกอบเชิงระบบ จำนวน 14 องค์ประกอบดังนี้

1) สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ และ

มีจำนวนพอเพียง 3) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน 4) หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น 5) สื่อ / อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย 6) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย 7) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน 8) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด 9) การจัดบรรยากาศเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 10) กรบริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม 11) การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน 12) ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เรียนต่อ และประกอบอาชีพได้ 13) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน และ 14) โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้น มีปัจจัยหลายๆด้าน ปัจจัยด้านภายในและปัจจัยด้านภายนอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนว่าจะบริหารโรงเรียนอย่างไร ที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันบริหารให้ประสบความสำเร็จ ให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และช่วยพัฒนาให้ต่อไป

2.5 ความสำเร็จในการจัดการศึกษา

ความสำเร็จในการจัดการศึกษา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่มีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียน สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชนและส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสังคมร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนสามารถอยู่รอดและมีเสถียรภาพอันมั่นคง โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

จันทรานี สงวนงาม (2545: 121) ได้รวบรวมแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของสถานศึกษา จากนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาหลายท่าน และได้สรุปปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำและแบบผู้นำของผู้บริหาร
2. การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา
3. การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
4. บรรยากาศของโรงเรียน
5. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
6. การใช้อำนาจหน้าที่และการตัดสินใจ
7. ความสามารถในการแก้ปัญหา และการพัฒนางาน
8. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน
9. ความพึงพอใจในการทำงาน
10. ความสามารถในการยืดหยุ่นต่อสถานศึกษาเฉพาะหน้า
11. ประสิทธิภาพการบริหาร
12. ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา

วรรณ บัญเจียม (2546: 40) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของการประเมินภายนอกและรูปแบบของการใช้ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา

จากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าความสำเร็จในการบริหารจัดการการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ มีอยู่หลายปัจจัย ซึ่งถ้าหากโรงเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ผู้วิจัยเชื่อว่า การที่จะพัฒนาการศึกษา คงไม่ยากอีกต่อไป และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจะต้องร่วมมือกัน

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการในแต่ละด้าน ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และได้รับรางวัล ที่สามารถบอกความเป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จตามที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น หากสถานศึกษาสามารถพัฒนาปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ให้เจริญงอกงามและมีความชัดเจนในการปฏิบัติแล้ว ก็จะทำให้สถานศึกษานั้นๆ มีความเป็นไปได้ที่จะก้าวเข้าสู่ความเป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้ คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

2.6 สภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นสถานที่เรียนรู้อิสลามศึกษาและอบรมปลูกฝังจริยธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญที่สุดให้กับเยาวชนมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สมควรอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาไปยังเป็นระบบโดยเฉพาะด้านการบริหารการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ด้านการเรียนการสอนตลอดจนเสริมกำลังใจให้กับผู้บริหารศูนย์ฯ และผู้สอน สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในปัจจุบันการดำเนินกิจการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีอยู่หลายด้าน แต่ผู้วิจัยได้ศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

2.6.1 การบริหารด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อาคารสถานที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยภายนอก แต่เป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษาและการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้มีนักวิชาการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของอาคารสถานที่เอาไว้ดังนี้

อุบล บุญชุ่ม (2548: 21) อาคารสถานที่หมายถึง อาคารที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการเรียนการสอนตั้งแต่ห้องเรียน อาคารโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการและสถานที่นักเรียนไปฝึกงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 183) อาคารสถานที่หมายถึง บ้านเรือน ร้าน แพลตฟอร์มอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ซึ่งบุคคลได้เข้าอยู่หรือเข้ามาใช้สอยได้ รวมทั้งอัมจันทร์หรือสิ่งปลูกสร้างถาวรหรือสิ่งปลูกสร้างชั่วคราว สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า อาคารสถานที่ คือ อาคารที่ปลูกสร้างสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแบบชั่วคราวหรือการสร้างแบบถาวร ล้วนเป็นสิ่งอาคารประกอบภายในโรงเรียนทั้งสิ้น

1) ความสำคัญของอาคารสถานที่

ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จของสถานศึกษามีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับอาคารสถานที่ว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสามารถช่วยสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

รุ่ง พุสวัตต์ (2529: 111) ได้กล่าวไว้ว่า งานอาคารสถานที่ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียนและบุคลากรอยู่มาก อาคารสถานที่ยังใช้พบปะสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนต่อนักเรียน ครูต่อครู ครูต่อผู้บริหาร ผู้บริหารต่อนักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนกับประชาชนทั่วไป อีกทั้งเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนด้วย ดังนั้นอาคารสถานที่จึงเป็นแหล่งที่ทำให้การศึกษา เพื่อหล่อหลอมให้เป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

สุปรีชา หิรัญโร (2531: 175) ได้เสริมความสำคัญของสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนว่า มีส่วนช่วยสร้างเสริมความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน เป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อนักเรียนและชุมชน นอกจากนี้อาคารและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนยังมีอิทธิพลหล่อหลอมพฤติกรรม ค่านิยม เจตคติ และสังคมของนักเรียนโดยจำแนกเป็นบริเวณห้องเรียน เป็นห้องเรียนทั่วไป และห้องเรียนวิชาเฉพาะ บริเวณบริการสนับสนุนการเรียน เช่นห้องพักครู ห้องน้ำ – ห้องส้วม ห้องพยาบาล ห้องสมุดเป็นต้น บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณที่พักอาศัย

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า อาคารสถานที่นั้นเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เป็นสถานที่แห่งเรียนรู้ เป็นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ หากอาคารมีความพร้อมคงทน แข็งแรงดีนั้น การจัดการเรียนการสอนก็จะประสบผลสำเร็จ สามารถจัดการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม กับความเป็นอยู่กับผู้เรียน และผู้เรียนก็มีความสุขกับการเรียน

2) ความหมายสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นบรรยากาศในการเรียน ถ้าอากาศดีก็จะทำให้ส่งผลต่อการเรียนได้ดี บรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญต่อบุคลากร ครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540: 14) ให้ความหมายสภาพแวดล้อมหมายถึง สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีอิทธิพลต่อบุคคล สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความซาบซึ้งในสุนทรียศาสตร์ของผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องลักษณะที่สวยงามของสภาพแวดล้อมในสถาบัน ควรพิจารณาความสวยงามอย่างธรรมชาติหรือจากธรรมชาติ สวยงามด้วยการสร้างความสวยงามของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ขึ้นมา สถาบันควรสร้างให้เด็กซาบซึ้งในความงาม ทั้งที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า คือ สภาพสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

สำเนียง วิลามาต (2542: 23) กล่าวว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน จะมีส่วนเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์โรงเรียนที่สะอาดร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ซึ่งได้มีการดูแลให้มีความเป็นปัจจุบันจะทำให้ครู และนักเรียนได้มีอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวย รักงาม รักความสะอาด รักความสงบเรียบร้อย และเกิดความร่มรื่น

อำรุง จันทวานิช (2547: 15) กล่าวว่า สภาพแวดล้อม คือลักษณะภายนอก โรงเรียนที่ดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

สรุป สภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายในบริเวณ โรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด และเป็นปัจจุบัน ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา และเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ เพราะสภาพแวดล้อมนั้น เป็นสิ่งสำคัญมากต่อบรรยากาศในการเรียนการสอน

3) ขอบข่ายสภาพแวดล้อม

วิวัฒนา บุญญาฤทธิ (2536: 240) ได้ให้ขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมไว้ดังต่อไปนี้ สภาพแวดล้อม มีขอบเขตใน 2 ส่วน คือ

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ อาคารสถานที่ บริเวณโดยรอบ รวมทั้งส่วนที่เป็นสนาม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ การจัดเนื้อที่และการใช้สอย ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ต้องตอบสนองต่อเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก โดยต้องคำนึงถึงความต้องการด้านสุขภาพอนามัย และมาตรฐานด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมดังกล่าวได้แก่

- 1.1 การจัดห้องเรียนและห้องประกอบ
- 1.2 การจัดเนื้อที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.3 การจัดบริเวณและเนื้อที่สำหรับเก็บวัสดุสิ่งของ
- 1.4 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้
- 1.5 การจัดสถานที่เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านกายภาพ
- 1.6 การจัดบริเวณและเนื้อที่ว่าง
- 1.7 แสงสว่าง
- 1.8 การดูแลความปลอดภัย
- 1.9 หื้ออาหาร
- 1.10 ห้องน้ำห้องส้วม
- 1.11 โต๊ะ เก้าอี้
- 1.12 ห้องนอนและเครื่องใช้
- 1.13 ที่เก็บของส่วนตัว
- 1.14 ที่แสดงผลงาน

1.15 สีที่ใช้บริเวณต่าง ๆ

1.16 การประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมและประสบการณ์ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดช่วงเวลาของการทำกิจกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เด็กทำตลอดทั้งวัน ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น การขับถ่าย การพักผ่อน และส่วนที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความได้สัดส่วนระหว่างกิจกรรมประจำวันในแต่ละกิจกรรม ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมและประสบการณ์จึงเกี่ยวข้องกับ

2.1 บรรยากาศภายในสถานศึกษา

2.2 ประชากรในโรงเรียนทั้งเด็ก และผู้ใหญ่

2.3 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กต่อเด็ก เด็กต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ต่อผู้ใหญ่

2.4 ความรู้สึกที่มีต่อกฎระเบียบของห้อง

2.5 การจัดทำเนินการด้านสุขภาพอนามัย

2.6 การกำหนดระเบียบการปฏิบัติตาม

2.7 ระบบการจราจร

2.8 ระดับเสียง การกำหนดข้อตกลงด้านการใช้เสียง

2.9 การรักษาระเบียบข้อตกลงของห้อง

สมชาย ศรีเพชร (2544: 13-14) ได้รวบรวมการแบ่งบรรยากาศการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

1. บรรยากาศทางกายภาพ การสร้างบรรยากาศทางกายภาพ หรือบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีของห้องเรียนมีผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติที่ดีของผู้เรียนและลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสมควรเป็นดังนี้

1.1 ห้องมีสีสันทันดูและเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดีและสร้างพอเหมาะปราศจากเสียงรบกวน มีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

1.2 ห้องเรียนควรมีบรรยากาศ ความเป็นอิสระของผู้เรียน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

1.3 ห้องเรียนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะน่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.4 สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะเก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เช่น กระดานดำ จอ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สามารถเคลื่อนไหวได้และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้

1.5 การจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะสมวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่มวิธีบรรยาย และวิธีการแสดงละคร

2. บรรยากาศทางจิตใจ หรือบรรยากาศทางจิตวิทยา มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวาและราบรื่นนั้น ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียน ต้องมีความสัมพันธ์กันและมีปฏิสัมพันธ์กัน บรรยากาศทางจิตใจมีดังนี้

2.1 บรรยากาศความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยบรรยากาศดังกล่าวผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้าง ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใสการแต่งกายสุภาพและสะอาด มีอารมณ์ขันท่าทางเหมาะสม การใช้คำพูดเหมาะสมและมีน้ำเสียงน่าฟังพฤติกรรมการสอนของผู้สอนเป็นพฤติกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีความเป็นประชาธิปไตยและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ

2.2 บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง

2.3 บรรยากาศที่ท้าทาย คือบรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้นสนใจติดตามค้นคว้าศึกษา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศแข่งขันกันระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม

2.4 บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะผู้ให้ความรู้และมีความสามารถทางด้านเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดความรู้

2.5 บรรยากาศขอการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ของห้องเรียนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการแต่งกาย ภาษาท่าทาง ตลอดจนเวลาที่ใช้ มีความสุภาพและเป็นผู้มีสัมมาคารวะ

2.6 บรรยากาศขอการกระตุ้นความสนใจคือ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา และเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียน อาคารเรียนจะต้องมีความมั่นคง กว้างขวาง และสวยงาม ห้องเรียนมีคุณภาพ และมีขนาดที่เหมาะสม มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีระบบความปลอดภัยในโรงเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้และ บรรยากาศความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้เรียนในห้องเรียน

2.6.2 การบริหารด้านบุคลากร

1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

บริหารงานบุคคล คือ การกระทำใด ๆ ของฝ่ายบริหารที่จะทำให้บุคคลสองฝ่ายในหน่วยงาน คือฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติ เกิดความเข้าใจในหน้าที่ บทบาท และความสัมพันธ์ของงานจนมีแนวคิดที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยยึดความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานเป็นหลัก เป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือ การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนี้

Lunenburg & Ornstein (ม.ป.ป, อ้างถึงใน ปีตมา พุทธเสน, 2551: 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการสรรหาบุคลากร เริ่มตั้งแต่การวางแผนการสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมและการพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัด

สวัสดิการและผลประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานในองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550: 75) สรุปว่า การบริหารงานด้านบุคคลในสถานศึกษา มีความสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารองค์กร หากสถานศึกษาใดประกอบไปด้วยบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง คือ มีความรู้ มีความสามารถ มีสมรรถนะในงานหลัก มีคุณธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาย่อมส่งผลให้สถานศึกษาแห่งนั้นมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 57) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคล หมายถึง การหาทางใช้คนที่อยู่ร่วมกันในองค์กรนั้น ๆ ให้ทำงานได้ผลดีที่สุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความสุข มีความพอใจ ที่จะให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้บริหาร เพื่อให้งานองค์กรนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปัทมา พุทธเสน (2551: 14) สรุปว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การวางแผน สรรหา การใช้ การพัฒนา ตลอดจนดูแลรักษาไว้ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานพอเพียง สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กร

สุรีย์พร รุ่งกำจัด (2556: 42) สรุปไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยดำเนินการครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การสรรหา และการบรรจุแต่งตั้ง การสร้างเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การวินัยและการรักษาวินัย และการลาออกจากราชการ

พิมพ์พิชชา สินธุรัตน์ (2558: 28) สรุปไว้ว่า การบริหารงานบุคคล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา การจัดบุคคลให้เกิดผลขึ้นทั้งในด้านทักษะความรู้ ความสามารถ การบำรุงรักษาบุคคล ทั้งในด้านความรู้ และขวัญกำลังใจ ตลอดจนการให้พ้นจากงานเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (ม.ป.ป) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารทุกคนและของผู้ชำนาญการด้านบุคลากร โดยเฉพาะที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากรเพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์กรเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาที่จะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายและโครงการเกี่ยวกับตัวบุคคล การคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดสิ่งตอบแทนต่าง ๆ การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานในองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายสูงสุด การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของโรงเรียนได้

2) ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล

ทรัพยากรพื้นฐานของการบริหารงานทุกชนิด ที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า 4M ได้แก่ บุคคล (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) นั้น บุคคลมีความสำคัญมากที่สุด เพราะบุคคลเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารประสิทธิภาพของงานจะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและทักษะของบุคคลเป็นสำคัญ

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2551: 1) กล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้รับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง หน้าที่หลักของผู้บริหารจึงเป็นการนำศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ส่งเสริมและให้กำลังใจ พัฒนาผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งกระตุ้นให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น

อุดม พินธุรัช (2553: 51) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพราะบุคลากรเป็นหัวใจของการบริหาร หากองค์กรใดไม่ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลแล้ว จะทำให้งานด้านอื่น ๆ ในองค์กรดำเนินไปอย่างไร้ประสิทธิภาพและไม่บรรลุประสิทธิผล

เพชร กล้าหาญ (255 : 16) กล่าวว่า องค์กรจะประสบความสำเร็จในการทำงานมากน้อยเพียงใดนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ รู้หลักในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ต้องเข้าใจธรรมชาติของคนและธรรมชาติของงานมากขึ้น มีการวางแผนที่เหมาะสม มีการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ตามวัตถุประสงค์และความต้องการขององค์กร เพื่อให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานในองค์กร

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานบุคคลมีความสำคัญมากและเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ บุคคลมีความสำคัญมากที่สุด เพราะบุคคลเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารประสิทธิภาพของงานก็ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและทักษะของบุคคลเป็นสำคัญรวมถึงเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ องค์กรต่าง ๆ จึงพยายามสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมงาน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของงาน

3) ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคล เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานที่ผู้บริหารควรนำไปวางแผนงานด้านการบริหารงานบุคคล

ราชกิจจานุเบกษา (2550: 29 - 31) ตามกฎกระทรวง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ข้อ 1 ได้ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 1.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 1.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 1.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 1.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 1.6 การลาทุกประเภท
 - 1.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 1.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 1.9 การสั่งพักข้าราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 1.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 1.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
 - 1.12 การออกจากราชการ
 - 1.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 1.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 6 - 7) สถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคล มีดังต่อไปนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ เป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันพัฒนา

2.6.3 การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร โดยมีนักวิชาการศึกษามากท่านเสนอแนวคิดและให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันโดยมีรายละเอียดดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 2) ได้กล่าวถึงงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการคือ งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

อำภา บุญช่วย (2537: 2) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการไว้ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญของงานโรงเรียนทั้งระบบ ส่วนใหญ่อยู่ที่งานวิชาการ ซึ่งเป็นบทพิสูจน์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในงานด้านวิชาการ และจำเป็นจะต้องสนับสนุนให้เต็มที่

1) แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

2) วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น

2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินภายนอกจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้อันสนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการที่ถือว่าเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารการศึกษาหรือบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

3) ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการในโรงเรียนมี 6 งาน คือ งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนประกอบหรือปัจจัยที่ส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม งานวิชาไม่ใช่ งานที่เพียงแต่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้เท่านั้น แต่ยังจะต้องมีความสามารถ ปรับตัวในสังคม และเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนมีความสำคัญ ดังนี้

อำภา บุญช่วย (2533: 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่มาสสนับสนุนวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้น งานวิชาการมีไม่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทำเลขเก่ง เท่านั้น แต่ยังต้องรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข งานวิชาการยังเน้นการออกไปประกอบวิชาชีพได้และเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองที่จะออกไปช่วยพัฒนาประเทศในอนาคตด้วยและให้เหตุผลสนับสนุนความสำคัญของงานวิชาการ ในด้านของการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ มากกว่างานอื่น ๆ ในรอบสัปดาห์ (35 ชั่วโมง)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2544: 4) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการ ไว้ว่า งานวิชาการ เป็นงานหลักและมีความสำคัญยิ่งที่กำหนดบทบาท และภารกิจของหน่วยงาน หรือสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้ว่างานใดเป็นงานหลัก หรืองานสนับสนุน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการ ไว้ว่างานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อมาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ซึ่งพิจารณาผลงานด้านวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 25) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการ ว่างานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่จะตอบสนองและสนับสนุนงานวิชาการให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ความสำคัญของงานวิชาการตามทัศนะของศาสนาอิสลาม อิสลามได้เน้นหนักของการศึกษาความรู้สนับสนุนให้มุสลิมนั้นเรียนรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านั้นมาปฏิบัติในชีวิต ดังที่อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้าว่า จงหลีกที่ให้แก่ที่ชุมนุม พวกเจ้าก็จงหลีกที่ให้แก่เขาเพราะอัลลอฮ์จะทรงให้ที่กว้างขวางแก่พวกเจ้า (ในวันกิยามะฮ์) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจะลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืน เพราะอัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้ยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ” (มูญาดาละ 22 : 11)

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.4 การบริหารด้านงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารเกี่ยวกับ รายรับ - รายจ่าย และผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Frank (ม.ป.ป อ้างถึงใน ณรงค์ สัจพันโรจน์, 2530: 1-3) ให้คำจำกัดความไว้ว่า งบประมาณคือ แผนเบ็ดเตล็ด ซึ่งแสดงออกไปในรูปตัวเงินในโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะเป็นการรวมถึงการงบประมาณ บริการ กิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่มีอำนาจในการสนับสนุนในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามแผน

Gulick (ม.ป.ป, อ้างถึงใน ภริโย สาธรร, 2529: 66) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณหมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการจ่ายการบัญชีและการควบคุมดูแลกิจการจ่ายเงิน การตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:39-40) ได้ให้ความหมายการบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานที่ประกอบด้วยการจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ คือ การควบคุมค่าใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนงาน และโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ เพื่อป้องกันการรั่วไหล โดยการควบคุมการเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบตามระเบียบที่หน่วยงานกำหนด

ความสำคัญของงบประมาณ

การบริหารงบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา เพราะงบประมาณจะนำไปใช้ในการบริหารจัดการในด้านต่างๆ และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่างบประมาณมีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 64) กล่าวว่า งบประมาณเป็นสิ่งที่จำเป็นและตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการใช้หลักสูตร ถ้ามีการเตรียมงบประมาณไว้เพียงพอ การใช้หลักสูตรก็จะสำเร็จได้ด้วยดี เพราะงบประมาณจะนำไปใช้ในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าจ้างตอบแทนของอาจารย์ ผู้สอน ค่าใช้สอยด้านครุภัณฑ์ เอกสารหลักสูตร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการปรับปรุงอาคารสถานที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 36-37) ได้กล่าวว่า ในการบริหารงบประมาณนั้น มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสำคัญต่อการวางแผน การงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหารเพราะในการจัดทำงบประมาณ จะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยประหยัดเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่ทำและระยะเวลาของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่และกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในรูปของ “แผนพัฒนา” หรือ “แผนการเงิน”

2. ความสำคัญต่อการประสานงาน เมื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุสำเร็จแล้ว เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานที่ต้องวางแผนดำเนินงานในหน่วยงานให้ประสานสอดคล้องกัน ทั้งในและระหว่างหน่วยงานอื่น ซึ่งเราเรียกว่า “การประสานแผน” ในรูปของ “แผนปฏิบัติการ” หรือ “แผนการใช้เงิน” หรือ “แผนงบประมาณ” จะมีผลช่วยลดความซ้ำซ้อนความสูญเปล่าและความขัดแย้ง ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของการใช้งบประมาณ ซึ่งมีอยู่ค่อนข้างจำกัด

3. ความสำคัญต่อการควบคุมและดำเนินงาน นอกจากงบประมาณจะมีความสำคัญต่อการวางแผน การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ฝ่ายบริหารยังสามารถใช้แผนงบประมาณเครื่องมือ ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในขั้นตอนการบริหารแผน และติดตามการประเมินผลของแผนซึ่งจะทำให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการบริหารงบประมาณมีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งมีความสำคัญต่อการวางแผน การจัดทำงบประมาณในการบริหารโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในด้านอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน ล้วนจะต้องใช้งบประมาณในการซื้อ ดังนั้นโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนในการใช้งบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการใช้งบประมาณของโรงเรียน

2.6.5 การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน

งานสัมพันธ์ชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สำคัญต่อการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสนใจและนำไปปฏิบัติ ในการระดมทรัพยากรทางความคิดและทุนทรัพย์จากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2543: 18) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนิน ร่วมสนับสนุนและส่งเสริมในกิจการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

Good (1973: 115 อ้างถึงใน สายหยุด ประภิกะ, 2552: 63) ให้คำนิยามการมีส่วนร่วมว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยจุดมุ่งหมายเดียวกัน ต้องการผลลัพธ์ในสิ่งที่มุ่งหมายอย่างเดียวกัน และทุกคนยอมรับในจุดมุ่งหมายนั้น

สยาม สุ่มงาม (2541: 38) กล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการศึกษาว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษา เสนอแนะความคิดเห็น ความต้องการ สนับสนุนและจัดหางบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาการศึกษาและมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขอสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายของความสำเร็จเดียวกัน

ชาญวดี เจิมจำรูญ (2548: 59) กล่าวสรุป ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง มีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการติดต่อสื่อสาร มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำและมีการจัดการ

ไพรัช มณีโชติ (2544: 60) ได้กล่าวสรุปถึง ความหมายของชุมชน คือบริเวณที่มีคนหรือประชาชนจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ ร่วมกัน และมีการกระทำอย่างเดียวกันหรือคล้ายกัน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจและดำเนินการในกิจการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ในการที่มีบุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากผลการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการดำเนินการร่วมกันในงานด้านกระบวนการวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัตินั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1) ขอบข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน

งานสัมพันธ์ชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สำคัญต่อการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสนใจและนำไปปฏิบัติ ในการระดมทรัพยากรทางความคิดและทุนทรัพย์จากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โดยมีขอบข่ายงานดังนี้

1. งานกรรมการสถานศึกษา งานที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ชุมชน ในรูปของคณะกรรมการที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการร่วมพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

2. งานสานสัมพันธ์ งานที่ต้องการให้มีการรับข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานต่าง ๆ ที่ชุมชนและโรงเรียนได้ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นและส่งผลถึงการพัฒนาโรงเรียน

3. งานเยี่ยมบ้านนักเรียน งานที่ต้องประสานกับผู้ปกครองเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีศักยภาพ และรวมถึงการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

4. งานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุนทรัพย์ที่ส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนอีกทั้งเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งในส่วนของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม หรือเกิดภาวะเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในประเทศ

กรมสามัญศึกษา (2543: 5) ได้กล่าวถึงแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545 มีดังนี้

1. แนวทางการจัดการศึกษา สถานศึกษา และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการศึกษา อบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

2. การบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดให้องค์กรชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. การระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระดมทรัพยากรและการลงทุนจากชุมชนมาใช้จัดการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สยาม สุ่มงาน (2541: 39) รวบรวมลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งออกเป็น 11 ลักษณะ ดังนี้ 1) การร่วมประชุม 2) การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 3) การตีปัญหาให้กระจ่าง 4) รวบรวมเสียงสนับสนุนคัดค้านปัญหา 5) การออกเสียงเลือกตั้ง 6) การบริจาคเงิน 7) การบริจาควัสดุ 8) การช่วยเหลือด้วยแรงงาน 9) การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง 10) การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ และ 11) การทานกับตัวนำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

นงรัตน์ ศรีพรหม (2543: 22-24) กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารและจัดการ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในรูปคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของสถานศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สถานศึกษาจะมีผู้ร่วมให้คำปรึกษาพร้อมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ช่วยสอดส่องดูแลและวางแผนพัฒนาสถานศึกษามีกิจกรรมหลากหลายสถานศึกษาสามารถจัดให้ผู้ปกครองชุมชน เข้ามามี

ส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ การร่วมกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ร่วมจัดทำ ธรรมนูญสถานศึกษา จัดหาทุนการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาการจัดอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน จัดโครงการเยี่ยมบ้าน การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ผู้ปกครอง ชุมชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนหลายรูปแบบ ได้แก่ การเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน การเป็นวิทยากร การเป็นผู้ช่วยครูเป็นผู้ร่วมประเมินผลและกิจกรรมอื่น ๆ

3. ด้านกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยการได้รับเชิญ เป็นแขกของโรงเรียนหรือร่วมเป็นคณะกรรมการจัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา การแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการการแสดงผลงานของนักเรียน เป็นต้น

2) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน

มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จไว้ว่า

ธงชัย สันติวงษ์ (2530: 420) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชนบทนั้น ทำให้ประชาชนได้ทำงานร่วมกันและเรียนรู้ทักษะหรือ ความคล่องแคล่วในการจัดการชุมชนในขณะที่ได้ร่วมงานพัฒนาของตน

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534: 67) กล่าวว่า สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน นั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจการ เข้าร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ประชาชนบังเกิดมีความ ศรัทธาในตัวเอง (Sense of belonging) ในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งจะ นำไปสู่ความสามารถ และประสิทธิภาพในการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

จำรัส นิมนวล (2540: 249) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมสำคัญที่ต้องทำก็คือ ผลักดันให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Active participation) ในการดำเนินงานพัฒนา ทั้งนี้ก็เนื่องจากหลักสำคัญที่ว่า ถ้าประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น ความต้องการและเจตคติของประชาชน ถ้าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและวางแผนพัฒนาแล้ว จะทำให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร เป็นสิ่งที่ทุกคนทำด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานและพัฒนาให้เป็นไปได้ อย่างราบรื่น และถูกเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้มากยิ่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรคจะลดน้อยลง ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง เพื่อนำไปสู่จุดหมายร่วมกัน และทำงานนั้นให้สำเร็จ

2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือความคิดที่อยู่ข้างใน จะเป็นทางบวกหรือทางลบนั้น ก็จะแสดงออกมาด้วยการกระทำ ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

2.7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ประสิทธิ์ วิวัฒน์ตระกูล (2550: 10) สรุปว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือทัศนคติทางที่ดีของบุคคล ซึ่งมักจะเกิดได้รับการสนองตอบที่ตนต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี ในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการที่ตนไม่ได้รับการสนองตอบความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้นได้

ยงยุทธ สิมพา (2542) สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติของ บุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคล ได้รับและจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542 : 278 - 279) กล่าวไว้สรุปได้ว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบ หรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ

2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ

3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่หวังไว้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 793) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าหมายถึง รัก ชอบใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ชอบ ความประทับใจ ภูมิใจ ยินดีในสิ่งที่ สอดคล้องกับความต้องการของตน หรือการมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่ง มาจากการกระทำ โดยการเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ อาจใช้สติปัญญาและ พื้นฐานทางอารมณ์เป็นผู้ตัดสิน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายาม สร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีความสนใจ และกระตือรือร้น ที่จะเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนนั้นประสบความสำเร็จตามความคาดหวัง

คำนิง เต็นดวง (2550: 40) ให้ความหมายของความพึงพอใจ คือ ความรู้สึก ชอบใจ พอใจ ยินดี และมีความสุข ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นเพราะเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม หรือได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเมื่อเข้าไปร่วมกิจกรรมหรือได้รับผลกระทบ จากการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเมื่อเข้าไปร่วมกิจกรรมแล้วได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ

อรทัย บุญช่วย (2544: 10) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะ ปรากฏออกมาทางพฤติกรรม โดยแสดงออกมาในลักษณะของความชอบ ความพึงพอใจ ที่จะ เลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ศุภสิริ โสมาเกต (2544: 49) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนจึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินการนั้น ๆ จนบรรลุโดยที่ความพึงพอใจในการเรียน จะ

ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธ์ (2536 : 24) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อเจ้าหน้าที่ ในการช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและความพึงพอใจที่มีต่อความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน

สรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า ทศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก ความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความสุข ความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและมีกำลังใจ มีความผูกพันกับหน่วยงาน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำ และสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์การอีกด้วย

2.7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จำเนียร พลหาร (2553: 82) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of need gratification) เป็นทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Abraham Maslow ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอื่นเข้ามาแทนที่ความต้องการที่ได้รับการสนองตอบจะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองนั้นเป็นสิ่งจูงใจแทน มนุษย์มีความต้องการแบ่งออกเป็น 5 ลำดับ คือ

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physical needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับอาหาร น้ำ อุณหภูมิที่เหมาะสม ยารักษาโรค ความต้องการบรรยากาศ เป็นต้นเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในด้านความจำเป็นพื้นฐานแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้นไป และความต้องการดังกล่าวจะเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) มี 2 แบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยด้านร่างกายและจิตใจ กับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความต้องการความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ไม่ถูกไล่ออกจากงานโดยง่าย

1.3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness needs) ได้แก่ ความต้องการเป็นสมาชิกหรือส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ความต้องการดังกล่าวเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์

1.4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem needs) หมายถึง ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีความมั่นใจในตนเอง ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถความต้องการเกียรติยศของแต่ละบุคคลมีมากน้อยต่างกัน บางคนต้องการความพึงพอใจที่ได้รับความสำคัญระดับที่ทำงาน บางคนต้องการระดับชาติ งานเป็นสิ่งสำคัญทำให้คนมีโอกาสแสดงความสามารถ แต่งานประจำโดยเฉพาะที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมตรวจสอบอย่างใกล้ชิด มักไม่

มีโอกาสให้คนแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่และไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

1.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่สำเร็จทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ความคาดหวังของตนเอง ได้ทำอะไรที่ตนเองต้องการและมีความสุขสิ่งที่ตนทำ

Maslow (1970, อ้างถึงใน สุทธิ ทองประดิษฐ์, 2536: 108 - 111) กล่าวถึงความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์ ซึ่งเขานำประสบการณ์ที่ได้จากการเป็นนักจิตวิทยาและผู้ที่ให้คำปรึกษาเป็นพื้นฐานในการเสนอทฤษฎีสร้างแรงจูงใจ (Need Hierarchy Theory) ที่อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่ามีความต้องการตามลำดับขั้น 5 ขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค ความต้องการทางเพศ ความต้องการพักผ่อน เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นการต้องการความปลอดภัยและมั่นคงทั้งทางร่างกาย เช่น ต้องการได้รับการคุ้มครอง ปกป้อง ต้องการกฎระเบียบและกฎหมาย ต้องการอิสระส่วนตัว ต้องการการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย และความปลอดภัย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น ต้องการซื้อขายแลกเปลี่ยน ต้องการการทำงานที่มีความมั่นคง ปลอดภัย ต้องการมีเสถียรภาพ เป็นต้น

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับจากสังคม ถ้าไม่ได้รับความพึงพอใจในขั้นนี้ จะเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง ว่าเหว่ ถูกตัดออกหรือถูกปฏิเสธจากสังคม ซึ่งมาสโลว์เห็นว่าสามารถทำให้เกิดผลต่อเนื่องไปถึงการปรับตัวที่ไม่ดีของสังคมได้

4. ความต้องการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับนับถือจากคนอื่นและการยอมรับนับถือตนเอง เคารพตนเอง อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การยอมรับนับถือภายในตน เช่น ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการมีความสามารถ (Competence) ความภาคภูมิใจในคุณภาพของงานที่ทำจะช่วยให้เกิดการยอมรับนับถือในตนเองมากขึ้นและการยอมรับนับถือตนเองจากภายนอก เช่น การได้รับความสนใจ การมีผู้อื่นยอมรับตาม การยอมรับจากผู้อื่น เป็นต้น

5. ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน (Self - actualization Needs) เป็นความต้องการพัฒนาตนเองตามศักยภาพสูงสุด ได้แสดงออกซึ่งทักษะและความเป็นเลิศในบางสิ่งบางอย่างที่ตนมีและมีอารมณ์ที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เป็นกระบวนการที่ไม่มีวันสิ้นสุด นั่นคือ เมื่อมีความรู้สึก (Sense) ว่าตนถึงจุดหมายปลายทางสุดท้าย (Ultimate Goal) แล้วก็มีเป้าหมายต่อไปเรื่อยตามศักยภาพของตน ความต้องการขั้นนี้ไม่สามารถอธิบายได้อย่างสมบูรณ์เพียงพอเหมือนกับความต้องการในขั้นอื่น เพราะความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตนมีแนวโน้มว่าบุคคลจะมีศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความสำเร็จแห่งตนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541: 227 - 229) กล่าวถึง แมคเคลแลนด์ (McClelland) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งอธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความต้องการที่จะ

ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ถือว่าแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของตนเอง เขาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ คือ ที่มาของสังคมที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมทางสังคมที่เห็นความสำเร็จจะทำให้ พ่อแม่เลี้ยงดูอบรมลูกตัวเอง ฝึกให้เด็กช่วยตนเอง ฝึกการคิดแก้ปัญหา และให้การเสริมแรง พฤติกรรมที่มุ่งความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวจะพัฒนาให้เด็กเติบโตเป็นคนที่ต้องการความสำเร็จ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีลักษณะต่อไปนี้

1. มีความกล้า กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจกล้าเผชิญกับความล้มเหลว หรือ ความสำเร็จ

2. มีความมุ่งมั่นพยายาม ชอบทำงานที่ท้าทายความคิดและความสามารถ

3. มีความเชื่อมั่นในตนเองและติดตามผลการตัดสินใจของตนเอง

4. มีความรอบรู้ในการตัดสินใจ และติดตามผลการตัดสินใจของตนเอง

5. มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำ

6. มีความสามารถที่จะเลือกทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้มากและด้วยความสามารถที่มีอยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปทฤษฎีความพึงพอใจได้ดังนี้ ความพึงพอใจคือสิ่ง ที่แสดงความรู้สึกทางบวกส่งผลทำให้เกิดความสุข ซึ่งการวัดความพึงพอใจนั้นจะต้องวัดทางด้าน ความรู้สึกหรืออารมณ์ และเลือกใช้เครื่องมือวัดที่เหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัด ของการศึกษา

2.7.3 ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการทำงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (2529: 278 - 279) ได้รวบรวมความหมายของความพึงพอใจใน การทำงานดังนี้

1. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ คาร์เตอร์ (Carter) หมายถึง คุณภาพ สภาพ หรือระดับความพึงพอใจของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ และทัศนคติของ บุคคลที่มีต่อคุณภาพและสภาพของงานนั้น ๆ

2. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ เบนจามิน (Benjamin) หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ

3. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ เอิร์นเนสท์ (Ernest) และโจเซฟ (Joseph) หมายถึง สภาพความต้องการต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่การงานแล้วได้รับการ ตอบสนอง

4. ความพึงพอใจตามแนวคิดของ จอร์จ (George) และเลโอนาร์ด (Leonard) หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 577 - 578) ซึ่งความหมาย พึงพอใจจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า

พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ

พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ธงชัย สันติวงษ์ (2542: 359) กล่าวว่า ถ้าบุคคลหนึ่งได้มองเห็นช่องทางหรือโอกาสจะสามารถสนองแรงจูงใจที่ตนมีอยู่แล้ว ก็จะทำให้ความพึงพอใจของเขาดีขึ้น หรืออยู่ในระดับสูง

วินัย จิตต์ปรุง (2541: 17) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุขจนเป็นผลให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จสนองนโยบายและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรจึงจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้าง ให้เกิดกับบุคลากรให้ได้ โดยเฉพาะกับครูซึ่งเป็นบุคลากรที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้เด็กนักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้า

อศยาพร สุวรรณภู (2541: 16) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ภาพความรู้สึกความพึงพอใจที่มีต่องาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงานเกิดจากการได้รับการสนองตอบความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Good (1973 : 320 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ ใจไว, 2558) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นคุณภาพ สภาพ หรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่องาน และ ลูทธานส์ (Luthans, 1977: 420) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นผลรวมขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งสนองความต้องการ และเป็นศักยภาพที่เจริญขึ้นเป็นทัศนคติแฝงอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ กิลเมอร์ (Gilmer, 1966: 255) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน

แ่งน้อย พงษ์สามารถ (2519: 319) เชื่อว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นผลมาจากท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านในการทำงาน

นฤมล มีชัย (2535: 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้น ๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพึงพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

จรรยา ทองถาวร (2536: 222 – 224 อ้างถึงใน นริษา นราศรี, 2544: 28) ได้กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ โดยได้สรุปเนื้อความมาจากแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) สรุปได้ไว้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

2. ความต้องการมั่นคงและปลอดภัย ได้แก่ ความต้องการมีความเป็นอยู่อย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในร่างกายและทรัพย์สิน มีความมั่นคงในการทำงาน และมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3. ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความภูมิใจ การได้รับความยกย่องจากบุคคลอื่น

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการในระดับสูงสุด เป็นความต้องการระดับสูง เป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จทุกอย่างตามความคิดของตน

จากความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่บุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี รู้สึกชอบ พอใจ มีความสุข ที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และผู้ปฏิบัติงานได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานหรือโรงเรียน หากบุคคลนั้นมีความพึงพอใจในการที่ตัวเองทำอยู่ ก็จะทำให้เกิดความสำเร็จอื่น ๆ ตามมา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับสูงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับผู้บริหารทุกคน เพราะจะช่วยให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่น และการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน

2.7.4 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีความสำคัญมากในการทำงานไม่ว่าจะเป็นงานอะไรก็ตาม หากทำงานแล้วมีความพึงพอใจในการทำงาน ก็ทำให้เด็สิ่งอื่น ๆ ตามมา

อรรถกิจ กรณ์ทอง (2535: 16) กล่าวว่าความสำคัญของความพึงพอใจเมื่อเกิดความต้องการคนก็กำหนดเป้าหมาย หลายอย่างเพื่อสร้างความพึงพอใจ กำลังความต้องการของแต่ละบุคคลที่จะขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้ 1) วัฒนธรรมและค่านิยม 2) ความสามารถทางร่างกาย 3) ประสบการณ์ และ 4) สิ่งแวดล้อมและสภาพทางสังคม

Porter and Applewhite (1968: 6 อ้างถึงใน สุชาติา ธรรมนิยม 2551: 26) ได้ให้ความหมายความสำคัญของความพึงพอใจในงานว่า หมายถึง ความสุขความสบายที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงาน มีความสุขที่ได้รับจากการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และความพึงพอใจเกี่ยวกับรายได้

พรรณี ข.เจนจิต (2528: 288) กล่าวว่า ความสำคัญของความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป บุคคลจะมีความพึงพอใจมากหรือน้อยเกี่ยวกับสิ่งใดนี้ บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ความพึงพอใจของบุคคลมีแนวโน้มที่จะขึ้นกับค่านิยมของคนรอบข้าง ความพึงพอใจมีแหล่งที่มา 4 ประการ คือ 1) การอบรมแต่เล็ก ๆ เป็นไปในลักษณะค่อยๆดูดซึมการเลียนแบบพ่อกับแม่และคน

เคียงข้าง ไม่ต้องมีใครมาสอน ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นเรื่องของการเรียนรู้ 2) ประสบการณ์ของบุคคล 3) การรับถ่ายทอดจากความพึงพอใจที่มีอยู่แล้ว และ 4) สื่อมวลชน

ความพึงใจมีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกับเพื่อน และมีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ ล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น ที่มนุษย์ทุกคนต้องการในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดและมีความสุข

2.7.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ สามารถที่จะทำการวัดได้หลายวิธี ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับความสะดวก ความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการวัดด้วย จึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2532: 68) ได้อธิบายไว้ว่า การวัดด้านจิตนิสัย หรือความรู้สึกเป็นการวัดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรืออารมณ์ เช่น ความสนใจ ความพอใจ ความซาบซึ้ง เจตคติหรือทัศนคติ ค่านิยมการปรับตัว ทัศนคติเป็นการวัดถึงความรู้ของบุคคลอื่น เนื่องมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ค่อนข้างถาวรในระยะหนึ่ง แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ และทัศนคติก็สามารถระบุทิศทาง ความมากน้อยหรือความเข้มได้

1. ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทัศนคติ มักมีข้อตกลงเบื้องต้น (เชดคักดี โฆวาสิณรุ, 2522: 94 - 95) ดังนี้

1.1 การศึกษาทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาหนึ่ง

1.2 ทัศนคติไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง ดังนั้นการวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมทางแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์

1.3 การศึกษาทัศนคติของมนุษย์นั้น ไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเหล่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของทัศนคติด้วย

2. การวัดทัศนคติ มีหลักเบื้องต้น 3 ประการ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2547: 222) ดังนี้

2.1 เนื้อหา (Content) การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทีออกสิ่งเร้า โดยทั่วไปได้แก่ สิ่งที่ต้องทำ

2.2 ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็น ชาย - ขวา และ บวก - ลบ

2.3 ความเข้ม (Intensity) กิริยาท่าทีและความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้า นั้น มีปริมาณมากหรือน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตาม จะมีความรู้สึกหรือท่าทีรุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มปานกลาง

3. มาตรฐานวัดทัศนคติ (Attitude Scale) เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ เรียกว่า มาตรฐาน ส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติที่นิยมใช้และรู้จักกันแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่ มาตรฐานวัดแบบเธอร์สโตน (Thurstone Type Scale) มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) มาตรฐานวัดแบบกัตต์แมน (Guttman Scale) และมาตรฐานวัดของออสกู๊ด (Osgood Scale)

ซึ่งแต่ละประเภทมี ข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสียแตกต่างกัน ดังนั้นการจะเลือกใช้มาตราวัดแบบใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการศึกษา (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2547 : 294 - 306)

ถวิลย์ ธาราโภชน (2536: 77) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจ คือ เป็นการวัดความรู้สึกหรือการวัดทัศนคตินั้น จะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทาง คือ ทางบวกหรือทางลบ และการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรง หรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งวิธีวัดมีอยู่หลายวิธี เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นการที่ใช้แบบสอบถามที่มีคำอธิบายไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ทุกคนตอบออกเป็นแบบแผนเดียวกัน วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด ในการวัดความพึงพอใจ มาตราวัดที่นิยมและใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง มีระดับความรู้สึก 5 ระดับ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 153 - 154) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวัดความพึงพอใจในงานโดยสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พอใจในงาน
2. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ ระหว่างความพึงพอใจในงานกับผลงานที่ออกมา
3. เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พอใจในงาน

4. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับการฝึกอบรมการขาดงาน หยุดงานบ่อยๆ การเปลี่ยนงาน การลาออก และการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามปัญหาที่น่าสนใจมากที่สุดที่ผู้บริหารส่วนมากอยากทราบก็คือ สาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 154 - 155) ได้กล่าวถึง แบบวัดความพึงพอใจในงาน ในหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสนใจกับความพึงพอใจในงานมาก นักจิตวิทยาได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในงานตามนิยามศัพท์และตามจุดมุ่งหมายของการวัดการแบ่งแบบวัดจึงมีหลายลักษณะแบบวัดความพึงพอใจในงานโดยสรุป ดังนี้

1. แบบสำรวจปรนัยเป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือกตอบ โดยผู้ตอบต้องตอบตามที่ตนเองมีความคิดเห็นและความรู้สึกที่เป็นจริงข้อมูลที่ได้สามารถที่วิเคราะห์ได้เชิงปริมาณ

2. แบบสำรวจเชิงพรรณนาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเองเป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบได้อิสระ ข้อมูลที่ได้เป็นไปในลักษณะเชิงคุณภาพ

3. การแบ่งวัดตามคุณลักษณะของงาน คือ การวัด แบบวัดที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวมแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงานซึ่งบางองค์การถือเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องให้มีขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ

หทัยรัตน์ ประทุมสูตร (2542 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่สามารถเปรียบเทียบได้กับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้ด้วยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถาม มีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลาย ๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทาง แต่การศึกษาความพึงพอใจอาจแยกตามแนวทางวัดได้สองแนวคิดว่าตามความคิดเห็นของซาลิชนิคส์ คริสเทนส์ กล่าวคือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้านและทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การศึกษา ตามแนวทางนี้จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ

2. วัดได้โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงาน การนิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

จากแนวคิดเกี่ยวกับวัดความพึงพอใจ ที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่าการวัดความพึงพอใจเป็นเรื่องเปรียบเทียบ ความรู้สึกต่อความต้องการหรือความชอบของตัวบุคคล เพื่อสนองความต้องการหรือบรรลุจุดหมายที่จะให้เกิด การวัดความพึงพอใจในงานนั้น มีการแบ่งการวัดตามลักษณะของข้อความที่ตั้งคำถาม ได้แก่การสำรวจ การสังเกต และการสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้ว่าคุณนั้นมีความพึงพอใจในระดับใด อาจจะออกมาในด้านลบหรือด้านบวกก็ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในโรงเรียนในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ดังนี้

นายอภิสิทธิ์ คำชูโช๊ะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล 2) เปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษาสามัญและระดับการศึกษาศาสนา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบรรยากาศ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษาสามัญและระดับการศึกษาศาสนา พบว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ ที่มี

อายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษาสามัญและระดับการศึกษาศาสนาที่ต่างกัน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นระดับการศึกษาสามัญที่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “วิถีชีวิตมุสลิมกับการจัดการศึกษาของชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) นัจมุดดินตำบลทรายขาว อำเภอบึงสามพัน จังหวัดปัตตานี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิหลังของชุมชน และพัฒนาการตาดีกาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนวิธีการถ่ายทอดความรู้ และบทบาทต่อการพัฒนาเยาวชนในชุมชน 2) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักศาสนาอิสลามของชุมชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของชุมชนกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ชีวิตของชุมชนบ้านควนลังมีความผูกพันกับศาสนา โดยมีสถาบันการศึกษาด้านศาสนาเป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ระหว่างคนและศาสนาเข้าด้วยกันผ่านกระบวนการเรียนรู้และการจัดการของชุมชน กระบวนการดังกล่าวสามารถเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนาของคนในชุมชนทั้งผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน เด็ก เยาวชน และประชาชน 2) การจัดการเรียนรู้ตามหลักศาสนาอิสลามของชุมชน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศรัทธาต่ออัลลอฮ. นำหลักคำสอนมาเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ นำเรื่องราวทั้งในอดีตและปัจจุบัน การทำกิจกรรมทางศาสนามาบูรณาการเป็นบทเรียนเพื่อถ่ายทอดแก่เด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของชุมชน 3) คนในชุมชนได้เรียนรู้ระบบคุณค่าทางศาสนาผ่านวิธีการดำเนินชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ การปฏิบัติศาสนกิจ ถ่านทอดกระบวนการเรียนรู้โดยสถาบันศาสนาสถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัว ประยุกต์ใช้ฐานความคิด ความเชื่อให้เหมาะสมต่อสถานการณ์และสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการเลือกผสมผสานเก็บความรู้ที่เข้ามามีบทบาทจากภายนอกอย่างเหมาะสม

นายอับนหาดี อะละมาต (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานวิชาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และวุฒิทางการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านห้องสมุด ด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานวิชาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูลของผู้ที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษาสามัญพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นวุฒิการศึกษาทางศาสนา โดยมีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้านหลักสูตรอยู่ที่ระดับ .05 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ .05 ด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา .01 และด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ที่ระดับ .01 ตามลำดับ

พิมพร ไชยตา และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันใช้โปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จของการบริหารมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมรองลงมาเป็นปัจจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร ตามลำดับ และร่วมกันทำนายความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 87 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ความผูกพันต่อองค์กรส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จ ปัจจัยสภาพแวดล้อมส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมผ่านปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมผ่านปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร และส่งผลโดยอ้อมผ่านปัจจัยบรรยากาศขององค์กรและปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลโดยอ้อมต่อความสำเร็จ โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยบรรยากาศขององค์กรส่งผลโดยอ้อมต่อความสำเร็จโดยผ่านปัจจัยบรรยากาศขององค์กร และปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แล้วได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนใน อำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา และ 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับ มาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

วิชาญ เกษเพชร (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด

สกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมศึกษาสามัญ จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมศึกษาสามัญ จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมศึกษาสามัญ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมศึกษาสามัญ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ศิริพร โงนสาย และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของบรรยากาศโรงเรียน องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว และความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. บรรยากาศโรงเรียน ด้านบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบผูกพัน อยู่ในระดับมาก บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศแบบปิด อยู่ในระดับน้อย 2. องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิดและองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 บรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบผูกพัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน ด้านบรรยากาศแบบเปิด และองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ความคิดเชิงระบบ และความรู้แห่งตน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วได้ร้อยละ 73.90

ศิราภรณ์ ช่วยบำรุง และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1” มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 2) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) ศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณและ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการ ประกันคุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 พิจารณาตัวแปรปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านกระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการบริหาร พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ส่วนด้าน กระบวนการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง 3. ปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านกระบวนการบริหารร่วมกัน มี ความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง และสามารถพยากรณ์คุณภาพการศึกษา ได้ร้อยละ 81

พระมหาสรพงษ์ การุญ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 1. ผู้บริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นพระนักบริหาร นักพัฒนา นักการศึกษาที่มีความสามารถในการวางแผน มีความเสียสละ ตัดสินใจด้วยความยุติธรรม 2.ครูมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี 3.หลักสูตร ครูเตรียมหลักสูตรก่อนใช้และประเมินผล 4.อาคารที่มีการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างดี 5.งบประมาณ มีการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ 6. สื่อการเรียนการสอน มีการนำสื่อมาใช้งานได้เหมาะสม 2) ด้านกระบวนการ 1.ผู้บริหารโรงเรียนมอบงานตามถนัด ตรวจสอบงาน ประชุมแนะนำครู จัดหางบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์เพียงพอ และแก้ปัญหารวดเร็ว 2.ครูมีเตรียมเนื้อหาเหมาะสม ใช้สื่อการเรียนการสอนดี มีรายงานผล และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 3.มีการนิเทศครูเป็นการภายใน ประเมินผลโดยการเยี่ยมชั้นเรียน และแนะนำรายบุคคล 4.ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ บริจาคทรัพย์สินสิ่งของ มาช่วยงาน และเป็นลูกจ้างรายเดือน กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมคือ บุคคลในชุมชน ได้แก่ ประชาชนทุกหน่วยงานในอำเภอตากฟ้า กลุ่มบุคคลนอกชุมชน ได้แก่ ประชาชนนอกอำเภอตากฟ้า และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมส่วน ได้แก่ มีส่วนร่วมโยนสมัครใจและถูกชักชวน

ทรงศนีย์ วรหาคำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนใน 4 ด้าน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่

ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) การเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อำนวยการ จอมใจ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารงานของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการบริหารงานของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราการประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือบุคลากรภายในสถานศึกษา การบริหารจัดการ บุคลากรภายนอกสถานศึกษา งบประมาณและอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการบริหารตามเงื่อนไขเวลาที่เข้าสู่โรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

เต็มดวง จ่านอง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ทำนายความสำเร็จในการบริหารของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านต่างๆ เป็นตัวพยากรณ์ เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพโดยใช้การทดสอบที่ (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมด้านภาวะผู้นำ ด้านการประกันคุณภาพ และด้านหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3. ด้านสภาพแวดล้อม และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ระดับ .001 โดยการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มปริญญาตรีหรือเทียบเท่าแตกต่างกันกลับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในตำแหน่งไม่แตกต่างกัน 3) ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับ 1. ด้านสภาพแวดล้อม 2. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลางส่วนอีก 4 ด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก 4) สมการพยากรณ์ทำนายความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากค่ามาตรฐานของระดับปัจจัย

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของครู

พิสมัย สงจันทร์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ความพึงพอใจของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 2) การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจตามแนวคิด ของเฮอร์ชเบิร์ก และการปฏิบัติงานตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และ 3) ความพึงพอใจกับการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01

บุญมี เวียงนนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพการทำงานด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการยอมรับนับถือ และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน 4 ด้านนั้น จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดย

หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระและการทดสอบเอฟแบบความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านลักษณะของ งานที่ปฏิบัติด้านสภาพการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในงานด้านการได้รับการยอมรับนับถืออยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแต่ละด้านจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ด้านลักษณะของการปฏิบัติ ด้านสภาพการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในงานไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีลงมา มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแต่ละด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านความก้าวหน้าไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปีขึ้นไป

ลัดดาวลัย ใจไว (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการ บริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และค่าความ เชื่อมั่นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป มีการ บริหารจัดการศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการ การศึกษาของผู้บริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) และความพึงพอใจของครู

ถวิล ทองสัมฤทธิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตาม เกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี” การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของ ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการ

ปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารในสถานศึกษา และระดับการปฏิบัติงาน ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูวิชาการ 84 คนและครูหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ 249 คน รวมจำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานที่10, 11, 14, 12 และ 13 ดังนี้ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาส่งเสริม ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและ ท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มาตรฐานที่ 8, 9 และ 10 ดังนี้ ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ร่วมมือกับผู้อื่นใน สถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ส่วนมาตรฐานที่มีการปฏิบัติ ระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุดคือครู รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ 3. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 5. การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับสูง กับการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซัชชน ทองแถม (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูต่อการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้พลังอำนาจของ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของครู ต่อการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน และความพึงพอใจของครูต่อการใช้พลังอำนาจของ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครู สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการ หาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS สำหรับวินโดว 10.0 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน การใช้อำนาจเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พฤติกรรมด้านการอ้างอิง ด้านข่าวสาร ด้านความเชี่ยวชาญ ด้านการพึ่งพา ด้านกฎหมาย และด้านการให้รางวัล ส่วนด้านการบังคับอยู่ในระดับน้อย ความพึงพอใจของครูต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ความพึงพอใจเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ พลังอำนาจอ้างอิง พลังอำนาจข่าวสาร พลังอำนาจความเชี่ยวชาญ พลังอำนาจพึ่งพา พลังอำนาจตามกฎหมายและพลังอำนาจการให้รางวัล ส่วนพลังอำนาจการบังคับครูพอใจในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการใช้อำนาจไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจของครูต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความพึงพอใจของครูในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทวีศักดิ์ กวยะปาณิก (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นครู – อาจารย์ผู้สอนจำนวน 316 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) อย่างเป็นสัดส่วนจากแต่ละวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 9.0 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคตามความคิดเห็นของครู – อาจารย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การควบคุมบังคับบัญชา การเป็นผู้นำและด้านการจูงใจ
2. ขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการยอมรับความสามารถของตนเองและด้านความรู้อีกตนเองมีความสำคัญ อยู่ในระดับปานกลางมี 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ

ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ความพึงพอใจในสภาพงานที่ดี การได้รับความยุติธรรม และด้านความมั่นคงปลอดภัย 3. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.760$)

สุชาติ ธรรมนิยม (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของครูในโรงเรียนและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของครู ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นปัญหา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านงานกิจกรรม ด้านการแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ด้านการปกครอง ด้านงานโครงการพิเศษ และงานสวัสดิการและพยาบาล 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ($r = .743$)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จได้รับรางวัลต่างๆ เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพนั้น มีปัจจัยหลายๆด้าน และในด้านความพึงพอใจของครูที่อยู่ในสถานศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางานและบริหารโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยมีสภาพการดำเนินในศูนย์ 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่ได้รับระดับคุณภาพเหรียญทองจากการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ของสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 จำนวน 60 ศูนย์ ผู้ใช้ข้อมูลคือ ครูผู้สอน จำนวน 120 คน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามอำเภอที่ตั้งศูนย์ฯ ที่ได้รับเหรียญทอง

ลำดับที่	อำเภอ	ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)	จำนวนประชากร
1	จะนะ	- กามาลียะฮ์	2
2		- นูรุลมุฮัมมาดียะ	2
3		- บ้านหัวดินใต้	2
4		- มุฮายีรีน	2
5		- นูรุดดีน	2
6		- บ้านนนท์	2
7		- บ้านเลียบ	2
8		- บ้านควนหัวช้าง	2
9		- นูรุลกอมาลี	2
10		- ดารุสลาม(ปากจต)	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	อำเภอ	ศูนย์การอิสลามประจำมัสยิด(ตาคี กา)	จำนวนประชากร	
11	จະนะ	- บ้านท่าล้อ	2	
12		- บ้านนายำ	2	
13		- บ้านโอน	2	
14		- นูร์ลุอีมาน	2	
15		- คูประตู่	2	
16		- ประสานสามัคคี	2	
17		- บุศตานุตดิน	2	
18		- นูร์ลุอิสลาม	2	
19		- มะว้ายวิทยา	2	
20		เทพา	- บ้านคลองขุด (นูร์ลุฮีดายะห์)	2
21			- นูร์ลุฮีดายะห์ (บ้านท่าหยี)	2
22			- บ้านป่ากอ	2
23			- ดารุลดีนียะห์	2
24			- ตักวาอัลเลาะห์	2
25			- หนองสาย	2
26			- เกาะครก	2
27			- นูร์ลุอฮซาน	2
28			- นีหม่ง(ป่าโอน)	2
29			- สถานีเทพา	2
30	- อามาลเอียะซาน		2	
31	- นูร์ลุตดิน		2	
32	- บ้านป่าแก		2	
33	- นาเกาะ		2	
34	- ตาแปด		2	
35	- ยามีตบนนาอีม		2	
36	- ฮีดาเยตุลอิสลาม		2	
37	- ยามีอิกตักวา		2	
38	- มูฮำมาดียะห์		2	
39	- ฟุห์ลาลนนาอีม		2	
40	- จาเราะปะชี		2	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

41	เทพา	- จะลาจุดดิน	2
42		- นูรุลดียะ	2
43		- ปู่เหล่าหลุน้ง	2
44		- ตักฎีตุลอาบิติน	2
45		- บ้านลำไพล	2
46		- นูรุลมุตตากิน	2
47		- มุตมาเอั้นน๊ะ	2
48	นาทวี	- ศูนย์ฯ ดารุโอรูป (โคกแค)	2
49		- ดารุลอิบาตะห์ (ทุ่งแหล)	2
50		- บ้านปลักผอม	2
51		- บ้านประกอบตก	2
52		- บ้านใหม่ย	2
53		- บ้านซอง	2
54		- บ้านโครง	2
55		- บ้านหมอคง	2
56		- มิฟตาฮุดดิน	2
57	สะบ้าย้อย	- บ้านช่างนุ้ย	2
58		- ยามาตุลคอยรียะห์	2
59		- บ้านห้วยบอน	2
60		- นูรุดดิน(ล่องควน)	2
รวม			60

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิจัยเชิงสำรวจเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ซึ่งศึกษาค้นคว้าจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์ ปรับปรุงเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ลักษณะข้อคำถามแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประยุกต์ตามแนวทางของ ลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดค่าของคะแนนของช่วง น้ำหนักเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในศูนย์ฯ ลักษณะข้อคำถามแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประยุกต์ตามแนวทางของ ลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดค่าของคะแนนของช่วง นำหนักเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ

3.3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับรายละเอียดการบริหารงานในสถานศึกษา และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และตำรา

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ให้แก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของการแก้ไขภาษา โดยหาค่าความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ (Index of Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 – 1.00

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

(Cronbach) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.89 รายละเอียดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา) แต่ละด้านตามตารางที่ 3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของแต่ละด้านของการดำเนินงาน ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาตีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

สภาพการดำเนินของศูนย์ฯ	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	0.92
ด้านบุคลากร	0.76
ด้านวิชาการ	0.92
ด้านงบประมาณ	1
ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	0.84
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	0.89

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากร

3.3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาตีกา)

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานในสถานศึกษา และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และตำรา

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ให้แก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของการแก้ไขภาษา โดยหาค่าความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ (Index of Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 – 1.00

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา) ในจังหวัดสงขลา ที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.81

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากร

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 สํารวจรายชื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นกลุ่มประชากร

3.4.2 ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงอิหม่ามประจำศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่เป็นกลุ่มประชากรเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์ spss โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบ คำถามวิจัย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการทางสถิติ ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบในส่วนนี้เป็น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive statistic) ได้แก่ความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบาย ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์

1) วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์ของการแปลความหมายโดยใช้ คะแนนเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ฯ ตามแนวคิดของ ประดอง กรรณสูต (2538:72) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในศูนย์ฯ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์ของการแปลความหมายโดยใช้ คะแนนเฉลี่ยสภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ฯ ตามแนวคิดของประดอง กรรณสูต (2538:72) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ และความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

เกณฑ์การแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 44) ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .81 – 100 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .61 – 80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .41 – 60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .21 – 40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01 – 02 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์หาค่าต่างๆ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

- 3.6.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 3.6.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 3.6.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- 3.6.4 ค่าสมการถดถอยพหุคูณ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจของครู

ตอนที่ 5 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

ตอนที่ 6 สภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้ค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของประชากร

σ หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) ของประชากร

N หมายถึง จำนวนสมาชิกในประชากร (Sample)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษาสามัญและระดับการศึกษาศาสนาอิสลาม นำเสนอในตาราง ตั้งแต่ตารางที่ 4 – 7

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	13	10.8
อายุ 20 – 40 ปี	88	73.3
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	19	15.8
รวม	120	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน คนที่มีอายุระหว่าง 20 – 40 ปี มีจำนวนเกือบ 6 เท่า ของอายุต่ำกว่า 20 ปี และมากกว่าคนที่มีอายุ 41 ปี คิดเป็นร้อยละ (73.3) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีอายุมากที่สุด ส่วนคนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 13 คน (10.8%) และ 19 คน (15.8%) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	27	22.5
5 – 10 ปี	66	55.0
มากกว่า 10 ปี	27	22.5
รวม	120	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน คนที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี มีจำนวนมากกว่าประมาณ 2 เท่า ของคนที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี และคนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ (55) ซึ่งเป็นคนที่มีประสบการณ์มากที่สุด ส่วนคนที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี และคนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 27 คน (22.5%)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับระดับการศึกษาสามัญและผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษาสามัญ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	20	16.7
มัธยมศึกษาปีที่ 6	74	61.7
ปริญญาตรี	24	20.0
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.7
รวม	120	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสามัญมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนประมาณ 3 เท่า ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ (61.7) ซึ่งเป็นกลุ่มระดับการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด ส่วนคนที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 และปริญญาตรี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 20 คน (16.7%) และ 24 คน (20%) ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามที่สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยสุดคือ 2 คน (1.7%)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับระดับการศึกษาศาสนาอิสลามและผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษาศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามูตะวะซซิฎฎะห์	12	10.0
มูตะวะซซิฎฎะห์	56	46.7
สูงกว่าซานาเวีย	52	43.3
รวม	120	100

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน คนที่มีระดับการศึกษาศาสนา ระดับมูตะวะซซิฎฎะห์ คิดเป็นร้อยละ (46.7) ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับคนที่มีการศึกษาสูงกว่าซานาเวีย คิดเป็นร้อยละ (43.3) ส่วนคนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามูตะวะซซิฎฎะห์ คือ 12 คน (10.%)

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

จำแนกรายด้าน	สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.46	.583	มาก
2	ด้านบุคลากร	3.68	.509	มาก
3	ด้านวิชาการ	3.52	.612	มาก
4	ด้านงบประมาณ	3.38	.589	ปานกลาง
5	ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.70	.574	มาก
โดยภาพรวม		3.54	.573	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยภาพรวมระดับการดำเนินงานของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.70$) ด้านบุคลากร ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.68$) ด้านวิชาการ ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.46$) ส่วนด้านงบประมาณ ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.38$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

จำแนกรายด้าน	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	มีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพอต่อความต้องการใช้สอย	3.45	.776	มาก
2	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	3.42	.706	มาก
3	มีมุมเสริมความรู้เสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย	3.41	.762	มาก
4	สภาพแวดล้อมศูนย์ฯ สะอาด สวยงาม ร่มรื่นปลอดภัย	3.48	.744	มาก
5	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน	3.55	.786	มาก
6	ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.51	.766	มาก
7	ห้องน้ำห้องส้วม ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	3.43	.806	มาก
8	ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุกๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า	3.39	.833	มาก
โดยภาพรวม		3.46	.583	มาก

จากตารางที่ 9 โดยภาพรวม พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการดำเนินงานของทุกข้อ อยู่ในระดับมากเช่นกันโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน ($\mu=3.55$) รองลงมาคือ ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\mu=3.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุกๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า ($\mu=3.39$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดึกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านบุคลากร

จำแนกรายด้าน	ด้านบุคลากร	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง	3.65	.693	มาก
2	ผู้บริหารได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการที่จะบริหารจัดการศูนย์ฯให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.61	.663	มาก
3	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาศูนย์	3.65	.740	มาก
4	ผู้บริหาร ศึกษาวิธีการบริหารจัดการจากโรงเรียนต้นแบบแล้วมาแลกเปลี่ยนกับบุคลากรในโรงเรียน	3.58	.784	มาก
5	มอบหมายงานให้ตรงกับ ความรู้ ความสามารถของครู	3.75	.648	มาก
6	ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน	3.84	.698	มาก
7	ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	3.77	.691	มาก
8	สร้างเสริมขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	3.70	.771	มาก
9	แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน	3.55	.695	มาก
10	พิจารณาความดี ความชอบด้วยความยุติธรรม	3.65	.795	มาก
11	ช่วยเหลือและให้กำลังใจเมื่อครูประสบปัญหาต่าง ๆ	3.65	.704	มาก
12	ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน	3.78	.688	มาก
โดยภาพรวม		3.68	.509	มาก

จากตารางที่ 10 โดยภาพรวม พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการดำเนินงานของทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน ($\mu=3.84$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน ($\mu=3.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน ($\mu=3.55$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดึกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านวิชาการ

จำแนก รายด้าน	ด้านวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน	3.68	.685	มาก
2	สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ	3.52	.673	มาก
3	จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ	3.69	.731	มาก
4	เปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร	3.62	.710	มาก
5	ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย	3.60	.771	มาก
6	ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	3.54	.732	มาก
7	ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	3.55	.838	มาก
8	ส่งเสริมสนับสนุนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน	3.56	.796	มาก
9	จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียน มีความสะอาดสวยงามมีแผ่นความรู้หรือภาพปิดไว้ในห้องเรียน	3.63	.787	มาก
10	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.52	.744	มาก
โดยภาพรวม		3.52	.612	มาก

จากตารางที่ 11 โดยภาพรวม พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการดำเนินงานของทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ ($\mu=3.69$) รองลงมาคือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu=3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=3.52$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดึกา) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านงบประมาณ

จำแนก รายด้าน	ด้านงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ	3.50	.859	มาก
2	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน	2.99	.957	ปานกลาง
3	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	3.11	.945	ปานกลาง
4	ศูนย์ฯมีรายได้ประจำ	3.01	.934	ปานกลาง
5	ศูนย์ฯมีการจัดหาเงินด้วยวิธีการต่างๆ	3.38	.831	ปานกลาง
6	ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า	3.50	.766	มาก
7	ศูนย์ฯบริหารงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ได้อย่างเพียงพอ	3.39	.791	ปานกลาง
8	มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี	3.46	.766	ปานกลาง
โดยภาพรวม		3.38	.589	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 โดยภาพรวม พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการดำเนินงานของทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่ 1 คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ ($\mu = 3.50$) และข้อที่ 6 ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\mu = 3.50$) ซึ่งพบว่า ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ($\mu = 3.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ($\mu = 2.99$)

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดिका) ที่ได้รับเหรียญทอง ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

จำแนกรายด้าน	ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	แปลผล
1	ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์ฯ	3.60	.771	มาก
2	เปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.56	.741	มาก
3	ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	3.67	.800	มาก
4	ชุมชนให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ ในการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา	3.54	.720	มาก
5	ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน	3.43	.774	มาก
6	ชุมชนมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.45	.731	มาก
7	ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ	3.67	.768	มาก
8	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้	3.52	.809	มาก
โดยภาพรวม		3.70	.574	มาก

จากตารางที่ 13 โดยภาพรวม พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน ($\mu = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการดำเนินงานของทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และ ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ($\mu = 3.67$) รองลงมาคือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์ฯ ($\mu = 3.60$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.43$)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับ
เหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษา
อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

จำแนกรายด้าน	ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์ฯ	ความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	รู้สึกภูมิใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน	3.75	.769	มาก
2	การได้รับความศรัทธาและยอมรับในความรู้ความสามารถจากนักเรียน	3.80	.748	มาก
3	มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่	4.00	.667	มาก
4	การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน	3.90	.744	มาก
5	การปฏิบัติงานที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตัวเอง	3.80	.736	มาก
6	งานในหน้าที่และงานอื่นที่ได้รับมอบหมายไม่มากหรือน้อยเกินไป	3.67	.675	มาก
7	ครูในสถานศึกษามีความสามัคคีให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน	3.84	.733	มาก
8	สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.60	.771	มาก
9	บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	4.00	.661	มาก
10	เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี	3.89	.683	มาก
11	มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู	3.88	.723	มาก
12	ทำหน้าที่การสอนอย่างเต็มศักยภาพ	3.71	.675	มาก
13	มีความสุขในการปฏิบัติการสอน	3.78	.779	มาก
14	รู้สึกภูมิใจที่นักเรียนได้เรียนจบเป็นเป็นคนดีของสังคม	3.83	.725	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

จำแนกรายด้าน	ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์ฯ	ความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
15	ความสำเร็จของงานเป็นผลมาจากความรู้ลึกซึ้งในงานและความพยายามของตนเอง	3.70	.643	มาก
16	งานที่ปฏิบัติอยู่เป็นงานที่ท้าทายทำให้ได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ	3.89	.618	มาก
โดยภาพรวม		3.81	.709	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูในทุกข้อ ของสภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่ และ บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ($\mu = 4.00$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ($\mu = 3.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\mu = 3.60$)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู

ตารางที่ 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

สภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ	ความพึงพอใจของครู	$r =$ ระดับความสัมพันธ์
ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	.70**	ค่อนข้างสูง
ด้านบุคลากร	.78**	ค่อนข้างสูง
ด้านวิชาการ	.80**	ค่อนข้างสูง
ด้านงบประมาณ	.69**	ค่อนข้างสูง
ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	.87**	สูง
โดยภาพรวม	.84**	สูง

* $p < 0.01$

จากตารางที่ 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = .835$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านของสภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นด้าน

ความสัมพันธ์ชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับสูง ($r=.87$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รองลงมา คือ ด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.80$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.78$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.70$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และข้อที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.69$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตอนที่ 5 แสดงค่าอิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

การวิเคราะห์อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ทั้ง 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ที่มีต่อความพึงพอใจของครู ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบใส่ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด (Enter Method) ในสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์และตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ปรากฏในตารางดังนี้

ตารางที่ 16 ความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ในการพยากรณ์สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู (ANOVA)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	28.730	5	5.746	84.042	.000*
Residual	7.794	114	.068		
Total	36.525	119			

$R^2 = .787$ Adjusted $R^2 = .777$ Std. Error of the Estimate = .2615

*มีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R^2 เท่ากับ .787 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และค่าความแปรปรวนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญที่สถิติ โดยค่า p ของ ANOVA ที่ .000 ดังนั้น จึงควรทำการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (a) ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error) ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Std. Error of the Estimate) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ (β) ค่า t และค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig.) ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์ สภาพการดำเนินงาน ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับตัวแปรเกณฑ์ (ความพึงพอใจของครู)

Model	b	Std. Error	β	t	Sig.
(Constance)	.406	.186		2.178	.031
อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	.024	.083	.025	.283	.778
บุคลากร	.276	.106	.253	2.594	.011
วิชาการ	.048	.110	.052	.433	.666
งบประมาณ	-.153	.077	-.163	-.1984	.050
ความสัมพันธ์ ชุมชน	.715	.090	.741	7.951	.000
R ² = .787		Adjusted R ² = .777	Std. Error of the Estimate = .2615		

*มีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีความสัมพันธ์เชิงถดถอยพหุคูณ กับความพึงพอใจของครูที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R² เท่ากับ .787 ค่าสัมประสิทธิ์ของพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว Adjusted R² เท่ากับ .777 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ (Std. Error of Estimate) เท่ากับ .2615 เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู โดยมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ เมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (β) และค่า t ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ($\beta = .741$, $t = 7.951$) และด้านบุคลากร ($\beta = .253$, $t = 2.594$) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ความพึงพอใจของครูดังนี้

$$\hat{y} \text{ ความพึงพอใจของครู} = .406 + .72 (\text{ด้านความสัมพันธ์ชุมชน}) + .28 (\text{ด้านบุคลากร})$$

ตอนที่ 6 สภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ใน 5 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน โดยผลสัมภาษณ์ดังนี้

6.1 ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหา

สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม คือ โดยส่วนใหญ่แล้ว ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยส่วนใหญ่แล้ว มีอาคารเรียนที่ไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนลำบาก ห้องเรียนไม่เป็นหลักแหล่ง และบางศูนย์มีอาคารเรียนที่เพียงพอ แต่อาคารมีอายุการใช้งานที่มากเกินไป ทำให้หลังคารั่วบ้าง เลยเป็นปัญหาเช่นกัน สถานที่ประกอบอาหารที่ใช้สำหรับเด็กนักเรียนยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกเท่าไร และสถานที่จอดรถยังไม่ต้องมีอาศัยพื้นที่ใกล้ ๆ ของมัสยิดและที่อื่นๆ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“เมื่อก่อนตาดีกาเป็นตาดีกาขนาดเล็ก ตอนนี้ก้าวกระโดดเป็นตาดีกาขนาดใหญ่ เด็กนักเรียนมีมากเกินไป ห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ด้านกายภาพไม่เพียงพอ ทำให้จัดการเรียนการสอนที่ลำบาก”

(ยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“เหตุผลมีเยอะ เช่น เด็กนักเรียนตอนนี้มีเยอะ ทำให้อาคารเรียนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน”

(อับดุลรอแม หะยีกาจิ: 2560)

“พื้นที่อาคารเรียน และอุปกรณ์การเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สถานที่อำนวยความสะดวกยังไม่เป็นระบบ”

(สตีไสหนา เจะตะ: 2560)

“มีอาคารประกอบที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการเรียนการสอน”

(ชอดีเยาะ ธาระดล: 2560)

“สภาพตอนนี้อาคารมีความพร้อม แต่มีปัญหาด้านหลังคาของอาคาร เพราะอายุของการใช้งานนานแล้ว”

(เปาซียะ หลานเส็น: 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของแต่ละศูนย์ฯไม่เหมือนกัน บางศูนย์ฯมีอาคารเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน ผู้บริหารศูนย์ฯและครูผู้สอนจะดำเนินการหาแนวทางแก้ปัญหาโดยการประชุมหารือกัน เพื่อวางแผนในการหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน บางศูนย์ฯได้จัดงานมหกรรมวิชาการ เพื่อระดมงบประมาณสนับสนุนจากชุมชน หรือหน่วยงานภายนอก ผู้ปกครอง ร่วมบริจาคสมทบทุนสร้างอาคารเรียนของศูนย์ฯ

“จัดงานมหกรรมตาดีกาโดยมีการขายของ งบประมาณที่ได้ จะเอามาทำสร้างอาคารเรียน ขอ งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ปกครองนักเรียนมาสมทบใน การสร้างอาคารเรียน”

(ชื่อนายยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“ฝ่ายบริหารมีการประชุมวางแผน เรื่องการสร้างอาคารเรียน โดยของงบประมาณจาก สำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัด และผู้ปกครองก็มาช่วยสนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้ด้วยเพื่อสร้างอาคาร เรียนตาดีกา”

(นายอับดุลรอแม หะยีกาจิ: 2560)

“ทางศูนย์ฯได้ตั้งกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์ฯ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของอาคารสถานที่ โดย มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ”

(นางสาวเปาซียะ หลานเส้น: 2560)

“ส่งเสริมให้มีสถานที่อย่างเหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดประชุมหารือกัน”

(นางช่อดีเยาะ ธาระดล: 2560)

6.2 ด้านบุคลากร

สภาพปัญหา

สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ใน ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่ที่พบ คือ ผู้สอนไม่ได้จบวุฒิศู ขาดประสบการณ์สอน บุคลากรเปลี่ยนบ่อย อัตราส่วนระหว่างจำนวนครูกับนักเรียนไม่เหมาะสม ครูผู้สอนบางคนยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ และครูผู้สอนยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“ปัญหาด้านบุคลากรที่เจอบ่อยเกือบทุกศูนย์ฯ คือ การเปลี่ยนครูผู้สอนบ่อย การสอนที่ไม่ต่อเนื่อง มี ครูจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ยังพบปัญหาครู ไม่ได้จบวุฒิศู ทำให้ขาดการใช้ เทคนิคการสอนที่เหมาะสม”

(ยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“อัตราส่วนระหว่างจำนวนผู้สอนกับผู้เรียนยังไม่เหมาะสม ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนน้อยลง”

(นางสาวสีตีไสหนา เจาะตะ: 2560)

“บุคลากรยังขาดความรับผิดชอบ ในหลายๆด้าน และยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน”

(นางช่อดีเย้าะ ณะระดล: 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านบุคลากรเนื่องจากครูผู้สอนแต่ละศูนย์ฯ มีคุณลักษณะครูที่แตกต่างกัน บางศูนย์ฯมีครูในระบบมาช่วยสอน บางศูนย์ครูผู้สอนตาดีกา มาสอนโดยตรง ไม่มีวุฒิครูส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน จากปัญหาดังกล่าวผู้บริหารได้หาแนวทางแก้ไขโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ฯ และส่งครูเข้าร่วมการอบรมในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดหรืออำเภอ หรือสมาคมตาดีกา เพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความไว้วางใจ

“การแก้ไขปัญหาคูที่ไม่ได้มาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒินั้น ทางผู้บริหารจะมีการส่งครูไปเข้าร่วมอบรมในโครงการที่จัดโดยสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดหรืออำเภอ หรือสมาคมตาดีกา อย่างต่อเนื่อง”

(ชื่อนายยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“จากที่ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่ได้จบวุฒินั้น ก็จะส่งครูไปอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตัวเอง และในส่วนของตาดีกาเองก็จะจัดอบรมด้วย แต่ถ้าหากมีทุนก็จะส่งครูไปเรียนต่อ”

(นายอับดุลรอแมะ หะยีกาจิ: 2560)

“ทางศูนย์ฯพยายามส่งครูผู้สอนไปอบรม เพื่อเสริมเทคนิคในด้านการสอนทุก ๆ ครั้งที่มีการอบรม”

(นางสาวเปาซียะ หลานเส็น: 2560)

6.3 ด้านวิชาการ

สภาพปัญหา

สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านวิชาการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่จบครูโดยตรง ทำให้การจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมีปัญหา ครูผู้สอนบางท่านไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และไม่ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดหลาย ๆ ศูนย์ฯยังขาดแคลนในด้านสื่อต่างๆที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“ครูไม่จบวิชาชีพโดยตรง ไม่สัมพันธ์ในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ การสอนค่อนข้างมีปัญหา สอนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเปลี่ยนครูบ่อย และยังขาดแคลนในด้านสื่อการจัดการเรียนการสอน ส่งผลเสียต่อเด็กนักเรียนเด็กนักเรียน ครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรปริญญาชั้นสูง สอนอย่างเดียวโดยไม่เข้าใจหลักสูตร ครูบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเลย เพราะบางคนไม่ได้จบครู และการจัดการเรียนการสอนไม่ครบตามแผน เนื่องจากครูน้อย”

(ยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบวุฒิศึกษา ทำให้ขาดทฤษฎีการสอน แต่จะใช้ประสบการณ์สอน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดปัญหาด้านการนำเทคนิคการสอนที่ดีมาใช้”

(นายอัปตันฮาหลิม ล่าเม๊ะ: 2560)

“บุคลากรยังขาดความรับผิดชอบด้านการสอน ครูบางคนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา”

(นางช่อดีเยื้อะ ธาระดล: 2560)

“ยังขาดแคลนในด้านสื่อการเรียนการสอน”

(นางสาวเปาชียะ หลานเส้น: 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาตีกา) ในด้านวิชาการ คือ การสอนของตาตีกาโดยทั่วไปแล้วจะสอนโดยใช้หนังสือ แต่ในบางวิชานั้นมีการใช้สื่อการเรียนประกอบการสอน แต่โดยทั่วไปแล้วสื่อการจัดการเรียนการสอนมีน้อย จึงทำให้ศูนย์ฯ จำเป็นต้องจัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาเอง และหาสื่อเพื่อมาสอนให้กับเด็กนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความไว้วางใจ

“การใช้สื่อไอที มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้ทันสมัย เด็กนักเรียนสนใจ แต่อินเทอร์เน็ตมีข้อจำกัด จะไม่ถึงที่ตาตีกา ส่วนใหญ่จะอยู่ที่รวมตัวของชุมชนบ้านผู้ใหญ่บ้าน”

(ชื่อนายยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับการจัดการเรียนการสอน”

(นายวันรุสมังร์ ฮะซา: 2560)

“จัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน”

(นางสาวสีตีไสหนา เจะดะ: 2560)

6.4 ด้านงบประมาณ

สภาพปัญหา

สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านงบประมาณ คือ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐในโควตา สูงสุดแค่ 6 คน แบ่งคนละ 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนสำหรับครูผู้สอน เนื่องจากบางศูนย์ฯมีครูผู้สอนหลายคน ทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีงบประมาณสนับสนุนสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทต่างๆ ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“งบประมาณที่ได้รับจาก สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการในศูนย์ เนื่องจากครูที่ได้รับการบรรจุครูตาดีกา ได้แค่ 6 คน เงินเดือน เดือนละ 3,000 บาท แต่มีครูทั้งหมด งบประมาณสิบกว่าคน”

(ชื่อนายยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“เงินเดือนครูไม่เพียงพอ เพราะครูที่บรรจุทั้งหมด 6 คน แต่ที่มาสอนจริง ๆ 8 คน ทำให้การจ่ายค่าตอบแทนครูไม่เพียงพอ โดยแบ่งค่าตอบแทนเฉลี่ย ๆ เท่า ๆ กัน มีการลงมติใช้มาตรการสำหรับครูที่ขาดสอน โดยการปรับเงินส่วนนี้เป็นเงินกองกลาง ซึ่งทุกคนก็ยอมรับ”

(นายอับนฮาหลิ้ม ล่าเม๊ะ: 2560)

“มีปัญหาเกี่ยวกับเงินเดือนครู เพราะไม่เพียงพอ ต่อการจ่ายค่าตอบแทนครู”

(นายอับดุลรอแม หะยีกาจิ: 2560)

“งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ การทำสื่อการเรียนการสอนเป็นต้น”

(นางสาวสีตีไสหนา เจะดะ: 2560)

“ยังขาดงบประมาณในการมาดำเนินการในเรื่องสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ และด้านกิจกรรมต่าง ๆ ”

(นางช่อดีเย๊ะ ะระดล: 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาคือของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านงบประมาณ คือ งบประมาณของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯทำให้ศูนย์ฯได้มีวิธีการจัดหางบประมาณในการบริหาร โดยจะจัดหางบประมาณจากภาครัฐ ภาคเอกชน และที่สำคัญชุมชนในพื้นที่ โดยให้ความช่วยเหลือช่วยเหลือและบริจาคงบประมาณสนับสนุน ให้กับศูนย์ฯบางศูนย์ฯได้มีการจัดทำกองทุนเพื่อมาสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์ฯ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความไว้วางใจคือ

“ศูนย์จะมีการหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ ภาคเอกชน อบต. และมีการประชุมหารือกับผู้ใหญ่บ้าน และคนในหมู่บ้านในการจัดสรรงบประมาณเพื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)”

(ชื่อนายยะโก๊ะ สาแลหมัน: 2560)

“ส่วนด้านงบประมาณก็จะหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง มาร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อมาบริหารตาดีกาต่อไป”

(นายอับดุลรอแม หะยีกาจิ: 2560)

“พยายามหางบประมาณจากชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์ของศูนย์นั้น”

(นางสาวเปาซียะ หลานเส้น: 2560)

“จัดหากองทุนมาสนับสนุนส่งเสริมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ชุมชน”

(นางช่อดีเยาะ ณะระดล: 2560)

6.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

สภาพปัญหา

สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านความสัมพันธ์ชุมชน คือ ชุมชนบางศูนย์ไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือกับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด เช่น ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญในการจัดหางบประมาณต่างๆ และไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของลูกหลาน และการร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในมัสยิดหรือกิจกรรมศูนย์ฯ และความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับคณะกรรมการมัสยิดและศูนย์ฯ ดังที่ท่านผู้ทรงท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ผู้ปกครองบางท่านไม่ค่อยให้ความสำคัญในการจัดหางบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และบางส่วนไม่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ”

(นางสาวสีตีไสหนา เจะตะ: 2560)

“ผู้ปกครองบางท่านไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนของบุตรหลานสักเท่าไร”

(นายวันรุสมังร์ ฮะซา: 2560)

“มีปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้นำด้วยกัน แต่คณะกรรมการมัสยิดมีความเข้าใจกันดี อาจจะมีชุมชนบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือ แต่ส่วนใหญ่แล้วให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี”

(นายอับदनฮาหลิม ล่าเมาะ: 2560)

“ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน”

(นางช่อดีเยื้อะ ณะระดล: 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านความสัมพันธ์ชุมชน คือ ศูนย์ฯพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพบปะสร้างความสัมพันธ์หรือเรียกมาประชุม เพื่อให้คนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการและเหตุผลในเรื่องต่างๆ ที่ทางศูนย์มีการจัดกิจกรรมและวางแผนในการจัดงาน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนและศูนย์ เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

“จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุก ๆ กิจกรรม”

(นายวันรุสมังร์ ฮะซา: 2560)

“สร้างกิจกรรมพบปะผู้ปกครอง และคนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการและเหตุผลในเรื่องต่างๆ บ้างในบ้างครั้ง”

(นางสาวสีดีไสหนา เจดะ: 2560)

“ทุกๆที่จะจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศูนย์ฯ จะเชิญทุกหน่วยงานที่มีในชุมชนมาประชุมวางแผนในการจัดงาน”

(นางสาวเปาซียะ หลานเส้น: 2560)

“เรียกมาประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อชุมชน ให้ชุมชนไว้วางใจเพื่อพัฒนาต่อไป”

(นายอับนฮาหลิม ล่าเมื้อะ: 2560)

“เรียกมาประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อชุมชน”

(นางช่อดีเยื้อะ ณะระดล: 2560)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดลำดับต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมระดับการดำเนินงานของศูนย์ฯอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง สรุปผลแต่ละด้านได้ดังนี้

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน ($\mu=3.55$) รองลงมาคือ ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\mu=3.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุกๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า ($\mu=3.39$)

ปัจจัยด้านบุคลากร

ในงานด้านบุคลากรของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน ($\mu=3.84$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน ($\mu=3.55$)

ปัจจัยด้านวิชาการ

ในงานด้านวิชาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ ($\mu=3.69$) รองลงมาคือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu=3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=3.52$)

ปัจจัยด้านงบประมาณ

ในงานด้านงบประมาณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่ 1 คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ ($\mu= 3.50$) และข้อที่ 6 ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\mu= 3.50$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ($\mu= 3.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ($\mu= 2.99$)

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ในงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และ ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ($\mu= 3.67$) รองลงมาคือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์ฯ ($\mu= 3.60$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\mu= 3.43$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา สรุปผลได้ดังนี้

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu= 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่ และ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี ($\mu= 4.00$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ($\mu= 3.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ($\mu= 3.60$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.835$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านของสภาพการดำเนินงานของศูนย์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นด้านความสัมพันธ์ชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับสูง ($r=.87$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รองลงมา คือ ด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.80$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.78$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.70$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และข้อที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r=.69$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีความสัมพันธ์เชิงถดถอยพหุคูณ กับความพึงพอใจของครูที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R^2 เท่ากับ .787 ค่าสัมประสิทธิ์ของพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว Adjusted R^2 เท่ากับ .777 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ (Std. Error of Estimate) เท่ากับ .2615 เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู โดยมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ เมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (β) และค่า t ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ($\beta = .741, t = 7.951$) และด้านบุคลากร ($\beta = .253, t = 2.594$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ สภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่แล้ว ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) มีอาคารเรียนที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนลำบาก ห้องเรียนไม่เป็นหลักแหล่ง และบางศูนย์มีอาคารเรียนที่เพียงพอ แต่อาคารมีอายุการใช้งานที่มากเกินไป ทำให้หลังคารั่วบ้าง เลยเป็นปัญหาเช่นกัน สถานที่ประกอบอาหารที่ใช้สำหรับเด็กนักเรียนยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกสักเท่าไร และสถานที่จอดรถยังไม่ต้องมีต้องอาศัยพื้นที่ใกล้ๆของมัสยิดและที่อื่น ๆ แนวทางการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่

และสิ่งแวดลอม ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) แต่ละศูนย์จะมีอาคารเรียนที่ไม่เหมือนกัน บางศูนย์ที่อาคารเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน ผู้บริหารศูนย์และครูผู้สอนจะมีการประชุมหารือกันเพื่อวางแผนในการหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน บางศูนย์ก็ได้รับงบประมาณโดยจัดงานมหกรรมวิชาการ จากหน่วยงานภายนอกให้กานสนับสนุน และผู้ปกครองนักเรียนช่วยกันบริจาคตามจิตศรัทธา

1.2 ด้านบุคลากร

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านบุคลากร ส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ ผู้สอนไม่ได้จบวุฒิศรมา และยังขาดประสบการณ์สอนบุคลากรเปลี่ยนบ่อย อัตราครูกับจำนวนนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูผู้สอนบางคนยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ และครูผู้สอนยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านบุคลากรเนื่องจากครูผู้สอนแต่ละศูนย์มีครูที่แตกต่างกัน บางศูนย์ฯมีครูในระบบมาช่วยสอน บางศูนย์ฯครูผู้สอนตาดีกาโดยตรง ไม่มีวุฒิศรอาจเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้บริหารต้องหาวิธีการหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ฯ และถ้ามีการอบรมกิจกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดหรือสมาคมตาดีกาจัด ก็จะส่งครูไปอบรม เพื่อพัฒนาครูผู้สอนได้ในอีกแนวทางหนึ่ง

1.3 ด้านวิชาการ

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านวิชาการ ครูส่วนใหญ่ไม่จบครุโดยตรง ทำให้การจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมีปัญหา ครูผู้สอนบางท่านไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และไม่ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดหลายๆศูนย์ฯยังขาดแคลนในด้านสื่อต่าง ๆ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่แล้วการสอนของของตาดีกาจะสอนด้วยหนังสือ แต่บางครั้งและบางวิชาจะต้องมีสื่อการเรียนประกอบการสอนในแต่ละรายวิชา แต่สื่อการจัดการเรียนการสอนของครูตาดีกาจะไม่ค่อยมี จึงทำให้ศูนย์ฯได้มีการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาเอง และหาสื่อเพื่อมาสอนให้กับเด็กนักเรียน

1.4 ด้านงบประมาณ

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านงบประมาณ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ได้รับงบประมาณได้หน่วยงานภาครัฐ สูงสุด 6 คน คนละ 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนครูผู้สอนเนื่องจากบางศูนย์ฯมีครูผู้สอนหลายคน ทำให้ไม่เพียงพอ บางครั้งในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อสาร ๆ ยังไม่มีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านงบประมาณ การบริหารงบประมาณของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยใหญ่ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทำให้ศูนย์ฯได้มีวิธีการจัดหางบประมาณในการบริหาร โดยจะจัดหางบประมาณ ทางด้านภาครัฐ ภาคเอกชน และที่สำคัญชุมชนในพื้นที่ ที่มีการช่วยเหลือและบริจาคกองทุนต่าง ๆ เพื่อมาบริหารให้กับศูนย์ฯ บางศูนย์ฯได้มีการจัดทำกองทุนเพื่อมาสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์ฯ

1.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านความสัมพันธ์ชุมชน ชุมชนบางศูนย์ฯ ไม่ให้ความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด เช่น ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดหางบประมาณต่างๆ และไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ของลูกหลาน และการร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในมัสยิด หรือกิจกรรมศูนย์ฯ และความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับคณะกรรมการมัสยิดและศูนย์ฯ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านความสัมพันธ์ชุมชน บางศูนย์ฯที่มีปัญหาชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ ศูนย์ฯพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพบปะหรือเรียกมาประชุม เพื่อให้คนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการและเหตุผลในเรื่องต่าง ๆ ที่ทางศูนย์ฯมีการจัดกิจกรรมและวางแผนในการจัดงาน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนและศูนย์ฯ เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลาประสบความสำเร็จได้รับเหรียญทอง พบประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการในด้านอาคารและสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน เพราะห้องเรียนที่สะอาด บรรยากาศดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก นักเรียนก็มีความสุขและตั้งใจเรียน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และได้รับการพัฒนาศูนย์ฯ เพื่อที่ได้รับการประเมินระดับเหรียญทอง

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ พิมพร ไชยตาและภารตี อนันต์นาวี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จของการบริหารมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับ ศิริพร โงนสาย และคณะ

(2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว” ผลการวิจัย พบว่า 1) บรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบผูกพัน อยู่ในระดับมาก บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศแบบปิด อยู่ในระดับน้อย 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิดและองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสรพงษ์ กาญญ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี: กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า 1) ผู้บริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นพระนักบริหาร นักพัฒนา นักการศึกษา มีความสามารถในการวางแผน มีความเสียสละ ตัดสินใจด้วยความยุติธรรม 2) ครูมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี 3) หลักสูตร ครูเตรียมหลักสูตรก่อนใช้และประเมินผล 4) อาคารที่มีการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างดี 5) งบประมาณ มีการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ 6) สื่อการเรียนการสอน มีการนำสื่อมาใช้งานได้เหมาะสม และสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์(2544 : 22 - 29) ได้รวบรวม องค์ประกอบในการประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนดังนี้ บรรยากาศห้องเรียนมีชีวิตชีวาแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย และสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2560) กล่าวว่า โรงเรียนที่ดีมีองค์ประกอบดังนี้ มีสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ดี (a learning environment) ได้แก่ มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียนรู้ และบันเทิงปัญญา มีบรรยากาศขอการทำงานที่ดี

ผลการวิจัยดังกล่าว ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา มีผลต่อการดำเนินงาน การเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพราะส่งผลดีต่อการบริหารจัดการห้องเรียน อาคาร และสิ่งแวดล้อมต่อไป

1.2 ด้านบุคลากร

ในด้านบุคลากรศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารงานบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำเนินงานในองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทั้งนี้บุคลากรในศูนย์จะต้องมีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่ และเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 57) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคล หมายถึง การหาทางใช้คนที่อยู่ร่วมกันใน

องค์กรนั้น ๆ ให้ทำงานได้ผลดีที่สุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็สามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความสุข มีความพอใจ ที่จะให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้บริหาร เพื่อให้องค์กรนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ คำชูโช๊ะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล” พบว่า ในงานด้านบุคลากรศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลเหรียญทองมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ พงษ์มิตร และคณะ (2553) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้าน หลักสูตร ปัจจัยด้านบรรยากาศ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิพร แก้วหล้า และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนสร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางการพัฒนา โรงเรียนมาตรฐานสากลให้แก่ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานบุคคลนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกงานจะเน้นที่บุคคล และบุคคลจะเป็นผู้ขับเคลื่อนงานทุกอย่าง ถ้าหากบุคคลไม่มีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่ การพัฒนางานทุกอย่างก็จะไม่ประสบความสำเร็จ การที่ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ได้รับรางวัลเหรียญทองนั้น ก็มาจากบุคลากรภายในที่ช่วยกันพัฒนาด้วยความเต็มใจ และมีความพึงใจในการที่ทำอยู่

1.3 ด้านวิชาการ

ในด้านวิชาการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครู เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ รองลงมาคือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์ฯ กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารศูนย์ฯมีการจัดประชุมครูผู้สอน ให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ให้กับครูผู้สอนเสมอ เพื่อให้มีการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ ใจไว (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและ

นอกสถานศึกษา และได้สอดคล้องกับ เต็มดวง จำนง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมด้านภาวะผู้นำ ด้านการประกันคุณภาพ และด้านหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) ด้านสภาพแวดล้อม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา เพราะงานวิชาการจะเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานวิชาการ ศูนย์ฯ จะต้องมีการประชุมวางแผนการส่งครูไปอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์ฯกับครูผู้สอนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ

1.4 ด้านงบประมาณ

ในด้านงบประมาณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ และ ศูนย์ฯ ใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ส่วนใหญ่ ได้รับงบประมาณจากภาครัฐน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ แต่งบประมาณส่วนใหญ่ก็มาจากผู้ปกครองที่ช่วยเหลือและสนับสนุนเต็มที่ในการส่งเสริมในการจัดการศึกษาจนทำให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ประสบความสำเร็จจนได้รับเหรียญทองโดยส่วนใหญ่

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ และสอดคล้องกับ อำนวนย จอมใจ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ

บุคลากรภายในสถานศึกษา การบริหารจัดการ บุคลากรภายนอกสถานศึกษา งบประมาณและอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานด้านงบประมาณ ศูนย์ฯจะมีการวางแผนการใช้งบประมาณต่าง ๆ เพราะงบประมาณที่ศูนย์ฯได้รับคือมาจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองบประมาณให้กับสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาให้มีมาตรฐานในการบริหารจัดการงบประมาณ ทุกฝ่ายทุกหน่วยงานจะช่วยเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับศูนย์ฯเพื่อบริหารศูนย์ฯต่อไป

1.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ในด้านความสัมพันธ์ชุมชนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ รองลงมาคือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) จะทำงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ เพราะศูนย์ฯจะจัดตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณของมัสยิด ที่คนส่วนใหญ่จะส่งลูกหลานเข้าไปเรียนหนังสือ และผู้นำชุมชนก็จะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารศูนย์ฯ การหางบประมาณจัดสรร การพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนในชุมชน ซึ่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ก็มาจากชุมชนในพื้นที่

ซึ่งสอดคล้องกับจันทรานี สงวนงาม (2545: 121) ได้รวบรวมแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวกับความสำเร็จของสถานศึกษา จากนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาหลายท่าน และได้สรุปปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา และสอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียน สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชนและส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสังคมร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนสามารถอยู่รอดและมีเสถียรภาพอันมั่นคง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสรพงษ์ การุญ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมอบงานตามถนัด ตรวจสอบงาน ประชุมและแนะนำครู จัดหางบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์เพียงพอ และแก้ปัญหารวดเร็ว 2) ครูมีเตรียมเนื้อหาเหมาะสม ใช้สื่อการเรียนการสอนดี มีรายงานผล และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 3) มีการนิเทศครูเป็นการภายใน ประเมินผลโดยการเยี่ยมชั้นเรียน และแนะนำรายบุคคล 4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ บริจาคทรัพย์สินของ มาช่วยงาน และเป็นลูกจ้างรายเดือน กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมคือ บุคคลในชุมชน ได้แก่ ประชาชนทุก

หน่วยงานในอำเภอตากฟ้า กลุ่มบุคคลนอกชุมชน ได้แก่ ประชาชนนอกอำเภอตากฟ้า และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนได้แก่ มีส่วนร่วมโยนสมัครใจและถูกชักชวน และสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2530: 420) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชนบทนั้น ทำให้ประชาชนได้ทำงานร่วมกันและเรียนรู้ถึงทักษะหรือความคล่องแคล่วในการจัดการชุมชนในขณะที่ได้ร่วมงานพัฒนาชุมชนของตน และสอดคล้องกับ สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543: 88 – 88) ได้สรุปผลการศึกษาว่าโรงเรียนดีมีคุณภาพนั้น ควรมีคุณลักษณะดังนี้ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนเปิดให้มีภาคีการจัดการศึกษาร่วมกันชุมชน โรงเรียนสรรหาวิธีการที่ดีต่าง ๆ ในการสื่อสารและร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน เชื่อเชิญชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมหรือเชิญเป็นวิทยากรของโรงเรียน รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์จากชุมชนเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงบทบาทในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีบทบาทในการร่วมให้การศึกษแก่นักเรียนทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544 : 15) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมีคุณลักษณะ คือ ความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้สร้างความเชื่อมโยงที่มีพลังและมีการตอบสนองต่อชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้คุณค่าหลักความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะรักษาคุณภาพครูไว้

จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ชุมชน ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับชุมชนมีการประสานความร่วมมือ ช่วยกันพัฒนาในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และมีผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนมุ่งส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์เพื่อพัฒนาศูนย์ฯ ไปด้วยกันให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการศึกษาในชุมชน เพื่อพัฒนาให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ดีเด่นต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ความพึงพอใจของครู

ในด้านความพึงพอใจของครูผู้สอน ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่ และ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี รองลงมาคือ การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูผู้สอนที่อยู่ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จะทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ สอนด้วยความจริงใจ โดยหวังผลบุญจากพระเจ้า ทำให้ครูผู้สอนที่อยู่ในศูนย์ฯ มีความสุขในการทำงาน และส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่นั้น ๆ ครูผู้สอนอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ทำให้การทำงานในด้านต่างๆสะดวก และการเข้าหาเพื่อนร่วมงานทุกคน ส่วนใหญ่ครูทุกคนจะเข้ากันได้ด้วยดี

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวรรัตน์ เลิศสุวรรณเสรี (2555) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยราชพฤกษ์ประจำปี การศึกษา 2555 มีความพึงพอใจใน

การปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ช่วงในปีการศึกษา 2554 บุคลากรมีระดับความพึงพอใจมากกว่าปีการศึกษา 2555 สอดคล้องกับอศยาพร สุวรรณภูฏ (2541: 16) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ภาพความรู้สึกความพึงพอใจที่มีต่องาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงานเกิดจากการได้รับการสนองตอบความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ นฤมล มีชัย (2535: 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจต่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

จะเห็นได้ว่าหากครูผู้สอน มีความสุขกับงานที่ตัวเองทำอยู่ และการทำงานนั้นได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารหรือผู้ร่วมงาน มีความพึงพอใจในอาชีพครู ความสำเร็จหรือความเต็มใจในการปฏิบัติงานนั้นๆ จะประสบความสำเร็จ และมีการพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) กับความพึงพอใจของครู

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ข้อที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ชุมชนกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง รองลงมาด้านวิชาการกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านบุคลากรกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และข้อที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ที่เป็นเช่นนี้เพราะด้านความสัมพันธ์ชุมชนกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เพราะส่วนใหญ่ครูผู้สอนอยู่ในพื้นที่ เป็นคนในชุมชนนั้น ๆ ทำให้ความสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารมีความใกล้ชิด และสนิทมากขึ้น สะดวกในบริหารงานในศูนย์ฯ และครูผู้สอนก็มีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่

ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับวิจัยของ สุระศักดิ์ พันธุระ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

จะเห็นได้ว่าสภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) กับความพึงพอใจของครูนั้น มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นการบริหารงานในสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการบริหารศูนย์ฯต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู พบว่า การดำเนินงานด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ กวยะปาณิก (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของ ครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จะเห็นได้ว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนนั้น มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูในศูนย์ฯ ผู้บริหารควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญ ทั้งสองด้านนี้ เพื่อพัฒนาและบริหารศูนย์ฯให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 5 สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่ มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน การจัดห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน และตัวอาคารเก่ามีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ด้านบุคลากร ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิศูนย์และวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการสับเปลี่ยนครูบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ด้านวิชาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา ด้านงบประมาณได้รับไม่เพียงพอสำหรับการบริหารของศูนย์ฯ และด้านความสัมพันธ์ชุมชนผู้ปกครองบางท่านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ เท่าที่ควรและไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนแนวการแก้ไขปัญหามีในด้านอาคารสถานที่ศูนย์ฯ ควรให้มีการจัดงานเลี้ยงเพื่อระดมงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำงบประมาณไปซ่อมแซมหรือสร้างอาคารใหม่ ด้านบุคลากร ศูนย์ฯควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมครูอย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการ ศูนย์ฯ ควรจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯ ควรหางบประมาณเพิ่มจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และด้านชุมชน ศูนย์ฯ ควรจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยศูนย์ฯ

การดึงชุมชนและทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาคาดการณ์งานของศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ นั้นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ถือเป็นแหล่งรวมของคนในชุมชน ที่ทุกคนทุกฝ่ายจะต้องช่วยเหลือกัน เพราะการศึกษาในศูนย์ฯนั้นเป็นหัวใจหลักของการเรียนศาสนา และเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้สอดคล้องค่านิยมอิสลามที่วางอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและอัลฮะดีษ ที่ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์ฯได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์ฯ ควรดำเนินการบริหารงานด้านงบประมาณ โดยจะต้องบริหารจัดการงบประมาณ ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และอาจจะต้องมีการหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย อาจมีการประชุมเพื่อ วางแผนการบริหารงบประมาณ ก่อนเปิดเทอมภาคการศึกษา กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการใช้งบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของศูนย์ฯต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ คือ บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการจัดกิจกรรม หรือสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดความสามัคคีกันภายในศูนย์ฯ อาจจะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและความปรองดองกันในศูนย์ฯ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผน การบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ อันจะส่งผลต่อการสร้างความพึงพอใจของครูต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอื่น ๆ โดยศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรผลอื่น ๆ เช่น ความผูกพันของครูต่อศูนย์ฯ ความมุ่งมั่นของครู และแรงจูงใจในงานของครู

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง สาเหตุใดที่ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ไม่มีการพัฒนาและไม่ผ่านการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.3 ควรศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัดเพื่อเป็น ศูนย์ฯ ต้นแบบ

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. 2545. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ. เมธีทิพย์.
- กรมวิชาการ. 2540. แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. 2544. คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ. กรมฯ.
- กรมสามัญศึกษา. 2543. รายงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542). กลุ่มวิจัยและการประเมินผลคุณภาพการศึกษา กองการมัธยมศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิติมา ปรีดีดิลก. 2529. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ชนະการพิมพ์.
- คำนิง เต่นดวง. 2550. การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ. (สำเนา)
- จันทราณี สงวนนาม. 2545. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.
- จรรยา ทองถาวร. 2536. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ. อักษรพัฒนา.
- จำเนียร พลหาร. หลัก ทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จรัส นิมนวล. 2540. การศึกษาการพัฒนาประเทศ : แนวคิด และวิธีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ชาญวุฒิ เจริญจรรยา . 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2546. การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปัตตานี.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2522. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

- ชอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ. 2551. **มนทัศน์การศึกษาในอิสลาม**. สงขลา : โครงการส่งเสริมการวิจัย และเขียนตำรา สำนักวิจัยและเขียนตำรา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- ณรงค์ สัจพันธ์. 2530. **การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน : ทฤษฎี และปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ. บพิธการพิมพ์.
- เต็มดวง จำนง. 2550. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (สำเนา)
- ถวิล ทองสัมฤทธิ์. 2550. **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ถวิลย์ ธาราโกชน. 2536. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทรรณีย์ วรคำ. 2554. **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (สำเนา)
- ทวีศักดิ์ กวยะปาณิก. 2547. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2549. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธ์. 2536. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (สำเนา).
- ธงชัย สันติวงษ์. 2530. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร. ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์. 2529. **การบริหารการศึกษา**. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นงรัตน์ ศรีพรหม. 2544. **โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน**. วารสารข้าราชการครู, 21(2), 21-22.

นพพงษ์ บุญจิตราดูล. 2525. **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: เอส.เอ็ม.เอ็ม จำกัด.

_____. 2534. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

นิพล แสงศรี. 2560. **การบริหารจัดการงานของอุมมะฮ์(ประชาชาติ)** (ออนไลน์) สืบค้นจาก :

<http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=218>

2 [20 มกราคม 2560]

นิเลาะ แวอุซ็ิง(ม.ป.ป.). **เอกสารคำสอนการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้**. ม.ป.พ. : ม.ป.ท.

_____. 2551. **สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา ปอเนาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นิเลาะ แวอุซ็ิงและคณะ. 2550. **การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดน**. ภาคใต้. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นืออาเรฟ ระเด่นอาหมัด. 2548. **ตาดิกา : สถานสอนจริยศึกษาประจำมัสยิด สภาพปัจจุบันต่อการถ่ายโอน**. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12.

นุรุดดีน สารีมิง. 2549. **สภาพความเป็นจริงของอดีตและปัจจุบันกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) ในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลา**. วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (สำเนา)

แน่งน้อย พงษ์สามารถ. 2519. **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นฤมล มีชัย. 2535. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (สำเนา)

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2547. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

บุญมี เวียงนนท์. 2556. **ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1**. สารนิพนธ์ (ศน.ม)การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (สำเนา)

บรรจง บินกาซัน. 2544. **อิสลามกับความสันติสุข**. กรุงเทพฯ : ส.วงศ์เสงี่ยม.

ปัทมา พุทธแสน. 2551. **สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- _____, การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ, 2535
- ประนอม ทวีกาญจน์. 2560. โรงเรียนเรียนคุณภาพ. (ออนไลน์) สืบค้นจาก :
<http://www.prayamon.com/bodkam-po.htm>. [20 มิถุนายน 2560]
- ปวรรัตน์ เลิศสุวรรณเสรี. 2556. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยราชพฤกษ์
ประจำปี การศึกษา 2555. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยราชพฤกษ์. (สำเนา)
- ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2532. การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาพยาบาล.
 กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิมพ์ร ไชยตา, ภารดี อนันต์นาวิ. 2553. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร
 โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (สำเนา)
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ. 2550. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน ทศวรรษหน้า.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณี ช.เจนจิต. 2528. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระมหาสรพงษ์ การุญ. 2551. ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรมแผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดง
 ฟ้า จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 พระนครศรีอยุธยา. (สำเนา)
- พิสมัย สงจันทร์. 2549. ความพึงพอใจกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการ
 บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพชร กล้าหาญ. 2552. การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานบุคคลของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ไพรัช มณีโชติ. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาตาม
 ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
 วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏ เพชรบุรี.
- ภิญโญ สาธร. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง.

มัสนัน มาหะมะ. 2560. **อิสลามกับระบบการศึกษา** (ออนไลน์) สืบค้นจาก :

<http://www.islammore.com/view/957> [18 มกราคม 2560]

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. 2555. **การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรบุรี. (สำเนา)

ยงยุทธ สิมพา. 2542. **ความพึงพอใจของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสารคาม. (สำเนา)

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2534. **การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ กรุงเทพฯ**. ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.

รุ่งเรือง สุขารมย์. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติระดับสถานศึกษา : ประสบการณ์จากนานาชาติ**. วารสารวิชาการ. (8-14).

รุ่ง พุ่สวัสดิ์. 2529. **หลักการบริหารการศึกษาในโรงเรียน**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชัน.

ลัดดาวัลย์ ใจไว. 2558. **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (สำเนา)

วิจิพร แก้วหล้า, จินตนา จันทร์เจริญ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. 2558. **การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย เชียงราย. (สำเนา)

วิชาญ เกษเพชร. 2545. **การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (สำเนา)

วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2551. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โพรเพช.

วัฒนา ปุญญฤทธิ์. 2536. **การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.

- วินัย จิตต์ปรุง. (2541). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจ: ศึกษากรณี สถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน. ภาคนิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วราภรณ์ บุญเจียม. 2546. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า. 2546. คุณภาพ : ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายใน สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร ; ชวนพิมพ์
- วิโรจน์ สารวัตนะ. 2544. โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหาร การศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริพร โงนสาย, ภาวดี อนันต์นาวิ. 2553. ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วารสาร สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (สำเนา)
- ศรีสุดา ไชยวิจารณ์. 2553. วิถีชีวิตมุสลิมกับการจัดการศึกษาของชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์ การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) นัจมุดดิน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ศิราภรณ์ ช่วยบำรุงและคณะ. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัฐบุรีรัมย์เขต 1. วารสาร สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชบุรีรัมย์. (สำเนา)
- สงบ ประเสริฐพันธ์. 2543. ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ. สุริยวิสาสน์.
- สุชาดา ธรรมนิยม. 2551. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักศึกษาของครูในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- สุทธิ ทองประดิษฐ์. 2536. ทฤษฎีการบริหาร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุปรีชา ทิรัญโร. 2551. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาสน์.
- _____. 2531. การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สมจิตต์ แก้วเกรียงไกร. 2537. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านแรงจูงใจกับ ความเครียดในงานของผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ พยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาย ศรีเพชร. 2544. ปัจจัยต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2519. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2550. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. 2542. เอกสารประกอบการบรรยาย กระบวนวิชา EA733 การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ . ม.รามคำแหง.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย. มปป. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมาย ภาษาไทย. ราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย (อัลมาดีนะฮ์ อัลมุนาวาเราะฮ์) : ศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สยาม สุ่มงาม. 2541. กระบวนการดำเนินงานปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา. กรณีศึกษา โรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษา.จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิทยาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุระศักดิ์ พันธุระ. 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์การครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เสนาะ ตีเยาว์. 2543. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ส่วนสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2560. องค์ประกอบของโรงเรียนที่ดี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/277731> (2560.มิถุนายน 10).

สายหยุด ประภิกะ. 2552. การศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (สำเนา)

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. 2559. รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ประจำปี 2559. สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี. 2548. ประวัติความเป็นมาของตาดีกา. สำนักงาน.

- สำเนียง วิลามาศ. 2542. **บรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท** มหาวิทยาลัยศิลปากร. (สำเนา)
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12. 2550. **หลักสูตรอิสลามศึกษาปริญญาตรี** มัสยิด. ยะลา : สำนักงาน.
- หทัยรัตน์ ประทุมสูตร. 2542. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- อภิสิทธิ์ คำยู่ไซ้. 2555. **สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)**
- อรรถกิจ กรณ์ทอง. 2535. **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดระบบสายตรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธร ตำบลภูพิงราชนิเวศ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- อรัญญา บุญช่วย. 2544. **ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- อัปตนาหดี อะละมาด. 2555. **สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)**
- อิบน์มะฮดี มีฟตาฮ์อัลอูลุม. 2560. **อิสลามให้หาความรู้(ออนไลน์). สืบค้นจาก :**
<http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=3884>
 [20 มิถุนายน 2560]
- อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต, สุกรีหลังหลังปุเตะ แลกาเดร์ สะอะ. 2551. **พัฒนาหลักสูตรตาดีกาเพื่อคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตาดีกาดั้งเดิม. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.**
- อุดม พินธุรัช. 2553. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.**

- อุบล บุญชุ่ม. 2548. การประเมินหลักสูตรรายวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิค.
- อศยาพร สุวรรณกฎ. 2541. ความพึงใจในงานของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำ กรมควบคุมความประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนวย จอมใจ. 2545. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชเชียงใหม่. (สำเนา)
- อัมภา บุญช่วย. 2537. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง ฮาวส์.
- _____. 2533. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำรุง จันทวานิช. 2547. แนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ : น้ำพริกหวานกราฟฟิค.
- ฮอซาลี บินล่าเต๊ะ. 2552. หลักการจัดการศึกษาอิสลามของผู้บริหารและครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ฮาซัน ปือราเฮง. 2553. การศึกษาในอิสลาม : แนวคิดและกระบวนการจัดการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

บุคคลานุกรม :

- ขอดีเยาะ ธาระดล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสลีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์บ้านโนมัย ตำบลนาหมอศรี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2560
- เปาซียะ หลานเส้น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสลีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์
ศูนย์านุรลฮูดาบ้านหมอคง
เมื่อวันที่ วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560
- ยะโก๊ะ สาแลหมัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสลีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์วาดียุดดิน(จาเราะบีสู) ตำบลท่าม่วง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

วันรุสมังร้ ะชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์ฯตาดิกา บ้านใหม่ ตำบลปลักพอม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

สีตีไสหนา เจะตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์ฯบ้านปลักพอม ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

อับนฮาหลิ้ม ลำเมาะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์ฯบ้านซอง ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2560

อับลูรอแมะ ทะยีกาจิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์ฯตารูลอามาณ(ลำไพล) ตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0521.2.08/ว739

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

10 เมษายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชุลิน วรเดช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัสลีนา มาสาร รหัส 5720420132 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถามข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรสาร 0 7334 8726

ที่ ศธ 0521.2.08/ว739

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

10 เมษายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วาทิต มีสนุ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัสลีนา มาสาร รหัส 5720420132 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมทั้งขอส่งแบบสอบถามข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรสาร 0 7334 8726

ที่ ศธ 0521.2.08/ว739

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

10 เมษายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.มูฮัมหมัดรยูยานี บากา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอัสลีนา มาสาร รหัส 5720420132 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถามข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา” จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรสาร 0 7334 8726

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่อง ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงกับสถานภาพของท่าน

1. อายุ

- ต่ำกว่า 20 ปี
- อายุ 20 – 40 ปี
- อายุ 41 ปี ขึ้นไป

2. ประสบการณ์การทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

3. ระดับการศึกษาสามัญ

- ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6
- มัธยมศึกษาปีที่ 6
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระดับการศึกษาศาสนา

- ต่ำกว่ามูตะวัชชีฎาอะห์
- มูตะวัชชีฎาอะห์
- สูงกว่าชานาวีรีย์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน คือ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อในแบบสอบถามแล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่เป็นจริงมากที่สุดโดยแบ่งเป็น

- 5 หมายถึง สภาพการดำเนินงานของศูนย์ ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการดำเนินงานของศูนย์ ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการดำเนินงานของศูนย์ ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการดำเนินงานของศูนย์ ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการดำเนินงานของศูนย์ ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา	ระดับการดำเนินงาน				
		1	2	3	4	5
อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม						
1	มีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพอต่อความต้องการใช้สอย					
2	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
3	มีมุมเสริมความรู้เสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย					
4	สภาพแวดล้อมศูนย์ฯ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ปลอดภัย					
5	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน					
6	ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก					
7	ห้องน้ำห้องส้วม ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย					
8	ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า					
ด้านบุคลากร						
9	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง					
10	ผู้บริหารได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการที่จะบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
11	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาศูนย์					
12	ผู้บริหาร ศึกษาวิธีการบริหารจัดการจากโรงเรียนต้นแบบแล้ว มาแลกเปลี่ยนกับบุคลากรในโรงเรียน					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาติกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา	ระดับการดำเนินงาน				
		1	2	3	4	5
13	มอบหมายงานให้ตรงกับ ความรู้ ความสามารถของครู					
14	ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน					
15	ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง					
16	สร้างเสริมขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ					
17	แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่าย ของงานในโรงเรียน					
18	พิจารณาความดี ความชอบด้วยความยุติธรรม					
19	ช่วยเหลือและให้กำลังใจเมื่อครูประสบปัญหาต่าง ๆ					
20	ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะ มอบหมายงาน					
ด้านวิชาการ						
21	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน					
22	สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่ สำคัญ					
23	จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ งานวิชาการ					
24	เปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการใช้ หลักสูตร					
25	ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงอย่าง หลากหลาย					
26	ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาการ อย่างต่อเนื่องและ ทั่วถึง					
27	ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียน การสอนอย่าง หลากหลาย					
28	ส่งเสริมสนับสนุนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งกัน และกันภายในโรงเรียน					
29	จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียน มีความสะอาด สวยงามมีแผ่นความรู้หรือภาพปิดไว้ในห้องเรียน					
30	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการ สอนอย่างต่อเนื่อง					
ด้านงบประมาณ						
31	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหาร					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา	ระดับการดำเนินงาน				
		1	2	3	4	5
	จัดการ					
32	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน					
33	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น					
34	ศูนย์ฯมีรายได้ประจำ					
35	ศูนย์ฯมีการจัดหาเงินด้วยวิธีการต่าง ๆ					
36	ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า					
37	ศูนย์ฯบริหารงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ได้อย่างเพียงพอ					
38	มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี					
39	ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์					
40	เปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
41	ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน					
42	ชุมชนให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ ในการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา					
43	ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน					
44	ชุมชนมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
45	ผู้ประกอบการ บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ					
46	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อในแบบสอบถามแล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่เป็นจริงมากที่สุดโดยแบ่งเป็น

5 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความพึงพอใจของครู	ระดับการดำเนินงาน				
		1	2	3	4	5
47	รู้สึกภูมิใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน					
48	การได้รับความศรัทธาและยอมรับในความรู้ความสามารถจากนักเรียน					
49	มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่					
50	การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน					
51	การปฏิบัติงานที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตัวเอง					
52	งานในหน้าที่และงานอื่นที่ได้รับมอบหมายไม่มากหรือน้อยเกินไป					
53	ครูในสถานศึกษามีความสามัคคีให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน					
54	สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน					
	บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน					
55	เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี					
56	มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู					
58	ทำหน้าที่การสอนอย่างเต็มศักยภาพ					
59	มีความสุขในการปฏิบัติการสอน					
60	รู้สึกภูมิใจที่นักเรียนได้เรียนจบเป็นเป็นคนดีของสังคม					
61	ความสำเร็จของงานเป็นผลมาจากความรู้สึกรักในงานและความพยายามของตนเอง					
62	งานที่ปฏิบัติอยู่เป็นงานที่ท้าทายทำให้ได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ					

ผลการตรวจหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
1	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพอต่อความต้องการใช้สอย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	มีมุมเสริมความรู้เสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	สภาพแวดล้อมศูนย์ฯ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ปลอดภัย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการ เรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	ห้องน้ำห้องส้วม ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบ อัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบ อัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า	0	0	1	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
10	ด้านบุคลากร ผู้บริหารนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	ผู้บริหารได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการที่จะ บริหารจัดการศูนย์ฯให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาศูนย์	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	ผู้บริหาร ศึกษาวิธีการบริหารจัดการจากโรงเรียนต้นแบบแล้วมา แลกเปลี่ยนกับบุคลากรในโรงเรียน	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
14	มอบหมายงานให้ตรงกับ ความรู้ ความสามารถของครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน	1	1	0	2	0.6	ใช้ได้
16	ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	สร้างเสริมขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
18	แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของ งานในโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	พิจารณาความดี ความชอบด้วยความยุติธรรม	1	1	0	2	0.6	ใช้ได้
	ช่วยเหลือและให้กำลังใจเมื่อครูประสบปัญหาต่าง ๆ	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
20	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความรู้สึกนึกคิดของครูก่อนตัดสินใจ	0	1	0	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
21	ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะ	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า OIC	ความ หมาย
		1	2	3			
	มอบหมายงาน						
22	ด้านวิชาการ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงาน วิชาการ	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
25	เปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการใช้หลักสูตร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
26	ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงอย่าง หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาการ อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	7ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ การสอนอย่าง หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	ส่งเสริมสนับสนุนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ภายในโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียน มีความสะอาดสวยงามมี แผนความรู้หรือภาพปิดไว้ในห้องเรียน	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
31	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	ศูนย์ฯมีรายได้ประจำ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36	ศูนย์ฯมีการจัดหาเงินด้วยวิธีการต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	ศูนย์บริหารงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เพียงพอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า OIC	ความ หมาย
		1	2	3			
40	ความสัมพันธ์ชุมชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์	1	1	1	3	1	ใช้ได้
41	เปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42	ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43	ชุมชนให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ ในการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44	ชุมชนให้ความร่วมมือ ในการแสดงความคิดเห็น	0	1	0	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
45	ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ	0	0	1	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
46	ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
47	ชุมชนมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
48	ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
49	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
50	ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู รู้สึกภูมิใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
51	การได้รับความศรัทธาและยอมรับในความรู้ความสามารถจากนักเรียน	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
52	มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
53	การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
54	การปฏิบัติงานที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตัวเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
55	งานในหน้าที่และงานอื่นที่ได้รับมอบหมายไม่มากหรือน้อยเกินไป	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
56	ครูในสถานศึกษามีความสามัคคีให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
58	สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า OIC	ความ หมาย
		1	2	3			
59	บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
60	มีความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม	1	0	0	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
61	เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
62	มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
63	ทำหน้าที่การสอนอย่างเต็มศักยภาพ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
64	มีความสุขในการปฏิบัติการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
65	รู้สึกภูมิใจที่นักเรียนได้เรียนจบเป็นเป็นคนดีของสังคม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
66	ความสำเร็จของงานเป็นผลมาจากความรู้สึกรู้สึกขำในงานและความพยายามของตนเอง	0	1	1	3	0.6	ใช้ได้
67	งานที่ปฏิบัติอยู่เป็นงานที่ท้าทายทำให้ได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์
การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	0.92
ด้านบุคลากร	0.76
ด้านวิชาการ	0.92
ด้านงบประมาณ	1.00
ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	0.84
ความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงาน	0.81
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	0.86

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองใน
จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษา
อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลาม
ประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

ชื่อ - นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

ศูนย์ฯ..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปีที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอะไร ?

ผู้บริหารศูนย์ฯ ครูผู้สอน อื่น ๆ.....

1.2 ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

5 - 10 ปี

มากกว่า 10 ปี

1.3 ระดับการศึกษาสามัญ

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6

มัธยมศึกษาปีที่ 6

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ระดับการศึกษาศาสนา

ต่ำกว่ามตะวัชชีฎาะห์

มตะวัชชีฎาะห์

สูงกว่าชานาวีรี่

1.5 ประสบการณ์ทำงาน.....ปี

1.6 ขนาดของศูนย์ฯ

- ศูนย์ฯขนาดเล็ก (มีนักเรียนต่ำกว่า 60 คน)
 ศูนย์ฯขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 60 – 120 คน)
 ศูนย์ฯขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

สภาพปัญหา

๑. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

.....

๒. ด้านบุคลากร

.....

๓. ด้านวิชาการ

.....

๔. ด้านงบประมาณ

.....

๕. ความสัมพันธ์ชุมชน

.....

สภาพความเป็นอยู่/การดำเนิน

๑. อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

.....

๒. ด้านบุคลากร

.....

๓. ด้านวิชาการ

.....

๔. ด้านงบประมาณ

๕. ความสัมพันธ์ชุมชน

แนวทางแก้ไขปัญหา

๑. อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

๒. ด้านบุคลากร

๓. ด้านวิชาการ

๔. ด้านงบประมาณ

๕. ความสัมพันธ์ชุมชน

ภาคผนวก ค
รายชื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับการประเมินระดับเหรียญ
ทอง ปี 2559 ในจังหวัดสงขลา

ลำดับที่	อำเภอ	ศูนย์การอิสลามประจำมัสยิด(ตาติกา)	จำนวนประชากร
1	จะนะ	- กามาลีหียะ	2
2		- นูรุลมุฮัมมาดียะ	2
3		- บ้านหัวดินใต้	2
4		- มุฮายีรีน	2
5		- นูรุดดีน	2
6		- บ้านนนท์	2
7		- บ้านเลียบ	2
8		- บ้านควนหัวช้าง	2
9		- นูรุลกอมารี	2
10		- ดารุสลาม(ปากจด)	2
11		- บ้านท่าล้อ	2
12		- บ้านนายำ	2
13		- บ้านโอน	2
14		- นูรุลอีมาน	2
15		- คูประดู่	2
16		- ประสานสามัคคี	2
17		- บุستانนุดดีน	2
18		- นูรุลอิสลาม	2
19		- มะวาร์วิทยา	2
20	เทพา	- บ้านคลองซุด (นูรุลฮิตายะห์)	2
21		- นูรุลฮิตายะห์ (บ้านท่าหยี)	2
22		- บ้านปากอ	2
23		- ดารุสตีนียะห์	2
24		- ตักวาอัลเลาะห์	2
25		- หนองสาย	2
26		- เกาะครก	2
27		- นูรุลอฮซาน	2
28		- นีหม่ง(ป่าโอน)	2
29		- สถานีเทพา	2
30		- อามาลเอียะซาน	2
31		- นูรุดดีน	2
32		- บ้านป่าแก่	2
33		- นาเกาะ	2
34		- ตาแปด	2

ลำดับที่	อำเภอ	ศูนย์การอิสลามประจำมัสยิด(ตาตีกา)	จำนวนประชากร
35		- ยามีตนาอิม	2
36		- ฮีตยาตุลอิสลาม	2
37		- ยามีอิกตักวา	2
38		- มุฮำมาดียะห์	2
39		- ฟุหลาลนนาอิม	2
40		- จาเราะบิซู	2
41		- จะลาสุตดีน	2
42		- นูรูตตียะ	2
43		- ปู่เหล่าหลุนัง	2
44		- ตักฎีตุลอาบิตีน	2
45		- บ้านลำไพล	2
46		- นูรูลมุตตากีน	2
47		- มุตมาเอินัน๊ะ	2
48	นาทวี	- ศูนย์ฯ ดารุโอรูบ (โคกแค)	2
49		- ดารุสลอบาตะห์ (ทุ่งแหล)	2
50		- บ้านปลักผอม	2
51		- บ้านประกอบตัก	2
52		- บ้านโหมย	2
53		- บ้านซอง	2
54		- บ้านโครง	2
55		- บ้านหมอคง	2
56		- มิฟตาฮุดดีน	2
57	สะบ้าย้อย	- บ้านช่างนุ้ย	2
58		- ยามาตุลคอยรียะห์	2
59		- บ้านห้วยบอน	2
60		- นูรูตดีน(ล่องควน)	2
รวม			60

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.วาทีต มีสนุ่น

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

สถานที่ทำงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

2. ดร.ชูลิน วรรณเดช

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

สถานที่ทำงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

3. ดร.มูหามัดรุษานี บากา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการอิสลาม

สถานที่ทำงาน สำนักงานศึกษาธิการภาค 8

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก จ
แบบประเมินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลาม
ประจำมัสยิด (ตาดีกา)

การบันทึกข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

- 1.1 - ชื่อ ที่อยู่ ของศูนย์ฯ ตาติกาให้สอดคล้องกับทะเบียนอนุญาตการจัดตั้งศูนย์ฯ ตาติกา
- หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์มือถือ ให้บันทึกของผู้ที่สามารถติดต่อได้ สะดวก คล่องแคล่ว รวดเร็วที่สุดในการประสานงาน
- 1.2 - ชื่อประธานศูนย์ฯ บันทึกตามทะเบียนจัดตั้งศูนย์ฯ
- วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดด้านศาสนา และสามัญ
- ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ เริ่มนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียน หรือตั้งแต่เริ่มรับตำแหน่ง แม้ก่อนการจดทะเบียน
- ชื่อผู้ประสานงานศูนย์ฯ กรณาระบุผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศูนย์ฯ อาจเป็นอីหม่าม หรือผู้สอนก็ได้
- 1.3 - จำนวนผู้สอนที่ปฏิบัติการสอน หมายถึง จำนวนผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนซึ่งได้รับเงินอุดหนุน และไม่ได้รับเงินอุดหนุน
- 1.4 - จำนวนผู้เรียนทั้งหมด หมายถึง จำนวนผู้เรียนทั้งหมดในปีการศึกษาปัจจุบันโดยตรวจสอบจากทะเบียนผู้เรียน
- จำนวนผู้เรียนแยกตามชั้นปี ตรวจสอบจากบัญชีเรียกชื่อผู้เรียน และอาจสุ่มตรวจสอบจำนวนผู้เรียนโดยการเข้าไปเช็ครายชื่อ และนับจำนวนผู้เรียนในห้องเรียน
- 1.5 - จำนวนห้องเรียน อาคารเรียน พิจารณาตามที่มีอยู่จริง
- 1.6 - ขนาดของศูนย์ฯ พิจารณาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าตอบแทนผู้สอนในศูนย์ฯ ตาติกา
จำนวนผู้เรียนต่ำกว่า 60 คน หมายถึง ขนาดเล็ก
จำนวนผู้เรียน 60 คนขึ้นไป หมายถึง ขนาดใหญ่
- 1.7 - วัน เวลา ที่ทำการจัดการเรียนการสอนอยู่จริง
- 1.8 - วัน เดือน ปีแรกที่เริ่มเปิดทำการเรียนการสอน และเลขทะเบียนใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฯ

การบันทึกข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ด้านที่ 1

อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์

1.1 สภาพที่ตั้งบริเวณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
<p>1. สถานที่ตั้งและบริเวณ</p> <p>สังเกตที่ตั้งและบริเวณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในประเด็น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพทั่วไป - การเอาใจใส่ดูแลเป็นระเบียบ และสะอาด - การตกแต่งบริเวณ/ภูมิทัศน์มีความสวยงาม - ความเหมาะสมของบริเวณที่ตั้งของศูนย์ฯ - การคมนาคมมีความสะดวก - มีที่พักผ่อนหย่อนใจ - ภายใน และภายนอกบริเวณไม่มีขยะ/สิ่งปฏิกูล 	<p>1 = มีการดำเนินการได้ 1 ข้อ</p> <p>2 = มีการดำเนินการได้ 3 ข้อ</p> <p>3 = มีการดำเนินการได้ 5 ข้อ</p> <p>4 = มีการดำเนินการครบทั้ง 7 ข้อ</p>
<p>2. เนื้อที่บริเวณการวางผังศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบเนื้อที่/บริเวณ และการวางผังบริเวณ โดยใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินแล้วให้ระดับคุณภาพดังนี้ 	<p>1 = ควรปรับปรุง</p> <p>2 = พอใช้</p> <p>3 = ดี</p> <p>4 = ดีมาก</p>

$$\text{ระดับคุณภาพ} = [1 + 2] / 2$$

1.2 การจัดขอบเขตบริเวณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)/ป้ายชื่อ/เสาธง

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. แนวเขตบริเวณ สังเกตบริเวณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	1 = ไม่มีรั้ว แต่มีแนวเขตที่สังเกตเห็นได้ 2 = มีรั้วบางส่วน 3 = มีรั้วชั่วคราว 4 = มีรั้วถาวรและสภาพดี
2. ป้ายชื่อศูนย์ฯ - สังเกตป้ายชื่อศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	1 = ป้ายชื่อศูนย์ฯชั่วคราว 2 = ป้ายชื่อศูนย์ฯถาวร 3 = ป้ายชื่อศูนย์ฯถาวร ตั้งในบริเวณที่เหมาะสม 4 = ตามข้อ 3 และมีการประดับ/ตกแต่ง
3. เสาธงชาติ - สังเกตเสาธงชาติศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	1 = ชั่วคราว ทำด้วยไม้ ไม่ได้ขนาด 2 = ชั่วคราว ทำด้วยไม้ ได้ขนาดเหมาะสม 3 = แบบถาวร ทำด้วยเหล็ก ได้ขนาดเหมาะสม 4 = ตามข้อ 3 และมีการประดับ/ตกแต่ง <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ระดับคุณภาพ = $[1 + 2 + 3] / 3$ </div>

1.3 อาคารเรียน/อาคารประกอบ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. อาคารเรียน สังเกตลักษณะอาคารเรียนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) แต่ละหลัง และลักษณะการใช้งาน	1 = อาคารเรียนชั่วคราว สภาพใช้งานได้พอสมควร 2 = อาคารเรียนชั่วคราว สภาพใช้งานได้ดี ห้องเรียนค่อนข้างเป็นสัดส่วน 3 = อาคารเรียนกึ่งถาวร ใช้งานได้ดี มีห้องเรียนเป็นสัดส่วน 4 = อาคารเรียนถาวร ใช้งานได้ดี มีห้องเรียนเป็นสัดส่วน สะอาด และเป็นระเบียบ

1.4 ลานอเนกประสงค์

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สังเกตลานอเนกประสงค์ตามสภาพเนื้อที่ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และการใช้ประโยชน์	<p>1 = ไม่มี แต่อาศัยลานอเนกประสงค์อื่นนอกบริเวณศูนย์ฯ</p> <p>2 = มี แต่ไม่ได้รับการเอาใจใส่ปรับปรุง อยู่ในสภาพใช้ประโยชน์ไม่ได้</p> <p>3 = มี และอยู่ในสภาพใช้ประโยชน์ไม่ได้ แต่อุปกรณ์ไม่ได้มาตรฐาน</p> <p>4 = มี และอยู่ในสภาพใช้ประโยชน์ไม่ได้ แต่อุปกรณ์ไม่ได้มาตรฐาน และปลอดภัย</p>

1.5 สถานที่ละหมาด และอาบน้ำละหมาด

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
<p>1. สังเกตสภาพทั่วไปของสถานที่ และที่อาบน้ำละหมาด</p> <p>2. สอบถามรายละเอียดจากผู้สอน และผู้เรียน</p> <p>3. ประเมินตามสภาพจริงแต่ละอย่าง</p>	
1. สภาพความมั่นคงแข็งแรง	<p>1 = ควรปรับปรุง</p> <p>2 = พอใช้</p> <p>3 = ดี</p> <p>4 = ดีมาก</p>
2. มีเนื้อที่ ขนาดเพียงพอ และแยกชายหญิงชัดเจน	<p>1 = ควรปรับปรุง</p> <p>2 = พอใช้</p> <p>3 = ดี</p> <p>4 = ดีมาก</p>
3. การรักษาความสะอาด	<p>1 = ควรปรับปรุง</p> <p>2 = พอใช้</p> <p>3 = ดี</p> <p>4 = ดีมาก</p>
4. มีความถูกต้องตามสุขลักษณะ	<p>1 = ควรปรับปรุง</p> <p>2 = พอใช้</p> <p>3 = ดี</p> <p>4 = ดีมาก</p>
<p>ระดับคุณภาพ = $[1 + 2 + 3 + 4] / 4$</p>	

1.6 ห้องน้ำ/ห้องส้วม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตสภาพทั่วไปของห้องน้ำ/ห้องส้วม 2. สอบถามรายละเอียดจากผู้สอน และผู้เรียน 3. ประเมินตามสภาพจริง	
1. สภาพความมั่นคงแข็งแรง	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
2. ความเพียงพอ และแยกชายหญิงชัดเจน	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
3. การรักษาความสะอาด	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
4. มีความถูกต้องตามสุขลักษณะ	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
	ระดับคุณภาพ = $[1 + 2 + 3 + 4] / 4$

1.7 ห้องเรียน ความสะอาด และป้ายแสดงชั้นเรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตอาคารเรียน และจำนวนห้องเรียน/สภาพห้องเรียน 2. สอบถามผู้บริหาร และผู้สอนเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียน และจำนวนนักเรียน 3. สังเกตป้ายสถิติ	
1. ความสะอาดของห้องเรียน	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
2. การจัด/ตกแต่ง ห้องเรียนเป็นบรรยากาศ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
3. ป้ายแสดงชั้นเรียน	1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก
ระดับคุณภาพ = $[1 + 2 + 3] / 3$	

1.8 โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน กระดานดำ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกต/ตรวจสอบ จำนวนผู้สอน ผู้เรียน และ โต๊ะ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน 2. การประเมิน ให้เอาจำนวนโต๊ะผู้สอน ทารด้วย จำนวนผู้สอนทุกคน	1 = โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน กระดานดำ ไม่เพียงพอ 2 = โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน กระดานดำ เพียงพอแต่สภาพชำรุดมากกว่า 50% 3 = โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน กระดานดำ เพียงพอแต่สภาพชำรุดน้อยกว่า 50% 4 = โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้สอน และผู้เรียน กระดานดำ เพียงพอแข็งแรง และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

1.9 ห้องพักผู้สอน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบสถานที่/สังเกตการจัดห้องพักผู้สอน	1 = ใช้ส่วนของอาคารไม่เป็นเอกเทศ มีโต๊ะเก้าอี้ ผู้สอนไม่ครบ และไม่เรียบร้อย 2 = ใช้ส่วนของอาคารไม่เป็นเอกเทศ มีโต๊ะเก้าอี้ ผู้สอนไม่ครบ แต่มีความเรียบร้อย 3 = ใช้ส่วนของอาคารไม่เป็นเอกเทศ มีโต๊ะเก้าอี้ ผู้สอนครบ และมีความเรียบร้อย 4 = ตามข้อ 3 และได้จัดไว้อย่างสะอาดเหมาะสมสวยงาม

1.10 แบบเรียน คู่มือผู้สอน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบ สังเกตแบบเรียนและคู่มือผู้สอน	1 = ไม่มีแบบเรียน และคู่มือผู้สอน 2 = มีแบบเรียน และคู่มือผู้สอน น้อยกว่า 3 วิชา 3 = มีแบบเรียน และคู่มือผู้สอน น้อยกว่า 5 วิชา 4 = มีแบบเรียน และคู่มือผู้สอนครบทุกวิชา

1.11 เครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตเกี่ยวกับความเหมาะสมของเครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา 2. สัมภาษณ์ผู้สอน ผู้เรียน เกี่ยวกับการใช้เครื่องบอกสัญญาณ	1 = มีเครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา แต่ไม่สามารถใช้งานได้ 2 = มีเครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา แต่เก็บไว้ในที่ไม่เหมาะสม บอกเวลาไม่แน่นอน 3 = มีเครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา แต่เก็บไว้ในที่ไม่เหมาะสม บอกเวลาแน่นอน 4 = มีเครื่องบอกสัญญาณ/นาฬิกา เก็บไว้ในที่เหมาะสม บอกเวลาแน่นอน

1.12 ป้ายนิเทศ หรือป้ายประชาสัมพันธ์

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สอบถามผู้สอนและผู้เรียน	1 = ไม่มีป้ายนิเทศ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ 2 = มีป้ายนิเทศ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ แต่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่เหมาะสม 3 = มีป้ายนิเทศ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ ตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน 4 = มีป้ายนิเทศ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ ตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม ข้อมูลเป็นปัจจุบัน และสวยงาม

1.13 ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตการจัดห้องสมุด 2. สอบถามผู้รับผิดชอบ	1 = ไม่มีห้องสมุด แต่จัดเป็นมุมวิชา 2 = มีห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ แต่ไม่พร้อมใช้งาน 3 = มีห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมใช้งาน 1-3 แห่ง 4 = มีห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมใช้งาน 3 แห่งขึ้นไป

1.14 ห้องพยาบาล และเวชภัณฑ์

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบสถานที่สำหรับปฐมพยาบาล/เวชภัณฑ์ เช่น ตู้ยา เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฐมพยาบาล และยาสามัญประจำบ้าน	1 = มีการจัดบริการปฐมพยาบาล และเวชภัณฑ์ 2 = มีการจัดบริการปฐมพยาบาล และเวชภัณฑ์ มีเตียงพยาบาล และเวชภัณฑ์เพียงพอ 3 = มีการจัดบริการปฐมพยาบาล และเวชภัณฑ์ มีเตียงพยาบาล และเวชภัณฑ์เพียงพอ มีเจ้าหน้าที่บริการตามโอกาส 4 = ตามข้อ 3 และได้จัดไว้อย่างสะอาดและสวยงาม

ด้านที่ 2

การบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

2.1 การจัดทำแผนภูมิการแบ่งงาน/โครงสร้างการบริหารจัดการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ - การจัดทำแผนภูมิการแบ่งงาน/โครงสร้างการบริหาร - เอกสารการประชุมประจำเดือน/ปี - แผนงานกิจกรรม/โครงการ - หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	1 = ไม่มีการจัดทำแผนภูมิการบริหารงาน 2 = มีการจัดทำแผนภูมิการบริหารงาน 3 = มีการจัดทำแผนภูมิการบริหารงาน และแบ่งสายงานผู้รับผิดชอบ 4 = มีการจัดทำแผนภูมิการบริหารงาน และแบ่งสายงานผู้รับผิดชอบครอบคลุมทุกงาน
2. สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) - ผู้บริหาร - ผู้สอน	

2.2 การวางแผนปฏิบัติงานประจำปี

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ - แผนปฏิบัติงานประจำปี - แผนการใช้เงินแต่ละโครงการ - แผนงานกิจกรรม/โครงการ - หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	1 = ปฏิบัติงานโดยไม่มีแผน หรือโครงการ เป็นลายลักษณ์อักษร 2 = มีแผนปฏิบัติการ และได้ปฏิบัติงานตามแผน ได้ผลต่ำกว่า ร้อยละ 50 3 = มีแผนปฏิบัติการ และได้ปฏิบัติงานตามแผน ได้ผลไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 51 - 65 4 = มีแผนปฏิบัติการ และได้ปฏิบัติงานตามแผน ได้ผลไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 66 ขึ้นไป
2. สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) - ผู้บริหาร/ผู้สอน	

2.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ - โครงสร้างการบริหาร - เอกสารการประชุมประจำเดือน - รายชื่อคณะกรรมการ/หน้าที่รับผิดชอบ/ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ	1 = คณะกรรมการไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ 2 = คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ แต่ไม่มีหลักฐาน 3 = คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ มีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. สัมภาษณ์ประธานและคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ	4 = คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ฯ มีหลักฐาน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ ข้อมูลเป็นปัจจุบัน

2.4 การเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตพฤติกรรมของผู้บริหาร/ผู้สอน/ผู้เรียน 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ/ผู้บริหาร/ผู้สอน/ผู้เรียน 3. ตรวจสอบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ /รายงานการประชุม	1 = ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน 2 = มีส่วนร่วมในการบริหารงาน 3 = มีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารงาน 4 = มีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารงาน โดยมีมติหรือข้อสรุปในการบริหารงาน

2.5 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารศูนย์ฯ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบอุปกรณ์/หลักฐาน 2. สังเกตการใช้ 3. สอบถามผู้บริหาร/ผู้สอน	1 = ไม่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ 2 = มีเครื่องขยายเสียง/ทีวี/เครื่องเล่น VCD 3 = มีเครื่องขยายเสียง/ทีวี/เครื่องเล่น VCD/คอมพิวเตอร์ 4 = มีเครื่องขยายเสียง/ทีวี/เครื่องเล่น VCD/คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ

2.6 การจัดประชุม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบบันทึกรายงานการประชุม 2. สัมภาษณ์ผู้สอนโดยการสุ่มตัวอย่าง หมายเหตุ การประชุม หมายถึง การประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ผู้สอนทุกคน ผู้ปกครอง ในศูนย์ตาดีกา	ใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินตามวิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล แล้วให้ระดับ คุณภาพดังนี้ 1 = ไม่มีการจัดประชุม 2 = จัดให้มีการประชุม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3 = จัดให้มีการประชุม ภาคเรียนละ 2 ครั้ง แต่ไม่มีหลักฐานรายงานการประชุม 4 = จัดให้มีการประชุม อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และมีหลักฐานรายงานการประชุม เป็นลาย ลักษณ์อักษรที่สามารถตรวจสอบได้

2.7 มีการสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอกเพื่อการพัฒนาศักยภาพศูนย์

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ดูแผนงาน/โครงการ สัมภาษณ์ผู้บริหาร และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) 2. สังเกตเอกสาร ร่องรอย รูปถ่าย	1 = ไม่มีการสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอก 2 = มีการสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอก 1 โครงการ/ครั้ง/ปี 3 = มีการสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอก 2 โครงการ/ครั้ง/ปี และมีเอกสารหลักฐานที่ สามารถตรวจสอบได้ 4 = มีการสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอก 3 โครงการ/ครั้ง/ปี ขึ้นไป และมีเอกสารหลักฐาน ที่สามารถตรวจสอบได้

2.8 การพัฒนาบุคลากร

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ/สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน	1 = ไม่มีการเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาบุคลากร 2 = มีการเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาบุคลากร จำนวน 6 ชั่วโมง 3 = มีการเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาบุคลากร จำนวน 12 ชั่วโมง 4 = มีการเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาบุคลากร จำนวน 18 ชั่วโมงและมีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

2.9 การปฏิบัติงานของผู้สอน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบเวลาทำการของผู้สอน 2. ตรวจสอบเอกสารการลา 3. สัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้สอน	ใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินตามวิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล แล้วให้ระดับคุณภาพ ดังนี้ 1 = ผู้บริหารตรวจสอบสมุดลงเวลาภาคเรียน ละ 1 ครั้ง 2 = ผู้บริหารตรวจสอบสมุดลงเวลาเดือนละ 2 ครั้ง 3 = ผู้บริหารตรวจสอบสมุดลงเวลา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 4 = ผู้บริหารตรวจสอบสมุดลงเวลาทุกวัน

2.10 อัตราส่วนผู้สอน : ผู้สอน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
จำนวนผู้เรียนทั้งหมด ทหารด้วยจำนวนผู้สอน	1 = ผู้สอน 1 คน ต่อผู้เรียน 51 คนขึ้นไป 2 = ผู้สอน 1 คน ต่อผู้เรียน 36 - 50 คน 3 = ผู้สอน 1 คน ต่อผู้เรียน 21 - 35 คน 4 = ผู้สอน 1 คน ต่อผู้เรียน 20 คน ลงมา

2.11 การช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามคณะกรรมการ ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน 2. ตรวจสอบทะเบียนผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือ 3. แผนงานโครงการ	1 = ไม่มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลน 2 = มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลน แต่ไม่ครบทุกคน 3 = มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลนครบทุกคน แต่ไม่มีเอกสารหลักฐาน 4 = มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลนครบทุกคน มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

2.12 การจัดทำเอกสารงานธุรการ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามคณะกรรมการ ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน 2. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	1 = ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักฐานงานธุรการ 2 = มีการจัดทำเอกสารและจัดเก็บเอกสารหลักฐานงานธุรการ แต่ไม่เป็นระบบ 3 = มีการจัดทำเอกสารและจัดเก็บเอกสารหลักฐานงานธุรการ อย่างเป็นระบบ 4 = มีการจัดทำเอกสารและจัดเก็บเอกสารหลักฐานงานธุรการ อย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้

2.13 การทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบเอกสารการจัดทำทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอน	1 = ไม่มีการจัดทำทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอน 2 = มีการจัดทำทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอน 3 = มีการจัดทำทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอนเป็นปัจจุบัน 4 = มีการจัดทำทะเบียนผู้เรียน และทะเบียนผู้สอนเป็นปัจจุบัน และถูกต้องตามระเบียบ

2.14 การจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบความเป็นปัจจุบันในสมุดหมายเหตุรายวัน	1 = ไม่มีสมุดหมายเหตุรายวัน 2 = มีสมุดหมายเหตุรายวัน แต่ไม่มีการบันทึก 3 = มีการจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน และมีการบันทึก แต่ไม่เป็นปัจจุบัน 4 = มีการจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน และมีการบันทึกข้อมูลเป็นปัจจุบัน และถูกต้องตามระเบียบ

2.15 การจัดทำสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยมว่ามีหรือไม่มี	1 = ไม่มีสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยม 2 = มีสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยม 3 = มีการจัดทำสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยม แต่ไม่มีหลักฐานการบันทึก 4 = มีการจัดทำสมุดตรวจราชการ และสมุดเยี่ยม พร้อมมีหลักฐานการบันทึก

2.16 หลักฐานการรับสมัครผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบหลักฐานการรับสมัครผู้เรียน ตามที่ศูนย์ฯ กำหนด	1 = ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการรับสมัครผู้เรียน 2 = มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการรับสมัครผู้เรียน แต่ไม่เป็นระบบ 3 = การจัดทำเอกสารหลักฐานการรับสมัครผู้เรียน อย่างเป็นระบบ 4 = การจัดทำเอกสารหลักฐานการรับสมัครผู้เรียน อย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ และเป็นปัจจุบัน

2.17 การจัดทำบัญชีการเงิน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ตรวจสอบหลักฐานบัญชีการเงิน	1 = ไม่มีการจัดทำบัญชีการเงิน 2 = มีการจัดทำบัญชีการเงิน 3 = มีการจัดทำบัญชีการเงินถูกต้อง 4 = มีการจัดทำบัญชีการเงินถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

2.18 การเข้าแถว และการร้องเพลงชาติ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ดูการเข้าแถว และการร้องเพลงชาติ ก่อนเข้าห้องเรียน 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการศูนย์ฯ (ตาดิกา) / ผู้บริหาร/ผู้สอน/ผู้เรียน	1 = ไม่มีการเข้าแถว และร้องเพลงชาติ 2 = มีการเข้าแถว และร้องเพลงชาติ 3 = มีการเข้าแถว และร้องเพลงชาติ แต่ไม่เป็นระเบียบ 4 = มีการเข้าแถว และร้องเพลงชาติ เป็นระเบียบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้สอน และผู้เรียน

2.19 การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบการบริการน้ำดื่ม ภาชนะที่ใช้ ลักษณะ และปริมาณของน้ำ 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการศูนย์ฯ (ตาดิกา) / ผู้บริหาร/ผู้สอน/ผู้เรียน	1 = ไม่มีการบริการน้ำดื่ม ผู้เรียนนำน้ำดื่มมาเอง 2 = มีการบริการน้ำดื่ม ไม่ค่อยสะอาด และไม่เพียงพอ 3 = มีการบริการน้ำดื่ม ไม่ค่อยสะอาด แต่มีเพียงพอ 4 = มีการบริการน้ำดื่ม สะอาด และมีเพียงพอ

ด้านที่ 3 งานวิชาการ

3.1 จัดการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบวิชาตามตารางสอนกับวิชาที่กำหนดในหลักสูตร 2. สอบถามผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนกับเนื้อหาในหลักสูตร	1 = ขาดวิชาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด 3 วิชา 2 = ขาดวิชาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด 2 วิชา 3 = ขาดวิชาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด 1 วิชา 4 = มีวิชาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดครบทุกวิชา

3.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบแผนการสอนของครู 2. การประเมินให้คิดเป็นร้อยละของผู้สอนทั้งหมด	1 = ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หรือจัดทำไม่เกินร้อยละ 20 ของผู้สอนทั้งหมด 2 = จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร้อยละ 21 – 40 ของผู้สอนทั้งหมด 3 = จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร้อยละ 41 – 60 ของผู้สอนทั้งหมด 4 = จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร้อยละ 61 ขึ้นไปของผู้สอนทั้งหมด

3.3 การจัดการเรียนรู้

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตการณ์สอน โดยการสุ่มตัวอย่างเพียง 3 ห้อง 2. สังเกตการณ์สอน/สอบถามผู้สอนและผู้เรียนมีองค์ประกอบดังนี้ - ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ - ใช้สื่อที่เหมาะสม - วิธีการสอนที่หลากหลาย - การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	1 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้ 1 องค์ประกอบ 2 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้ 2 องค์ประกอบ 3 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้ 3 องค์ประกอบ 4 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้ 4 องค์ประกอบ

3.4 การตรวจสอบงานของผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. เรียกดูสมุดงาน หรือสมุดแบบฝึกหัดของผู้เรียน 2. การประเมินให้สัมภาษณ์อย่าง 3 ห้อง ๆ ละประมาณ 2 – 3 คน	1 = ตรวจสอบครั้งคราวอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 2 = ตรวจสอบประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 3 = ตรวจสอบประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 4 = ตรวจสอบประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และพร้อมแนะนำข้อปรับปรุง

3.5 การประเมินผลการเรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. เรียกดูหลักฐานแสดงผลการเรียน 2. ดูหลักฐานการให้คะแนนของผู้เรียน 3. สัมภาษณ์ผู้สอน และผู้เรียน	จะต้องมีการประเมินผลการเรียนตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูฮีนประจำมัศยิด พ.ศ.2548 ของผู้สอนทุกคน หรืออย่างน้อย 6 คนแล้วให้ระดับดังนี้ 1 = มีการจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงผลการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร 2 = ดำเนินการตามข้อ 1 และจัดทำข้อมูลครบถ้วนทุกรายวิชา 3 = ดำเนินการตามข้อ 1 ข้อ 2 มีการรายงานผลมายัง สช อำเภอก/จังหวัด 4 = ดำเนินการตามข้อ 1, 2 และ 3 โดยมีข้อมูลเป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้

3.6 การจัดทำเครื่องมือวัด และประเมินผล

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบเครื่องมือวัด และประเมินผล	1 = ไม่มีเครื่องมือวัด และประเมินผล 2 = มีเครื่องมือวัด และประเมินผล 3 = มีเครื่องมือวัด และประเมินผล ที่หลากหลาย 4 = มีเครื่องมือวัด และประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับเนื้อหา

3.7 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
<p>ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และแผนการจัดกิจกรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้</p> <p>1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่เป็นครูแนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเอง วางแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการดำเนินงานร่วมกันเป็นกลุ่ม</p> <p>2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน ปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการดำเนินงานร่วมกันเป็นกลุ่ม</p> <p>3. กิจกรรมส่งเสริมผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนอ่าน และท่องจำ อักษรอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว และแม่นยำ สนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับผู้จัดการหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง</p>	<p>1 = มีกิจกรรมแนะแนว</p> <p>2 = มีกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน</p> <p>3 = มีกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียน</p> <p>4 = มีครบทั้ง 3 กิจกรรม และมีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้</p>

3.8 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขอนามัยของผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบสมุดหมายเหตุประจำวัน และสมุดเยี่ยม 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ใช้แหล่งข้อมูลดังนี้ในแต่ละหัวข้อ <ul style="list-style-type: none"> - มีวิทยากรให้ความรู้เรื่องสุขภาพ - จัดน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด - ติดป้ายโพสเตอร์ และรูปภาพ - เอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่องสุขอนามัย 	1 = ดำเนินการได้ดี 2 ข้อ 2 = ดำเนินการได้ดี 3 ข้อ 3 = ดำเนินการได้ดี 4 ข้อ 4 = ดำเนินการได้ครบทุกข้อ มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

3.9 ความสามารถในการอ่านอัลกรูอานเหมาะสมตามวัย

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ให้ผู้ประเมินสุ่มตัวอย่างผู้เรียนตั้งแต่ชั้น 4 ขึ้นไป ชั้นละ 3 – 5 คน ทดสอบการอ่านอัลกรูอานตาม เนื้อหาที่เหมาะสมตามวัย แล้วนำผู้เรียนที่อ่าน ได้คล่องแคล่วมาคิดเป็นร้อยละ จากจำนวน ผู้เรียนที่สุ่มทั้งหมด	1 = สามารถอ่านอัลกรูอานได้เหมาะสมตามวัย ไม่เกินร้อยละ 50 2 = สามารถอ่านอัลกรูอานได้เหมาะสมตามวัย ไม่เกินร้อยละ 51 – 65 3 = สามารถอ่านอัลกรูอานได้เหมาะสมตามวัย ไม่เกินร้อยละ 66 – 75 4 = สามารถอ่านอัลกรูอานได้เหมาะสมตามวัย ไม่เกินร้อยละ 76 ขึ้นไป

3.10 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามผู้บริหาร/ผู้สอน/ผู้เรียน 2. สังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบหลักฐาน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับ รายวิชาตามหลักสูตร	1 = มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 1 กิจกรรม 2 = มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 กิจกรรม 3 = มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3 กิจกรรม 4 = มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่า 4 กิจกรรม พร้อมมีเอกสารหลักฐานที่สามารถ ตรวจสอบได้

3.11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับศูนย์ฯ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
เกณฑ์การพิจารณา ผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้ง 8 สาระวิชา ตามที่หลักสูตรกำหนดโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของแต่ละสาระ	<p>1 = ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>2 = ผู้เรียนร้อยละ 50 – 64 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>3 = ผู้เรียนร้อยละ 65 – 74 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>4 = ผู้เรียนร้อยละ 75ขึ้นไป มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p>

3.12 ผลการทดสอบระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I - NET)

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
เกณฑ์การพิจารณา ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติด้านอิสลามศึกษา ทั้ง 8 สาระวิชา ตามที่หลักสูตรกำหนดโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของแต่ละสาระ	<p>1 = ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>2 = ผู้เรียนร้อยละ 50 – 64 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>3 = ผู้เรียนร้อยละ 65 – 74 มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p> <p>4 = ผู้เรียนร้อยละ 75ขึ้นไป มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา</p>

ด้านที่ 4
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน

4.1 การทำความเคารพผู้สอน และการมีมารยาทในสังคมที่เหมาะสม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน การพูดจา การตอบโต้ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนด้วยกัน และผู้อื่น 2. สัมภาษณ์ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง	ใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินแล้วให้ระดับคุณภาพดังนี้ 1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก

4.2 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
ให้ผู้นิเทศสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยใช้ดุลพินิจของผู้ประเมิน และสุ่มตัวอย่างผู้เรียน 2 - 3 คน เพื่อทดสอบ/สัมภาษณ์ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น การตรงต่อเวลา ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม การมีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์ กิริยาสุภาพเรียบร้อย ความสะอาด ความเสียสละ เป็นต้น	ใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินแล้วให้ระดับคุณภาพดังนี้ 1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก

2) ด้านระเบียบวินัย

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ดูข้อกำหนดเกี่ยวกับระเบียบวินัยของศูนย์ฯ 2. ตรวจสอบสมุดบันทึกเวรประจำวัน 3. ดูพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน 4. สังเกตการณ์สอน การปฏิบัติงานของผู้เรียน	ใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินแล้วให้ระดับคุณภาพดังนี้ 1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก

การคิดคะแนนเฉลี่ยข้อ 4.2 ระดับคุณภาพ = $(1) + 2) / 2$

4.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน สังเกต และพิจารณากิจกรรม ดังนี้ 1. การเคารพธงชาติ 2. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการน้อมรับกระแสพระราชดำรัส 3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมฯ วันฮารีรายอ เป็นต้น 4. การประดับธงชาติไทยในศูนย์ (ตาดีกา)	1 = ทำได้ 1 ข้อ 2 = ทำได้ 2 ข้อ 3 = ทำได้ 3 ข้อ 4 = ทำได้ครบทุกข้อ

4.4 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และสังเกตการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย เช่น มีการแต่งตั้งหัวหน้าชั้นเรียน มีการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการกลุ่ม กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยผู้นิเทศอาจใช้ดุลพินิจของตนเอง	1 = ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย 2 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย 1 กิจกรรม 3 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย 2 กิจกรรม 4 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย 3 กิจกรรม ขึ้นไป

4.5 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความสามัคคี

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และสังเกตการทำงานของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดกิจกรรมกีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ	1 = ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความสามัคคี 2 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความสามัคคี 1 กิจกรรม 3 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความสามัคคี 2 กิจกรรม 4 = มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักความสามัคคี 3 กิจกรรม ขึ้นไป

4.6 การตรงต่อเวลาของผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สังเกตการมาเรียน 2. สังเกตการเข้าแถว 3. สังเกตการนั่งสมาธิ 4. สังเกตการเข้าห้องเรียน	ใช้ดุลพินิจของผู้นิเทศแล้วให้ระดับคุณภาพ ดังนี้ 1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก

4.7 การแต่งกายของผู้เรียน

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
สังเกตการณ์แต่งกายของผู้เรียน ดูระเบียบการแต่งกายของศูนย์ฯ (ตาดีกา)	ใช้ดุลพินิจของผู้นิเทศแล้วให้ระดับคุณภาพ ดังนี้ 1 = ควรปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ดี 4 = ดีมาก

4.8 การส่งเสริมความเข้าใจต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/บทเรียน 2. มีการดำเนินการกิจกรรมที่ส่งเสริมการต่อต้านยาเสพติดในโอกาสต่าง ๆ 3. วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมผู้เรียนในการต่อต้านยาเสพติด หรือโดยใช้ดุลพินิจของผู้นิเทศ	1 = ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 2 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แต่ไม่มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 3 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 4 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และมีการดำเนินการตามโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

4.9 ความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/บทเรียน 2. มีการดำเนินการกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม 3. วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม หรือโดยใช้อุทิศพินิจของผู้นิเทศ	1 = ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม 2 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม แต่ไม่มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 3 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 4 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรม และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน มีการอบรมผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสังคมพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

4.10 ความเข้าใจและการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/บทเรียน 2. มีการดำเนินการกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี 3. วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี หรือโดยใช้อุทิศพินิจของผู้นิเทศ	1 = ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี 2 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี แต่ไม่มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 3 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 4 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธี และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน ในการอบรมผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวสันติวิธีที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

4.11 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/บทเรียน 2. มีการดำเนินการกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมผู้เรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือโดยใช้ดุลพินิจของผู้นิเทศ	1 = ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 3 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน 4 = มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน ในการอบรมผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

ด้านที่ 5
ความสัมพันธ์ชุมชน

5.1 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และประชาชนใกล้เคียง	1 = มีส่วนร่วมปีละ 1 ครั้ง 2 = มีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง
2. ดูบันทึกการประชุม/ภาพถ่าย และอื่น ๆ	3 = มีส่วนร่วมปีละ 3 ครั้ง 4 = มีส่วนร่วมปีละ 4 ครั้ง ขึ้นไป

5.2 การให้ความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับศูนย์ฯ และหน่วยงานอื่น ๆ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และประชาชนใกล้เคียง	1 = มีส่วนร่วมปีละ 1 ครั้ง 2 = มีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง
2. ดูบันทึกการประชุม/ภาพถ่าย และอื่น ๆ	3 = มีส่วนร่วมปีละ 3 ครั้ง 4 = มีส่วนร่วมปีละ 4 ครั้ง ขึ้นไป

5.3 การให้ความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับหน่วยงานต้นสังกัด

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และประชาชนใกล้เคียง	1 = มีส่วนร่วมปีละ 1 ครั้ง 2 = มีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง
2. ดูบันทึกการประชุม/ภาพถ่าย และอื่น ๆ	3 = มีส่วนร่วมปีละ 3 ครั้ง 4 = มีส่วนร่วมปีละ 4 ครั้ง ขึ้นไป

5.4 การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

วิธีการนิเทศ ประเมินผล และแหล่งข้อมูล	วิธีการให้ระดับคุณภาพ
1. สอบถามผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และประชาชนใกล้เคียง	1 = ปีละ 1 ครั้ง 2 = ปีละ 2 ครั้ง
2. ตรวจสอบหลักฐาน สมุดเยี่ยม บันทึกการประชุม	3 = ปีละ 3 ครั้ง
3. ภาพกิจกรรม	4 = ปีละ 4 ครั้ง ขึ้นไป

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ฉ
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

(Manuscript)

Relationships Between States of Work Operation and Teachers' Satisfaction in Gold Medal Award Mosques Based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla Province

Aslina Masa¹ Abdulhakam Hengpiya²

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study states of work operating in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province, 2) study teachers' satisfaction in medal gold award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province, 3) study the relationships between states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) and teachers' satisfaction, 4) study the impact of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) on teachers' satisfaction, 5) study state of problems and guides to problems solving in relation to work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*). Two teachers from each of 60 gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province were randomly selected to be a sample of the study and thus making a total number of 120 teachers. The instruments used to collect data comprised a questionnaire on states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province and a questionnaire on teachers' satisfaction. Statistical analysis used in this study includes percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and regression coefficient. In addition, interview was conducted on 7 interviewees to collect data on state of problems and guides to problem solving in relation to work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*).

¹ Graduate (Islamic Educational Administration and Management)

¹ Ph.D. (Higher Education), Assistant Professor.

The research findings as below:

1. Overall level of states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province in aspect of building and environment, personnel, academic, budgeting and community relations was high.

2. Overall level of teachers' satisfaction in work performance in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) in Songkhla province was high.

3. Overall level of relationships between states of work operation in gold medal award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) and teachers' satisfaction was positively high with statistical significance at 0.1

4. The results of multiple regression analysis on the effect of work operation of award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) on teacher' satisfaction showed that work operation in aspect of personnel and community only have statistically significant influence on teachers' satisfaction. While, work operation in aspect of building and environment, academic and budgeting have insignificant influence on teachers' satisfaction.

5. The results of study on state of problems and guides to problem solving in relation to work operation of award Mosques based Islamic Education Center (*Tadika*) showed that problems related to work operation in aspect of building and environment were as follows; the quantity of building is not sufficient for students, the classrooms are not properly arranged and the building is old which can cause danger to students. In aspect of personnel, the majority of teachers have no teaching profession certificate and their level of education was lower than bachelor degree, and the rearrangement of teachers has continuously been made affected by teachers' leaving the center for other job and hence, new recruitment of teachers has to be made and this cause discontinuity in teaching-learning activities that were being conducted. In aspect of academic, there is a lack of teaching-learning media and teachers' lack of understanding of school curriculum. In aspect of budget, the budget received was not enough to be used for administration of the centre. In aspect of community, the results showed that some of students' guardians are not serious in participating with the activities conducted by the centre and they were not giving serious concern with education of their children. With regard to guides to problem solving in aspect of building and environment, the results showed that the centre should organize party to collect budget from community and other organizations in order to have budget allocation for renovation and new building

construction. In aspect of personnel, the centre should promote organizing teacher training with continuity. In aspect of academic, the centre should create and use teaching-learning media with effective and efficient manner. In aspect of budget, the centre should seek a budget from both government and private sectors. In aspect of community, the center should organize relationship building activity or recreation activity to help create their understanding and aware of the importance of participating in school activities.

(นิพนธ์ต้นฉบับ)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลาม
ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา
อัสลีนา มาสา¹ อับดุลฮากีม เอ็งปียา²

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู 5) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

เป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ที่บริหารศูนย์ฯ ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลเหรียญทอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูผู้สอน ศูนย์ ๆ ละ 2 คน จาก 60 ศูนย์ฯ รวมครูผู้สอนศูนย์ฯ ทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย นอกจากนี้ยังมีการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 7 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู พบว่า การดำเนินงานด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู ส่วนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู

¹ นักศึกษาปริญญาโท (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม)

² ค.ด.(การอุดมศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

5. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า อาคารสถานที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน การจัดห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน และตัวอาคารเก่ามีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ด้านบุคลากร พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิศูนย์และวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการสับเปลี่ยนครูบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ด้านวิชาการ พบว่าขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา ด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับการบริหารของศูนย์ฯ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ผู้ปกครองบางท่านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ เท่าที่ควรและไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนแนวทางในการแก้ไขในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ศูนย์ควรให้มีการจัดงานเลี้ยงเพื่อระดมงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำงบประมาณไปซ่อมแซมหรือสร้างอาคารใหม่ ด้านบุคลากร พบว่า ศูนย์ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมครูอย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการ พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านงบประมาณ พบว่า ศูนย์ฯ ควรหางบประมาณเพิ่มจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และด้านชุมชน พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยศูนย์ฯ

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะการอยู่รอดของมนุษย์จะต้องอาศัยการศึกษา และเรียนรู้สิ่งรอบข้าง การพัฒนาความรู้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อมนุษย์ เพราะอดีตการศึกษาอยู่ในที่แคบ ๆ ซึ่งในปัจจุบันการศึกษามีหลายช่องทาง และมีหลายภาคส่วน ที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษา เช่น สถาบันการศึกษาต่าง ๆ และอิสลามก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา ดังอายะฮ์แรกที่อัลลอฮ์ทรงประทานให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด(ซ.ล.) อัลลอฮ์ทรงได้ประทานให้เกี่ยวกับการศึกษาวิชาความรู้ ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴾

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด” (อัลอะลัก: 1)

ซึ่งอายะฮ์แรกที่อัลลอฮ์ได้ทรงประทานนั้นก็เพื่อให้มนุษย์มีความตื่นตัว ในเรื่องของการศึกษาหาความรู้ ซึ่งการศึกษาหาความรู้ในทัศนะของอิสลามมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ 1. การศึกษาเป็นข้อบังคับที่ทุกคนต้องเรียนรู้ (ฟิรฎอฮ์) การศึกษาที่เกี่ยวกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ 2. การศึกษาที่ไม่บังคับสำหรับมุสลิมทุกคน แต่เพียงพอถ้ามุสลิมคนหนึ่งได้ศึกษา (ฟิรฎุกิฟายะฮ์) ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางโลกและทางธรรม อิบน์มะฮฺดี มีฟตาฮ์ลุลูม (2560) การศึกษาหาความรู้เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพราะยิ่งศึกษาหาความรู้มากก็จะมีอีมานมากขึ้นทำให้ใกล้ชิดอัลลอฮ์ ﷻ มากขึ้น ทำให้รู้ถึงบทบัญญัติ คำสั่งใช้ และคำสั่งห้ามต่าง ๆ และผู้ที่มีความรู้นั้นย่อมเป็นคนที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงยกย่องพวกเขา เนื่องจากการศึกษาหาความรู้ของเขาทำให้เขาเป็นผู้ภักดีต่อ อัลลอฮ์ ﷻ และเป็นผู้ที่ยำเกรง เกรงกลัวต่อพระองค์

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษาของมัสยิดที่ต้องการให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ มีจริยธรรม และปฏิบัติตามหลักการตามศาสนาอิสลาม โดยใช้อาคารบริหารมัสยิดเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ (สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน: 1) ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จะกระจายทั่วทุกพื้นที่เพื่อจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาฟัรฎูอัยน ทั้งนี้มีศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ที่จดทะเบียนทั้งหมด 196 ศูนย์ จากการรายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ (4 อำเภอ จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) จังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 โดยสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา การประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) 5 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ จำนวน 14 ข้อ ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 19 ข้อ ด้านวิชาการ จำนวน 12 ข้อ ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน จำนวน 4 ข้อ โดยจัดระดับคุณภาพให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ โรงเรียนที่ได้คะแนนดีเยี่ยม (80 – 100) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญทอง คะแนนที่ได้ (65 – 79) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเหรียญเงิน คะแนนพอใช้ (50 – 64) โรงเรียนที่ได้รับเหรียญทองแดง และคะแนนในระดับปรับปรุง (1 – 49) เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชมเชย สรุปผลการประเมินศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) 196 ศูนย์ ที่ได้รับประเมินเหรียญทองจำนวน 60 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 30.61 (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา 2559) จากการประเมินผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ยังไม่ผ่านการประเมินระดับเหรียญทอง ยังมีอีกประมาณ ร้อยละ 70 อาจจะมีประสบปัญหาในปัจจุบันหลาย ๆ ด้าน ที่ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดการทำงานร่วมกัน ไม่ปรึกษาหารือกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาศูนย์ต่อไป

จากผลการประเมินสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา โดยสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ผลการประเมินระดับคุณภาพการประเมินนั้นอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้มีศูนย์ฯ ที่ได้รับเหรียญทองมากกว่าระดับ อื่น ๆ และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีปัจจัยหลายด้านที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) นำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาเสนอต่อสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการดำเนินการทำวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้นมีผู้เกี่ยวข้องบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่ช่วยในการพัฒนา และผลักดันการศึกษา และถ้าหากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความสุขในงานที่ทำ ผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ก็จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู
5. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่ได้รับระดับคุณภาพเหรียญทองจากการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา ของสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ประจำปี 2559 จำนวน 60 ศูนย์ ผู้ใช้ข้อมูลคือ ครูผู้สอน จำนวน 120 คน

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดลำดับต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมระดับการดำเนินงานของศูนย์อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง สรุปผลแต่ละด้านได้ดังนี้

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน ($\mu=3.55$) รองลงมาคือ ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\mu=3.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า ($\mu=3.39$)

ปัจจัยด้านบุคลากร

ในงานด้านบุคลากรของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน ($\mu=3.84$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน ($\mu=3.55$)

ปัจจัยด้านวิชาการ

ในงานด้านวิชาการของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ ($\mu=3.69$) รองลงมาคือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน ($\mu=3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=3.52$)

ปัจจัยด้านงบประมาณ

ในงานด้านงบประมาณของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่ 1 คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ ($\mu=3.50$) และข้อที่ 6 ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\mu=3.50$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ($\mu=3.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ($\mu=2.99$)

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ในงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง พบว่า มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และ ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ($\mu=$

3.67) รองลงมาคือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของ ศูนย์ ($\mu = 3.60$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของ นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\mu = 3.43$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา สรุปผลได้ดังนี้

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่ และ เข้ากับ เพื่อนร่วมงานได้ดี ($\mu = 4.00$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและ เพื่อนร่วมงาน ($\mu = 3.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลม เกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ($\mu = 3.60$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = .835$) โดยมีค่า นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านของสภาพการดำเนินงานของศูนย์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นด้านความสัมพันธ์ชุมชนซึ่งมี ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับสูง ($r = .87$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รองลงมา คือ ด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r = .80$) โดยมีค่านัยสำคัญทาง สถิติที่ 0.01 ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r = .78$) โดยมีค่านัยสำคัญทาง สถิติที่ 0.01 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r = .70$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และข้อที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณมี ความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของครู ($r = .69$) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มี ความสัมพันธ์เชิงถดถอยพหุคูณ กับความพึงพอใจของครูที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R^2 เท่ากับ .787 ค่าสัมประสิทธิ์ของพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว Adjusted R^2 เท่ากับ .777 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ (Std. Error of Estimate) เท่ากับ .2615 เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ของครู โดยมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และ ด้านงบประมาณ ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ เมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (β) และค่า t ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้าน ความสัมพันธ์ชุมชน ($\beta = .741$, $t = 7.951$) และด้านบุคลากร ($\beta = .253$, $t = 2.594$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ สภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไข เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)

1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่แล้ว ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) มีอาคารเรียนที่ไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนลำบาก ห้องเรียนไม่เป็นหลักแหล่ง และบางศูนย์มีอาคารเรียนที่เพียงพอ แต่อาคารมีอายุการใช้งานที่มากเกินไป ทำให้หลังคารั่วบ้าง เลยเป็นปัญหาเช่นกัน สถานที่ประกอบอาหารที่ใช้สำหรับเด็กนักเรียนยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกสักเท่าไร และสถานที่จอดรถยังไม่ต้องมีต้องอาศัยพื้นที่ใกล้ ๆ ของมัสยิดและที่อื่น ๆ แนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) แต่ละศูนย์จะมีอาคารเรียนที่ไม่เหมือนกัน บางศูนย์ที่อาคารเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน ผู้บริหารศูนย์และครูผู้สอนจะมีการประชุมหารือกันเพื่อวางแผนในการหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน บางศูนย์ก็ได้รับงบประมาณโดยจัดงานมหกรรมวิชาการ จากหน่วยงานภายนอกให้กานสนับสนุน และผู้ปกครองนักเรียนช่วยกันบริจาคตามจิตศรัทธา

1.2 ด้านบุคลากร

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านบุคลากร ส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ ผู้สอนไม่ได้จบวุฒิศรมา และยังขาดประสบการณ์สอน บุคลากรเปลี่ยนบ่อย อัตราครูกับจำนวนนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูผู้สอนบางคนยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ และครูผู้สอนยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านบุคลากรเนื่องจากครูผู้สอนแต่ละศูนย์มีครูที่แตกต่างกัน บางศูนย์มีครูในระบบมาช่วยสอน บางศูนย์ครูผู้สอนตาดีกาโดยตรง ไม่มีวุฒิศร อาจเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้บริหารต้องหาวิธีการหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ และถ้ามีการอบรมกิจกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดหรือสมาคมตาดีกาจัด ก็จะส่งครูไปอบรม เพื่อพัฒนาครูผู้สอนได้ในอีกแนวทางหนึ่ง

1.3 ด้านวิชาการ

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านวิชาการ ครูส่วนใหญ่ไม่จบครูโดยตรง ทำให้การจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมีปัญหา ครูผู้สอนบางท่านไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และไม่ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดหลาย ๆ ศูนย์ฯยังขาดแคลนในด้านสื่อต่าง ๆ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่แล้วการสอนของของตาดีกาจะสอนด้วยหนังสือ แต่บางครั้งและบางวิชาจะต้องมีสื่อการเรียนประกอบการสอนในแต่ละรายวิชา แต่สื่อการจัดการเรียนการสอนของครูตาดีกาจะไม่ค่อยมี จึงทำให้ศูนย์ฯ ได้มีการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาเอง และหาสื่อเพื่อมาสอนให้กับเด็กนักเรียน

1.4 ด้านงบประมาณ

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านงบประมาณ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ได้รับงบประมาณได้ หน่วยงานภาครัฐ สูงสุด 6 คน คนละ 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทน ครูผู้สอน เนื่องจากบางศูนย์ฯมีครูผู้สอนหลายคน ทำให้ไม่เพียงพอ บางครั้งในการจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อสาร ๆ ยังไม่มีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านงบประมาณ การบริหารงบประมาณของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยใหญ่ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ ทำให้ศูนย์ฯได้มีวิธีการจัดหางบประมาณในการบริหาร โดยจะจัดหางบประมาณ ทางด้านภาครัฐ ภาคเอกชน และที่สำคัญชุมชนในพื้นที่ ที่มีการช่วยเหลือและบริจาคกองทุนต่าง ๆ เพื่อมาบริหารให้กับศูนย์ฯ บางศูนย์ฯได้มีการจัดทำกองทุนเพื่อมาสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ

1.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สภาพปัญหาในด้านความสัมพันธ์ชุมชน ชุมชนบางศูนย์ฯ ไม่ให้ความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด เช่น ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดหางบประมาณต่าง ๆ และไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ของลูกหลาน และการร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในมัสยิด หรือกิจกรรมศูนย์ฯ และความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับคณะกรรมการมัสยิดและศูนย์ฯ และแนวทางในการแก้ไขพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านความสัมพันธ์ชุมชน บางศูนย์ฯที่มีปัญหาชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ ศูนย์ฯพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพบปะหรือเรียกมาประชุม เพื่อให้คนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการและเหตุผลในเรื่องต่าง ๆ ที่ทางศูนย์ฯมีการจัดกิจกรรมและวางแผนในการจัดงาน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนและศูนย์ฯ เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครูในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลาประสบความสำเร็จได้รับเหรียญทอง พบประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์ฯ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ

ระบบการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านมีมาตรฐาน เช่น ระบบอัคคีภัย ระบบน้ำดื่ม ระบบไฟฟ้า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการในด้านอาคารและสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน เพราะห้องเรียนที่สะอาด บรรยากาศดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก นักเรียนก็มีความสุขและตั้งใจเรียน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และได้รับการพัฒนาศูนย์ฯ เพื่อที่ได้รับการประเมินระดับเหรียญทอง

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ พิมพ์ ไชยตาและภารตี อนันต์นาวิ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จของการบริหารมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับ ศิริพร โงนสายและภารตี อนันต์นาวิ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว” ผลการวิจัย พบว่า 1) บรรยากาศโรงเรียน ด้านบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบผูกพัน อยู่ในระดับมาก บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศแบบปิด อยู่ในระดับน้อย 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนด้านบรรยากาศแบบเปิดและองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านความรู้แห่งตน แบบแผนความคิดอ่าน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และความคิดเชิงระบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสรพงษ์ การุญ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า 1) ผู้บริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นพระนักบริหาร นักพัฒนา นักการศึกษา มีความสามารถในการวางแผน มีความเสียสละ ตัดสินใจด้วยความยุติธรรม 2) ครูมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี 3) หลักสูตร ครูเตรียมหลักสูตรก่อนใช้และประเมินผล 4) อาคารที่มีการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างดี 5) งบประมาณ มีการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ 6) สื่อการเรียนการสอน มีการนำสื่อมาใช้งานได้เหมาะสม และสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2544, หน้า 22 - 29) ได้รวบรวมองค์ประกอบในการประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนดังนี้ บรรยากาศห้องเรียนมีชีวิตชีวาแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย และสอดคล้องกับ ส่วนสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550, กรกฎาคม 12) กล่าวว่า โรงเรียนที่ดีมีองค์ประกอบดังนี้ มีสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ดี (a learning environment) ได้แก่ มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียนรู้ และบันเทิงปัญญา มีบรรยากาศขอการทำงานที่ดี

ผลการวิจัยดังกล่าว ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสงขลา มีผลต่อการดำเนินงาน การเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพราะส่งผลต่อการบริหารจัดการห้องเรียน อาคารและสิ่งแวดล้อมต่อไป

1.2 ด้านบุคลากร

ในด้านบุคลากรศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองมีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ยึดหลักความพึงพอใจของครูในการบริหารงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูก่อนที่จะมอบหมายงาน ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ แนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานในโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารงานบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำเนินงานในองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทั้งนี้บุคลากรในศูนย์จะต้องมีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่ และเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น. 57) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคล หมายถึง การหาทางใช้คนที่อยู่ร่วมกันในองค์กรนั้น ๆ ให้ทำงานได้ผลดีที่สุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความสุข มีความพอใจ ที่จะให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้บริหาร เพื่อให้องค์กรนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ คำชูโช๊ะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล” พบว่า ในงานด้านบุคลากรศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลเหรียญทองมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ พงษ์มิตร , สมชาย แก้ววังชัย , รัชชัย จิตรนนท์ (2553) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ผลการวิจัยพบว่า1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้าน หลักสูตร ปัจจัยด้านบรรยากาศ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิพร แก้วหล้า, จินตนา จันท์เจริญ, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนสร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางการพัฒนา โรงเรียนมาตรฐานสากลให้แก่ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานบุคคลนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกงานจะเน้นที่บุคคล และบุคคลจะเป็นผู้ขับเคลื่อนงานทุกอย่าง ถ้าหากบุคคลไม่มีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่ การพัฒนางานทุกอย่างก็จะไม่ประสบความสำเร็จ การที่ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ได้รับรางวัลเหรียญทองนั้น ก็มาจากบุคลากรภายในที่ช่วยกันพัฒนาด้วยความเต็มใจ และมีความพึงใจในการทำอยู่

1.3 ด้านวิชาการ

ในด้านวิชาการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองมีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ จัดให้มีการประชุมหรืออบรมครู

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ รองลงมาคือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์ฯ กับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเปิดภาคเรียน ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนที่สำคัญ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มีระดับการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารศูนย์ฯมีการจัดประชุมครูผู้สอน ให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนเสมอ เพื่อให้มีการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ ใจไว (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และได้สอดคล้องกับ เต็มดวง จำนง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมด้านภาวะผู้นำ ด้านการประกันคุณภาพ และด้านหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) ด้านสภาพแวดล้อม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา เพราะงานวิชาการจะเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานวิชาการ ศูนย์ฯจะต้องมีการประชุมวางแผนการส่งครูไปอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจงานวิชาการ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารศูนย์ฯกับครูผู้สอนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ

1.4 ด้านงบประมาณ

ในด้านงบประมาณศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการ และ ศูนย์ฯใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ ศูนย์ฯได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ส่วนใหญ่ ได้รับงบประมาณจากภาครัฐน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ แต่งบประมาณส่วนใหญ่ก็มาจากผู้ปกครองที่ช่วยเหลือและสนับสนุนเต็มที่ในการส่งเสริมในการจัดการศึกษาจนทำให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ประสบความสำเร็จจนได้รับเหรียญทองโดยส่วนใหญ่

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุคตันทน์ หวานฉ่ำ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ และสอดคล้องกับ อำนวย จอมใจ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ บุคลากรภายในสถานศึกษา การบริหารจัดการ บุคลากรภายนอกสถานศึกษา งบประมาณและอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานด้านงบประมาณ ศูนย์ฯจะมีการวางแผนการใช้งบประมาณ ต่าง ๆ เพราะงบประมาณที่ศูนย์ฯได้รับคือมาจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองบประมาณให้กับสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาให้มีมาตรฐานในการบริหารจัดการงบประมาณ ทุกฝ่ายทุกหน่วยงานจะช่วยเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับศูนย์ฯเพื่อบริหารศูนย์ฯต่อไป

1.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

ในด้านความสัมพันธ์ชุมชนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ และชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ รองลงมาคือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการศึกษาของศูนย์ ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ ชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) จะทำงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ เพราะศูนย์ฯ จะจัดตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณของมัสยิด ที่คนส่วนใหญ่จะส่งลูกหลานเข้าไปเรียนหนังสือ และผู้นำชุมชนก็จะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารศูนย์ฯ การหางบประมาณจัดสรร การพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนในชุมชน ซึ่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ก็มาจากชุมชนในพื้นที่

ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์ธานี สงวนงาม (2545:121) ได้รวบรวมแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวกับความสำเร็จของสถานศึกษา จากนักวิจัยและนักวิชาการศึกษาหลายท่าน และได้สรุปปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา และสอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียน

สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชนและส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสังคมร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนสามารถอยู่รอดและมีเสถียรภาพอันมั่นคง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสรพงษ์ การุญ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมอบงานตามถนัด ตรวจสอบงาน ประชุมแนะนำครู จัดหางบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์เพียงพอ และแก้ปัญหารวดเร็ว 2) ครูมีเตรียมเนื้อหาเหมาะสม ใช้สื่อการเรียนการสอนดี มีรายงานผล และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 3) มีการนิเทศครูเป็นการภายใน ประเมินผลโดยการเยี่ยมชั้นเรียน และแนะนำรายบุคคล 4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ บริจาคทรัพย์สินสิ่งของ มาช่วยงาน และเป็นลูกจ้างรายเดือน กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมคือ บุคคลในชุมชน ได้แก่ ประชาชนทุกหน่วยงานในอำเภอดากฟ้า กลุ่มบุคคลนอกชุมชน ได้แก่ ประชาชนนอกอำเภอดากฟ้า และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ มีส่วนร่วมโยนสมัครใจและถูกชักชวน และสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2530 : 420) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชนบทนั้น ทำให้ประชาชนได้ทำงานร่วมกันและเรียนรู้ถึงทักษะหรือความคล่องแคล่วในการจัดการชุมชนในขณะที่ได้ร่วมงานพัฒนาชุมชนของตน และสอดคล้องกับ สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543, หน้า 88 – 88) ได้สรุปผลการศึกษาว่าโรงเรียนดีมีคุณภาพนั้น ควรมีคุณลักษณะดังนี้ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนเปิดให้มีภาคีการจัดการศึกษาร่วมกันชุมชน โรงเรียนสรรหาวิธีการที่แตกต่าง ๆ ในการสื่อสารและร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน เชื่อเชิญชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมเข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญประชุมหรือเชิญเป็นวิทยากรของโรงเรียน รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์จากชุมชนเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงบทบาทในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีบทบาทในการร่วมให้การศึกษาก่อนนักเรียนทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544, หน้า 15) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมีคุณลักษณะ คือ ความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้สร้างความเชื่อมโยงที่มีพลังและมีการตอบสนองต่อชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้คุณค่าหลัก ความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะรักษาคุณภาพครูไว้

จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ชุมชน ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) กับชุมชนมีการประสานความร่วมมือ ช่วยกันพัฒนาในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และ มีผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนมุ่งส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์เพื่อพัฒนาศูนย์ฯไปด้วยกันให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการศึกษาในชุมชน เพื่อพัฒนาให้ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ดีเด่นต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา

2.1 ความพึงพอใจของครู

ในด้านความพึงพอใจของครูผู้สอน ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทอง มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ มีความสุขในงานที่ตัวเองทำอยู่ และ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี รองลงมาคือ การปฏิบัติงานได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูผู้สอนที่อยู่ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) จะทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ สอนด้วยความจริงใจ โดยหวังผลบุญจากพระเจ้า ทำให้ครูผู้สอนที่อยู่ในศูนย์ฯ มีความสุขในการทำงาน และส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่นั้น ๆ ครูผู้สอนอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ทำให้การทำงานในด้านต่าง ๆ สะดวก และการเข้าหาเพื่อนร่วมงานทุกคน ส่วนใหญ่ครูทุกคนจะเข้ากันได้ด้วยดี

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวรรัตน์ เลิศสุวรรณเสรี (2555) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยราชพฤกษ์ประจำปี การศึกษา 2555 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ช่วงในปีการศึกษา 2554 บุคลากรมีระดับความพึงพอใจมากกว่าปีการศึกษา 2555 สอดคล้องกับโวลแมน (Wolman, 1973, p. 333) ให้แนวคิดว่าความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายความต้องการหรือแรงจูงใจ และสอดคล้องกับ นฤมล มีชัย (2535, หน้า 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจต่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

จะเห็นได้ว่าหากครูผู้สอน มีความสุขกับงานที่ตัวเองทำอยู่ และการทำงานนั้น ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารหรือผู้ร่วมงาน มีความพึงพอใจในอาชีพครู ความสำเร็จหรือความเต็มใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก็จะประสบความสำเร็จ และมีการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ข้อที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ชุมชนกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง รองลงมาด้านวิชาการกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านบุคลากรกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

และข้อที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ที่เป็นเช่นนี้เพราะด้านความสัมพันธ์ชุมชนกับความพึงพอใจของครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เพราะส่วนใหญ่ครูผู้สอนอยู่ในพื้นที่ เป็นคนในชุมชนนั้น ๆ ทำให้ความสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารมีความใกล้ชิด และสนิทมากขึ้น สะดวกในบริหารงานในศูนย์ฯ และครูผู้สอนก็มีความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำอยู่

ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับวิจัยของ สุระศักดิ์ พันธุระ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

จะเห็นได้ว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กับความพึงพอใจของครูนั้น มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นการบริหารงานในสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการบริหารศูนย์ฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่มีต่อความพึงพอใจของครู

อิทธิพลของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู พบว่า การดำเนินงานด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครู ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ กวยะปาณิก (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของ ครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จะเห็นได้ว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชนนั้น มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูในศูนย์ฯ ผู้บริหารควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญ ทั้งสองด้านนี้ เพื่อพัฒนาและบริหารศูนย์ฯ ให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 5 สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอาคารสถานที่ มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน การจัดห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน และตัวอาคารเก่ามีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียน ด้านบุคลากร ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิศูนย์และวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการสับเปลี่ยนครูบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ด้านวิชาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดความเข้าใจใน

หลักสูตรสถานศึกษา ด้านงบประมาณได้รับไม่เพียงพอสำหรับการบริหารของศูนย์ฯ และด้านความสัมพันธ์ชุมชนผู้ปกครองบางท่านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ เท่าที่ควรและไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนแนวการแก้ไขปัญหาด้านอาคารสถานที่ศูนย์ฯ ควรให้มีการจัดงานเลี้ยงเพื่อระดมงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำงบประมาณไปซ่อมแซมหรือสร้างอาคารใหม่ ด้านบุคลากร ศูนย์ฯ ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมครูอย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการ ศูนย์ฯ ควรจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯ ควรหางบประมาณเพิ่มจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และด้านชุมชน ศูนย์ฯ ควรจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยศูนย์ฯ

การดึงชุมชนและทุกคนที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ นั้นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ถือเป็นแหล่งรวมของคนในชุมชน ที่ทุกคนทุกฝ่ายจะต้องช่วยเหลือกัน เพราะการศึกษาในศูนย์ฯ นั้นเป็นหัวใจหลักของการเรียนศาสนา และเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้สอดคล้องค่านิยมอิสลามที่วางอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและอัลหะดีษ ที่ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์ฯ ควรดำเนินการบริหารงานด้านงบประมาณ โดยจะต้องบริหารจัดการงบประมาณ ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และอาจจะต้องมีการหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย อาจมีการประชุมเพื่อ วางแผนการบริหารงบประมาณ ก่อนเปิดเทอมภาคการศึกษา กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการใช้งบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของศูนย์ฯต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครู ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ คือ บรรยากาศในที่ทำงาน มีความกลมเกลียวสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการจัดกิจกรรม หรือสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดความสามัคคีกันภายในศูนย์ฯ อาจจะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและความปรองดองกันในศูนย์ฯ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพดำเนินงานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผน การบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ อันจะส่งผลต่อการสร้างความพึงพอใจของครูต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในด้านอื่น ๆ โดยศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรผลอื่น ๆ เช่น ความผูกพันของครูต่อศูนย์ฯ ความมุ่งมั่นของครู และแรงจูงใจในงานของครู
2. ควรมีการวิจัยเรื่อง สาเหตุใดที่ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ไม่มีการพัฒนาและไม่ผ่านการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด
3. ควรศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัดเพื่อเป็น ศูนย์ฯ ต้นแบบ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2544. **คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ. กรมฯ.
- กรมสามัญศึกษา. 2543. **รายงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)**. กลุ่มวิจัยและการประเมินผลคุณภาพการศึกษา กองการมัธยมศึกษา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. 2545. **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- เต็มดวง จำนง. 2550. **ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (สำเนา).**
- ถวิล ทองสัมฤทธิ์. 2550. **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**
- ทวีศักดิ์ กวยะปานิก. 2547. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครู – อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**
- ธงชัย สันติวงษ์. 2530. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช.
- นฤมล มีชัย. 2535. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ปวรรัตน์ เลิศสุวรรณเสรี. 2556. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประจำปี การศึกษา 2555. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยราชพฤกษ์. (สำเนา).**

- พิมพ์ ไชยตา, ภารดี อนันต์นาวิ. 2553. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (สำเนา).
- พระมหาสรพงษ์ การุญ. 2551. ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี : กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดงตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา. (สำเนา)
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. 2555. การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันบุรี. (สำเนา)
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. 2558. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (สำเนา).
- วชิพร แก้วหล้า . 2558. การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย. (สำเนา).
- วิรัตน์ พงษ์มิตร , สมชาย แก้ววังชัย , ธัชชัย จิตรนันท์. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.
- วิโรจน์ สารัตนะ. 2544. โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ์.
- ศิริพร โงนสาย, ภารดี อนันต์นาวิ. 2553. ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วารสารสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (สำเนา).
- สงบ ประเสริฐพันธ์. 2543. ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ. สุริยวิสาสน์.
- สุระศักดิ์ พันธูระ. 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. 2559. รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ประจำปี 2559. สำนักงาน.
- อภิสิทธิ์ คำชูโชติ. 2555. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่ได้รับเหรียญทองในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).

อับนุมะฮดี มิฟตาฮ์อุลุลุม. 2560. **อิสลามให้หาความรู้(ออนไลน์)**. สืบค้นจาก :

<http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=3884>
4 [20 มิถุนายน 2560]

อำนาจ จอมใจ. 2545. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารงานโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชเชียงราย. (สำเนา)

บุคลากรกรม :

ช่อติเย้าะ ะระดล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์บ้านโนหม่ย ตำบลนาหมอศรี อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2560

เปาซึยะ หลานเส้น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์
ศูนย์นุรลฮูดาบ้านหมอคง
เมื่อวันที่ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2560

ยะโก๊ะ สาแลหมัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์วาตียุดติน(จาเราะบีสู) ตำบลท่าม่วง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

วันรุสมังร์ ฮะซา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์ตาดิกา บ้านใหม่ ตำบลปลักพอม อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

สีตีไสหนา เจะตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์บ้านปลักพอม ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

อับदनฮาหลิม ล่าเม้าะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์บ้านซอง ตำบลนาหวี อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2560

อับดุลรอแมะ หะยีกาจิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัสนีนา มาสา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ศูนย์คารุลอามาน(ลำไพล) ตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล นางสาวอัสลีนา มาสา

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420132

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ครุศาสตรอิสลาม)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	2557

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิชาการอิสลามศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอนาทวี ที่ตั้ง 1/1 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

อัสลีนา มาสา และอับดุลฮากีม เ็งงิยา. 2560. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานและความพึงพอใจของครู”. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิสลามศึกษา และมุสลิมศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2560 วันที่ 19 สิงหาคม 2560 ณ อาคารวิทยอิสลามนานาชาติ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี